

ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SR

SPRÁVA O STAVE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV

2005 – 2007

Správa o stave ochrany osobných údajov za obdobie apríl 2005 až marec 2007

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky na základe § 38 ods. 1 písm. o) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov predkladá Národnej rade Slovenskej republiky správu o stave ochrany osobných údajov najmenej raz za dva roky. Predkladaná správa dokumentuje činnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky od apríla 2005 do marca 2007.

Správa bude po prerokovaní v Národnej rade Slovenskej republiky zverejnená na internetovej adrese Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky www.dataprotection.gov.sk, alebo www.pdp.gov.sk a zároveň poskytnutá elektronickým a tlačovým médiám ako aj verejnosti.

Obsah

PRÍHOVOR PREDSEDU ÚRADU.....	5
1. ÚVOD.....	7
1.1. ÚČEL SPRÁVY O STAVE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV.....	7
1.2. NADVÄZanosŤ NA PREDCHÁDZAJÚCE SPRÁVY O STAVE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV.....	7
1.3. NOVELIZÁCIE ZÁKONA O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV.....	7
1.4. EURONOVELA ZÁKONA Č. 428/2002 Z. Z. O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV.....	8
1.4.1. Hlavné princípy schválenej euronovely.....	8
2. MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE.....	9
3. LEGISLATÍVNO-PRÁVNA, ZAHRANIČNÁ A REGISTRAČNÁ ČINNOSŤ	13
3.1. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ.....	13
3.2. STANOVISKÁ A VYJADRENIA ÚRADU.....	13
3.3. NAJČASTEJŠIE RIEŠENÉ OKRUHY OTÁZOK.....	14
3.3.1. Neplatiči a spracúvanie ich osobných údajov.....	14
3.3.2. Súhlas so spracúvaním osobných údajov.....	15
3.3.3. Registrácia informačných systémov.....	15
3.3.4. Bezpečnosť osobných údajov.....	16
3.3.5. Rodné číslo a jeho spracúvanie.....	17
3.3.6. Monitorovanie priestorov kamerovým systémom.....	18
3.3.7. Kopírovanie osobných a úradných dokladov.....	18
3.3.8. Ktoré údaje sú osobnými údajmi.....	19
3.3.9. Zodpovedné osoby.....	20
3.4. KONZULTÁCIE A LEKTORSKÁ ČINNOSŤ.....	20
3.5. AKTIVITY VO VZŤAHU K EÚ A RADE EURÓPY	20
3.5.1. Pracovná skupina WP 29.....	21
3.5.2. Konzultatívny výbor Rady Európy na ochranu osobných údajov	23
3.5.3. Pracovné skupiny/dozorné orgány v III. pilieri.....	24
3.6. CEZHRANIČNÝ TOK OSOBNÝCH ÚDAJOV	28
4. INŠPEKČNÁ ČINNOSŤ A VYBAVOVANIE OZNÁMENÍ	30
4.1. ÚTVAR INŠPEKCIE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV	30
4.2. VÝKON DOZORU NAD OCHRANOU OSOBNÝCH ÚDAJOV V ČÍSLACH	30
4.3. CELOSLOVENSKÉ KONTROLNÉ AKCIE ÚTVARU INŠPEKCIE.....	33
4.4. NIEKOTRÉ OSOBITNÉ ÚPRAVY PODMIENOK MONITOROVANIA VEREJNE PRÍSTUPNÝCH PRIESTOROV.....	35
4.5. KONTROLY KAMEROVÝCH SYSTÉMOV	36
4.6. PREVEROVANIE DODRŽIAVANIA POVINNOSTI PREVÁDZKOVATEĽOV PÍ SOMNE POVERÍŤ DOHLADOM NAD OCHRANOU OSOBNÝCH ÚDAJOV ZODPOVEDNÚ OSOBU	37
4.7. ŠPECIÁLNE KONTROLNÉ AKCIE ÚRADU VYKONANÉ V SÚVISLOSTI SO VSTUPOM SLOVENSKEJ REPUBLIKY DO SCHENGENSKÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU, HODNOTENIE PRIPRAVENOSTI NA IMPLEMENTÁCIU SCHENGENSKÉHO ACQUIS.....	39
4.8. ŠKOLENIA	40
4.9. SPOLUPRÁCA ÚTVARU INŠPEKCIE S ORGÁNMI DOZORU V ZAHRANIČÍ.....	40
4.10. PREŠETROVANIE OZNÁMENÍ A PODNETOV.....	41
4.10.1. Spracúvanie osobných údajov „nebankovými subjektmi“.....	41
4.10.2. Spracúvanie osobných údajov detektívnymi službami	45
4.10.3. Spracúvanie osobných údajov cirkvou.....	47
4.10.1. Porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s občianskym preukazom.....	48
4.10.2. Sprístupňovanie osobných údajov dotknutých osôb.....	51
4.10.3. Neoprávnené nakladanie so zdravotnou dokumentáciou.....	53
4.10.4. Únik údajov podnikateľa prevádzkovateľom pôsobiacim v telekomunikačnom sektore... 54	
4.10.5. Spracúvanie osobných údajov “bankovým registrom“.....	56
4.10.6. Neoprávnené poskytnutie osobných údajov dotknutej osoby.....	60
4.10.7. Porušenie bezpečnosti spracúvania osobných údajov.....	61
4.10.8. Neoprávnené zverejňovanie rodného čísla	62
4.10.9. Starobné dôchodkové sporenie v II. pilieri.....	62
4.10.10. Riešenie podnetov smerujúcich voči zdravotným poisťovniam.....	64

4.11. ZÁVER.....	66
5. INFORMOVANIE VEREJNOSTI O STAVE OCHRANY OSOBNÝCH ÚDAJOV	67
5.1. PRIESKUM VEREJNEJ MIENKY.....	67
5.1.1. Úvod.....	67
5.1.2. Metodika výskumu	67
5.1.3. Vedomosti občanov o svojich právach na ochranu osobných údajov v informačných systémoch.....	69
5.1.4. Citlivosť osobných údajov z pohľadu možnosti ich zneužitia.....	70
5.1.5. Skúsenosti občanov s vyžiadanim fotokópie úradného dokladu na spracúvanie	74
5.1.6. Miera využitia práva občanmi vyžiadať si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov	76
5.1.7. Súhlas občanov s rozhodnutím o zaradení ich biometrických údajov do cestovných a ďalších identifikačných dokladov	78
5.1.8. Dôvera občanov k jednotlivým prevádzkovateľom informačných systémov.....	81
5.1.9. Vedomosti občanov o možnosti uplatnenia zákonného práva v oblasti ochrany osobných údajov.....	82
5.1.10. Miera obáv verejnosti zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet.....	86
5.1.11. Súhlas občanov s monitorovaním internetovej komunikácie ako súčasť boja proti terorizmu.....	89
5.2. ZHRNUTIE	91
5.3. INTERNETOVÁ STRÁNKA ÚRADU – WWW.DATAPROTECTION.GOV.SK.....	92
5.3.1. Vymedzenie obsahu internetovej stránky Úradu.....	93
5.3.2. Funkcie, navigácia, grafická realizácia a návštevnosť stránky.....	96
6. ZAHRANIČNÉ AKTIVITY ÚRADU.....	98
6.1. AKTIVITY ÚRADU V RÁMCI PRÍSTUPOVÉHO PROCESU SLOVENSKEJ REPUBLIKY K SCHENGENSKEJ DOHODE.....	98
6.1.1. Schengenský akčný plán (SAP).....	98
6.1.2. Predstupové rokovania.....	98
6.1.3. Prvá etapa hodnotiaceho procesu	98
6.1.4. Druhá etapa hodnotiaceho procesu	99
6.1.5. Súvisiace aktivity	100
6.2. MEDZINÁRODNÉ KONFERENCIE SPLNOMOCNENCOV NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV A SÚKROMIA	101
6.3. JARNÉ KONFERENCIE EURÓPSKÝCH DOZORNÝCH ORGÁNOV NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV	102
6.4. STRETNUTIA SPLNOMOCNENCOV NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV KRAJÍN STREDNEJ A VÝCHODNEJ EURÓPY ..	103
6.5. BILATERÁLNE STRETNUTIA.....	103
6.6. ÚČASŤ ZAMESTNANCOV ÚRADU NA MEDZINÁRODNÝCH KONFERENCIÁCH A SEMINÁROCH.....	104
6.7. ODBORNÉ MEDZINÁRODNÉ PODUJATIA NA ÚZEMÍ SR.....	108
6.8. OSTATNÉ ZAHRANIČNÉ AKTIVITY ÚRADU	108
6.8.1. Inšpekčné kontroly zastupiteľských úradov SR v zahraničí:.....	108
6.9. ZHRNUTIE VÝSLEDKOV ZAHRANIČNÝCH AKTIVÍT ÚRADU	108
7. ZÁVER.....	110
8. ZOZNAM SKRATIEK.....	113
9. PRÍLOHY.....	117

Príhovor predsedu úradu

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v jeho platnom znení, ktorým bol zriadený, raz za dva roky predkladá Národnej rade SR správu o stave ochrany osobných údajov za uplynulé obdobie. Keďže takáto povinnosť bola zakotvená aj v predchádzajúcom zákone č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch pre splnomocnenca, je táto správa celkovo už v poradí piata a od vzniku samostatného úradu tretia.

Správa obsahuje najdôležitejšie udalosti a informácie, týkajúce sa úradu a ochrany osobných údajov za obdobie od 1. apríla 2005 do 31. marca 2007. Zahŕňa oblasť inšpekčnej činnosti, legislatívno-právnej činnosti ako aj aktivity z oblasti zahraničných vzťahov. Jej súčasťou sú aj výsledky prieskumu verejnej mienky zameraného na zisťovanie úrovne informovanosti v predmetnej oblasti.

Možno povedať, že v tomto dvojročnom období v porovnaní s predchádzajúcim, bola činnosť úradu výraznejšie determinovaná členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii. Rozšírené aktivity úradu, množstvo jeho úloh a zvýšená náročnosť práce zasiahli všetky vyššie spomínané oblasti činností, ktoré spolu predstavujú dozor nad ochranou osobných údajov.

Ako spestrenie každodennej činnosti úradu v hodnotenom období pribudla aj tzv. schengenská agenda, zatiaľ len v podobe a rozsahu, ktorý zodpovedá štádiu prípravy SR pre vstup do Schengenského priestoru. Treba povedať, že ide o veľmi zodpovednú úlohu, ktorú úrad vykonáva v spolupráci s ostatnými zainteresovanými rezortmi – a to predovšetkým s Ministerstvom vnútra SR a s Ministerstvom zahraničných vecí SR. Deje sa to v súčinnosti s expertmi misijnej skupiny Európskej komisie, ktorí dňa 21. marca 2007 vykonali v SR už druhú kontrolnú návštevu zameranú na preverenie pripravenosti Slovenskej republiky na vstup do Schengenského priestoru a zavedenie Schengenského informačného systému SIS II, ako aj jeho kontroly z hľadiska ochrany osobných údajov.

V priebehu uplynulých dvoch rokov úrad preveroval v praxi aj uplatňovanie tzv. Euronovely zákona o ochrane osobných údajov, účinnnej od 1. 5. 2005. V záujme jej sústavného zdokonaľovania a implementácie európskej legislatívy, najmä Smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a ich voľnom pohybe do národného zákonodarstva, úrad vyvolal rokovanie s právnymi expertmi Európskej komisie začiatkom roka 2006. Účelom bolo preverenie a posúdenie úrovne kvality nášho zákona č. 428/2002 Z. z. a jeho kompatibility s európskou legislatívou. Závery, ktoré sme dostali koncom roka 2006, potvrdzujú vysoký stupeň implementácie a dobrú kvalitu platného zákona o ochrane osobných údajov. Niekoľko doporučených, zdokonaľujúcich úprav chceme využiť pri najbližšej novelizácii tohto zákona v priebehu roka 2007 až 2008, podľa kapacitných možností nášho úradu. Samozrejme predmetom budú aj niektoré skúsenosti z praxe, pokiaľ ide o aplikáciu zákona a nápady, ktoré by mohli pomôcť lepšiemu výkonu dohľadu nad ochranou osobných údajov.

V určitom zmysle s tým súvisí aj otázka pojmového vyjasnenia a právneho definovania postavenia úradu ako úplne nezávislého orgánu dozoru, jasne deklarovaného aj vo vyššie spomínanej smernici. Ide totiž o vec, ktorá sa pravidelne objavuje ako problém či už pri zaraďovaní úradu v systéme štátnych, resp. správnych orgánov. Z toho vyplýva aj postavenie úradu pri priznávaní istých výnimiek, výhod, postupov, či spôsobov finančného zabezpečenia ako aj jeho vzťahu k iným úradom a štátnym orgánom.

Treba povedať, že v otázke personálnej nezávislosti úradu v poslednej dobe nastalo zlepšenie, keď prijatím novely zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe v priebehu roka 2006 prešla agenda a právomoc pri uskutočňovaní výberových konaní z bývalého Úradu pre štátnu službu na náš úrad.

Otázka finančnej nezávislosti úradu je v štádiu riešenia. Jeho výsledkom by mal byť okruh základných atribútov zaručujúcich úplnú nezávislosť úradu, stanovených ako požiadavka spomínanej smernice.

Náš úrad začiatkom roka, 28. januára 2007, prvýkrát oslávil Medzinárodný deň ochrany osobných údajov. Pripomenul si tým 25. výročie podpísania Dohovoru 108 o ochrane jednotlivcov pri automatickom spracúvaní osobných údajov v Štrasburgu dňa 28. januára 1981. Pri tejto príležitosti pracovníci úradu poskytli informácie médiám formou rozhovorov, reportážnych vstupov a článkov a zverejnili príspevky na webovej stránke úradu, zamerané na propagáciu ochrany osobných údajov a ochrany súkromia ako jedného zo základných ľudských práv občanov.

Činnosti a aktivity úradu za hodnotené obdobie, podrobnejšie rozoberané v ďalších častiach správy, boli vykonávané systematicky – jednak podľa plánu práce, jednak podľa momentálnej potreby, či požiadaviek štátnych orgánov, inštitúcií a občanov, ktorých záujem o túto agendu z roka na rok rastie. Úrad sa snaží svoje poslanie, úlohy a možnosti pomôcť uplatňovať aj vo vzťahu k verejnosti. Využíva na to spoluprácu s masovokomunikačnými prostriedkami a vlastnú webovú stránku.

Proces personálneho dobudovania úradu kladie čoraz väčšie požiadavky na odbornosť pracovníkov či uchádzačov o prácu, na vedenie úradu ako aj na organizačné a materiálne vybavenie. V rámci výkonu dohľadu tak bude možné ešte výraznejšie pôsobiť na súvisiacu národnú legislatívu, na lepšiu informovanosť odbornej ako aj laickej verejnosti a predovšetkým na disciplínu pri spracúvaní osobných údajov. Naším prvoradým cieľom je dobre obstáť na poli ochrany osobných údajov v národnom ako aj medzinárodnom meradle.

Uvedomujeme si, že v podmienkach takmer nedosledovateľného rozvoja informačných technológií v celosvetovom meradle ako aj ich možnosti zneužitia na protizákonnú činnosť, nevyhnutne, ani teroristické útoky, je veľmi dôležité nájsť vyváženosť medzi náležitou ochranou súkromia občanov na jednej strane a ich fyzickou bezpečnosťou a obranou na strane druhej. Hľadáme k tomu cestu a prostriedky doma i v zahraničí.

Ako úrad, sme pri tom otvorení akejkoľvek diskusii súvisiacej s touto problematikou, ale naše argumenty a naše celkové ponímanie vecí sú a musia byť determinované prvoradým poslaním úradu – dohľadom nad ochranou osobných údajov v širšom kontexte ochrany súkromia všetkých občanov.

Gyula Veszelei
predseda

1. Úvod

1.1. Účel správy o stave ochrany osobných údajov

Predkladaná správa o stave ochrany osobných údajov (ďalej ako „Správa“) si v zmysle § 38 ods. 1 písm. o) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 428/2002 Z. z.“) kladie za cieľ informovať Národnú radu Slovenskej republiky (ďalej ako „Národná rada SR“) a taktiež občanov Slovenskej republiky o vývoji v oblasti ochrany osobných údajov za uplynulé hodnotené obdobie, t. j. od 1. apríla 2005 až do 31. marca 2007 (ďalej ako „hodnotené obdobie“).

1.2. Nadväznosť na predchádzajúce správy o stave ochrany osobných údajov

Predkladaná Správa je už piatou správou o stave ochrany osobných údajov vydanou od 1. 3. 1998, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch (ďalej ako „zákon č. 52/1998 Z. z.“). Správy sa predkladajú v dvojročnom cykle.

Predchádzajúca štvrtá správa o stave ochrany osobných údajov Úradu sa týkala obdobia od 1. júna 2003 do 31. marca 2005. Bola predložená Národnej rade SR v júni 2005. Správu prerokoval Výbor pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien a 1. 7. 2005 bola hlasovaním pléna Národnej rady SR vzatá na vedomie.

1.3. Novelizácie zákona o ochrane osobných údajov

V minulom hodnotenom období bola ochrana osobných údajov upravená v zákone č. 428/2002 Z. z. Tento zákon bol Národnou radou SR prijatý dňa 3. 7. 2002 a nadobudol účinnosť 1. 9. 2002.

Účinnosťou zákona č. 428/2002 Z. z. vstúpilo do platnosti aj prechodné ustanovenie § 52 ods. 2, podľa ktorého „prevádzkovatelia, ktorí spracúvajú osobné údaje na základe osobitného zákona, ktorý neustanovuje náležitosti podľa § 7 ods. 3, 5, 6 alebo podľa § 9 ods. 1 písm. a), môžu osobné údaje spracúvať v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie ustanoveného účelu spracúvania bez súhlasu dotknutých osôb do 31. decembra 2003.“ Predmetné ustanovenie bolo novelizované zákonom č. 602/2003 Z. z., ktorý lehotu posunul na 31. december 2005.

Od roku 2002 bol zákon č. 428/2002 Z. z. novelizovaný trikrát, a to zákonmi č. 602/2003 Z. z., č. 576/2004 Z. z. a č. 90/2005 Z. z.

Úplné novelizované znenie zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov je známe tiež pod označením Euronovela zákona č. 428/2002 Z. z.

1.4. Euronovela zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov

V súlade s plánom legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2004 pripravil Úrad návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 428/2002 Z. z. a v Zbierke zákonov bol zverejnený pod č. 90/2005 Z. z. s účinnosťou od 1. mája 2005 (ďalej ako „euronovela“).

Keďže účinnosť poslednej novely zasiahla do tohto hodnoteného obdobia 2005 až 2007, uvádzame len hlavné princípy Euronovely v skrátenej podobe. Podrobnejšie je rozpísaná v predchádzajúcej správe, pretože jej príprava a schvaľovací proces prebiehali v predošlom hodnotenom období 2003 až 2005.

1.4.1. Hlavné princípy schválenej euronovely

- spresnenie niektorých pojmov a zavedenie nových pojmov korešpondujúcich s obsahom smernice 95/46/ES,
- aplikácia článkov Dohovoru RE 108 a odporúčaní Rady Európy vydaných pre oblasť ochrany osobných údajov,
- spresnenie a sprehl'adnenie základných povinností prevádzkovateľov,
- obmedzenie registrácie informačných systémov v kontexte posilnenia postavenia písomne poverenej zodpovednej osoby v súlade so smernicou 95/46/ES,
- zavedenie osobitnej registrácie pre niektoré rizikové spracovateľské operácie v súlade so smernicou 95/46/ES,
- spresnenie procesu konania a prijímania oznámení fyzických osôb,
- spresnenie ustanovení týkajúcich sa cezhraničného toku osobných údajov do tretích krajín a prenosu v rámci členských štátov EÚ,
- oficiálny názov Úradu bol doplnený o označenie názvu štátu, čo sa najmä pri početnejších kontaktoch so zahraničím po vstupe SR do EU ukazuje ako správne riešenie.

Významne boli doplnené ustanovenia o dohl'ade nad ochranou osobných údajov, ktorý u prevádzkovateľov vykonáva tzv. „zodpovedná osoba“ – referent – vymedzený v zákone v súlade s článkom 18 ods. 2 smernice 95/46/ES. Prevádzkovateľ, ktorý má viac ako 5 zamestnancov, je povinný nahlásiť Úradu vymenovanie zodpovednej osoby a rovnako aj jej prípadnú výmenu. Zodpovednej osobe písomne poverenej dohl'adom zákon presnejšie určuje povinnosti, vrátane povinnosti bezodkladne upozorňovať prevádzkovateľa na nedostatky zistené pri spracúvaní osobných údajov. Navrhované doplnenie nových odsekov v ustanovení § 19 súvisí s novým prístupom vo veci registrácie informačných systémov. Je však nevyhnutné zároveň zabezpečiť požiadavky smernice, aby takáto zodpovedná osoba vykonávala dohl'ad odborne a nezávisle. Na takúto osobu sa do istej miery potom nahliada, akoby dozor prostredníctvom tejto zodpovednej osoby vykonával Úrad.

2. Materiálno-technické a personálne zabezpečenie

Úrad na ochranu osobných údajov SR je samostatnou rozpočtovou organizáciou a náklady na jeho činnosť a prevádzku sú financované zo štátneho rozpočtu. Od svojho vzniku patrí úrad do rozpočtovej kapitoly Úradu vlády SR. Na základe problémov, ktoré sa každoročne vyskytovali pri návrhu rozpočtu sa úrad v posledných dvoch rokoch snažil intenzívnejšie rokovať s Ministerstvom financií SR o vytvorení samostatnej rozpočtovej kapitoly. Dôvodom na presadenie tejto myšlienky boli analýzy expertov Európskej komisie, ktorí úradu odporúčali väčšiu finančnú nezávislosť. Nezávislosť úradu, aj finančná, je dôležitým atribútom, pretože spracúvanie osobných údajov sa vyskytuje v každej oblasti ľudskej činnosti. Znamená to, že takmer každá inštitúcia a organizácia spracúva osobné údaje a úrad má právomoci tieto subjekty kontrolovať. Vo vyspelých demokraciách je finančná nezávislosť takýchto orgánov úplne samozrejma (v Českej republike má úrad samostatnú rozpočtovú kapitolu).

Avšak aj napriek odporúčaniam expertov a argumentom úradu Ministerstvo financií SR zamietlo návrh na samostatnú rozpočtovú kapitolu. Navrhlo kompromis, aby mal úrad v systéme programového rozpočtovania samostatný program. Je to zmena oproti predchádzajúcemu riešeniu, pretože do roku 2006 boli výdavky úradu na úrovni podprogramu, pričom záväzné ukazovatele (výšku bežných výdavkov, mzdových a kapitálových výdavkov) určoval správca kapitoly, čiže úrad bol finančne závislý od inej rozpočtovej organizácie. Hoci vytvorenie samostatného programu pre rozpočet úradu úplne nevyriešilo problém rozpočtovej nezávislosti, predsa len ho možno považovať za istý pokrok. Od roku 2007 má úrad samostatný program a v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. záväzné ukazovatele určuje Ministerstvo financií. Schválený rozpočet úradu môže podľa § 34 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov znížiť v priebehu kalendárneho roku iba Národná rada Slovenskej republiky.

Schválený rozpočet, záväzné ukazovatele a čerpanie rozpočtu úradu v rokoch 2005 a 2006 sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

Rozpočet v roku 2005

	Schválený rozpočet (v tis. Sk)	Upravený rozpočet (v tis. Sk)	Zostatok k 31. 12. 2005 (v tis. Sk)
Výdavky spolu	22 019	21 532	1 724
A. Bežné výdavky	19 242	21 032	1 671
A. 1 z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	9 362	10 112	189
B. Kapitálové výdavky	2 000	500	53

Počet miest v roku 2005

	Schválený	upravený	skutočný stav k 31. 12. 2005
Počet miest spolu	33	38	29
z toho v štátnej službe	26	31	24

Rozpočet v roku 2006

	Schválený rozpočet (v tis. Sk)	Upravený rozpočet (v tis. Sk)	Zostatok k 31. 12. 2006 (v tis. Sk)
Výdavky spolu	23 940	23 500	1 175
A. Bežné výdavky	21 940	23 000	1 091
A. 1 z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	10 804	11 653	333
B. Kapitálové výdavky	2 000	500	84

Počet miest v roku 2006

	Schválený	upravený	skutočný stav k 31. 12. 2005
Počet miest spolu	38	38	32
z toho v štátnej službe	31	31	26

Úrad nemá vlastné priestory, ale sídli v prenajatých priestoroch, čo má vplyv aj na výšku výdavkov. Prenajaté kancelárske priestory momentálne postačujú potrebám úradu. Ich výhodou je najmä poloha v centre mesta a priaznivá výška nájomného. Úrad čerpal v roku 2005 z bežných výdavkov určených na tovary a služby, ktoré boli vo výške 7 315 tisíc Sk, najviac na

- zahraničné pracovné cesty – 771 tisíc Sk,
- energie (vykurovanie, el. energia apod.) – 325 tisíc Sk
- poštové a telekomunikačné služby – 409 tisíc Sk
- materiál (kancelársky papier, softvér, výpočtová technika, aktualizácia softvéru) – 780 tisíc Sk
- nájomné za prenájom – 1 167 tisíc Sk
- všeobecné služby – 505 tisíc Sk

V roku 2006 bolo čerpanie rozpočtu obdobné, finančné prostriedky určené na tovary a služby vo výške 7 315 tisíc Sk boli použité najmä na

- zahraničné pracovné cesty – 1 305 tisíc Sk,
- energie (vykurovanie, el. energia apod.) – 352 tisíc Sk
- poštové a telekomunikačné služby – 409 tisíc Sk
- materiál (kancelársky papier a zariadenia, softvér, výpočtová technika, aktualizácia softvéru) – 808 tisíc Sk
- nájomné za prenájom – 1 314 tisíc Sk

Z kapitálových prostriedkov smerovali výdavky úradu v rokoch 2005 a 2006 na nákup softvéru a výpočtovej techniky. Najväčšiu položku z bežných výdavkov na tovary a služby tvoria náklady na nájomné a zahraničné pracovné cesty.

Mimorozpočtové zdroje

V roku 2006 získal úrad finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu vo výške päťsto tisíc slovenských korún určené na projekt vzdelávania zamestnancov v oblasti počítačových zručností. Cieľom projektu bolo získať osvedčenia Európsky vodičský preukaz na počítače (ECDL). Vzdelávanie a testovanie na získanie osvedčenia absolvovalo 31 zamestnancov úradu a pozitívne sa prejavilo v ich praktickej činnosti intenzívnejším využívaním počítačových aplikácií.

Záväzné ukazovatele rozpočtu Úradu na rok 2007 sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Schválený rozpočet na rok 2007 (v tis. Sk)	
Výdavky spolu	26 285
A. Bežné výdavky	25 285
A. 1 z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	13 053
B. Kapitálové výdavky	1 000
Počet miest	43
z toho štátnozamestnaneckých	36

V roku 2005, tak ako v predchádzajúcich rokoch existencie úradu, pretrvávala fluktuácia zamestnancov, najviac na pozíciách, na ktoré sa požadovalo právnické vzdelanie a skúsenosti. Úrad mal celkovo k dispozícii 33 miest, z toho 26 štátnozamestnaneckých. Počas roka sa podarilo obsadiť 29 miest. K 1. 3. 2005 bolo úradu na základe uznesenia Národnej rady SR z Úradu vlády SR delimitované jedno štátnozamestnanecké miesto a k 1. 6. 2005 ďalšie štyri miesta. V priebehu roka z úradu odišlo na vlastnú žiadosť deväť zamestnancov. Bolo uskutočnených štrnásť výberových konaní na osem miest, pričom na tri miesta musel úrad vyhlásiť výberové konanie z dôvodu neúspešnosti dvakrát. Celkovo bolo prijatých osem nových zamestnancov.

Priemerný počet zamestnancov úradu v priebehu roka 2006 bol 31. Aj v prvom štvrtroku 2007 pretrvávali ťažkosti pri získavaní odborníkov na pozície, na ktoré sa požaduje vzdelanie v oblasti práva a informatiky, a zároveň ovládanie anglického jazyka. Uskutočnilo sa dvanásť výberových konaní a prijatých bolo šesť nových zamestnancov. Väčšinu z prihlásených uchádzačov do výberových konaní tvorili absolventi bez predchádzajúcich pracovných skúseností. V roku 2006 sa podarilo personálne obsadenie úradu stabilizovať, z úradu odišiel na vlastnú žiadosť len jeden zamestnanec.

Problémy s obsadzovaním pracovných pozícií sú odrazom nedostatku financií na odmeňovanie a náročnosti pracovných úloh, ktoré má zamestnanec plniť. Týkajú sa priameho výkonu kontrol informačných systémov, ktoré sú už väčšinou prevádzkované pomocou najnovších informačných technológií alebo plnenia úloh spojených so zahraničnými

aktivitami úradu, kde sa pripravujú právne analýzy a stanoviská na medzinárodnej úrovni. Úrad má obmedzené možnosti odmeňovania zamestnancov a situáciu sťažuje aj konkurencia súkromných organizácií, hlavne v profesiách, v ktorých je všeobecne nedostatok odborníkov.

Na rok 2007 bolo z Úradu vlády SR delimitovaných ďalších päť miest na plnenie úloh vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, najmä zo Schengenského dohovoru. K 31. 3. 2007 bolo na úrade 32 zamestnancov.

Z celkového počtu zamestnancov má vysokoškolské vzdelanie II. stupňa osemdesiatpäť percent zamestnancov, ostatní majú úplné stredoškolské vzdelanie. Z celkového počtu miest v organizačnej štruktúre úradu je osemdesiatšesť percent určených na plnenie odborných úloh dozoru nad ochranou osobných údajov. Ostatné miesta tvorí administratívny personál, pre ktorý je príznačná vysoká miera kumulácie funkcií. Podiel riadiacich zamestnancov predstavoval šesťdesiat percent z celkového počtu miest.

Najpočetnejšie je na úrade zastúpená veková skupina od štyridsaťpäť do šesťdesiat rokov (45 %), druhý najväčší podiel má veková skupina od dvadsaťpäť do tridsaťpäť rokov (36 %). Rovnako zastúpené sú vekové skupiny od tridsaťpäť do štyridsaťpäť rokov a nad šesťdesiat rokov (9 %).

3. Legislatívno-právna, zahraničná a registračná činnosť

3.1. Legislatívna činnosť

Jednou z ťažiskových oblastí práce Úradu v tejto oblasti je aktívna účasť na príprave a posudzovaní návrhov všeobecne záväzných právnych noriem v medzirezortnom pripomienkovom konaní za oblasť ochrany osobných údajov.

V hodnotenom období takto prešlo pripomienkovým konaním celkom 407 návrhov všeobecne záväzných právnych noriem prakticky z každého rezortu Slovenskej republiky. Možno konštatovať, že týmto obdobím Úrad ako povinne pripomienkujúci orgán štátnej správy v tejto oblasti plne vošiel do povedomia všetkých rezortov Slovenskej republiky.

Oproti predošlému hodnotenému obdobiu rokov 2003 – 2005, kedy Úrad spracoval celkom 216 návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov, terajší počet sa takmer zdvojnásobil. Toto množstvo je samozrejme závislé od legislatívnych aktivít jednotlivých rezortov v hodnotenom období, ale znamená aj upevnenie postavenia Úradu v legislatívnom procese a v systéme štátnych orgánov Slovenskej republiky.

O posilnení postavenia Úradu svedčí aj to, že vyvolané rozporové konania boli ukončované vzájomnou konzultáciou problému a pochopením požiadavky Úradu druhou stranou.

3.2. Stanoviská a vyjadrenia Úradu

Dôležitou súčasťou práce Úradu v legislatívnej oblasti, ktorá je svojou pomerne krátkou existenciou novou právnou problematikou, navyše rozšírenou v hodnotenom období o rozsiahlu novelizáciu zákonom č. 90/2005 Z. z., bolo aj riešenie otázok odbornej verejnosti k problematike ochrany osobných údajov.

Nárast počtu otázok možno hodnotiť iba kladne – ako dôkaz, že orgány verejnej správy, ale aj súkromný sektor sa zaoberajú problémom ochrany osobných údajov. Bez zákonného vymedzenia povinností pre túto oblasť, bez kontaktu Úradu s problémami, ktoré sú týmito otázkami naznačené, by nebolo možné uvádzať do života ochranu osobných údajov, ktorá je nedeliteľnou súčasťou ochrany súkromia občana v demokratickej spoločnosti.

Činnosť Úradu v legislatívno-právnej oblasti za hodnotené obdobie spočívala:

- a) v odpovediach na doručené otázky v písomnej forme prostredníctvom bežnej alebo elektronickej pošty. Za hodnotené obdobie bolo zo strany Úradu odoslaných celkom 1432 vysvetlení na širokú škálu otázok verejného a súkromného sektoru. V porovnaní s predošlým dvojročným obdobím (1 024 odpovedí) došlo k nárastu záujmu o problém ochrany osobných údajov,
- b) v odpovediach na telefonické dožiadania dosahuje počet niekoľko desiatok týždenne. Prevažná väčšina odpovedí na otázky býva pre volajúceho postačujúca, v opačnom prípade prejde do písomnej, alebo e-mailovej žiadosti,

- c) v poskytovaní odborných konzultácií pre orgány verejnej správy a podnikateľskú sféru na základe ich požiadania, ale aj na výzvu Úradu v prípadoch, kedy konzultácia je veci prospešnejšia, než prípadný postih.

3.3. Najčastejšie riešené okruhy otázok

3.3.1. Neplatiči a spracúvanie ich osobných údajov

Na Úrad sa obracajú občania s otázkami, ktoré súvisia s problematikou spracúvania osobných údajov neplatičov za rôzne služby, najčastejšie za bývanie – nájom, platby za energie a podobne. Z viacerých možností spracovateľských operácií bol najväčší záujem o informácie týkajúce sa poskytovania, sprístupňovania a hlavne zverejňovania údajov o neplatičoch zo strany občanov, ktorí riadne za tieto služby platia, avšak sa cítia byť reálne neplatičmi ohrození.

Otázky, ktoré boli úradu doručené, smerovali k tomu, či údaje – neplatič - dlžník a výška dlžnej sumy – možno vôbec považovať za osobný údaj. Vysvetlenia Úradu v tejto veci boli formulované tak, že údaj o dotknutej osobe, ktorá je neplatičom spolu s uvedením výšky dlžnej sumy je potrebné považovať za údaj, ktorý dotvára ekonomickú identitu osoby. V spojení s identifikačnými údajmi osoby vytvára rozsah údajov, ktoré možno jednoznačne označiť pojmom osobný údaj.

Špecifická situácia nastáva, ak sa prevádzkovateľ – spravidla veriteľ dlžníka – pokúša údaje o svojich dlžníkoch poskytovať, či sprístupňovať iným osobám, alebo dokonca zverejňovať. V takomto prípade je potrebné spoznať právny základ spracúvania týchto údajov. Rozdiely sú v situáciách, keď sa spracúvanie uskutočňuje napríklad:

- na základe súhlasu dotknutej osoby – poskytovanie, sprístupňovanie a aj zverejňovanie musí byť v súhlase uvedené, aby bolo nepochybné, že dotknutá osoba o tejto možnosti vedela už v čase, kedy súhlas poskytovala;
- na základe zmluvy – v tomto prípade súhlas poskytuje dotknutá osoba ako jedna zo zmluvných strán a ak sa osobné údaje budú spracúvať len v takej miere, v akej je to nevyhnutné na jej plnenie a rozsah (zmluva pamätá na prípadné poskytovanie, sprístupňovanie alebo zverejňovanie osobných údajov v zmluve ustanovených a zmluvnými stranami prijatých);
- na základe osobitného zákona – tu musí osobitný zákon ustanoviť zoznam poskytovaných, sprístupňovaných či zverejňovaných údajov, účel tohto konania a tiež tretie strany, či príjemcov týchto údajov (za zákonom vymedzených okolností je možné taxatívny zoznam údajov nahradiť ich rozsahom a zoznam tretích strán ich okruhom).

Najčastejšie boli žiadosti o informácie zamerané na prípady zverejňovania a sprístupňovania údajov o neplatičoch do fondu prevádzky, údržby a opráv. Tie sú v správe bytových družstiev, ktoré spravujú bytové domy, alebo v správe správcovských spoločností v prípade vlastníkov bytov.

O informácie týkajúce sa neplatičov mali záujem najmä vlastníci bytov, ktorí do fondu odvádzajú finančné prostriedky a tým doplácajú na neplatičov. Túto problematiku upravuje zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Tento zákon neumožňuje poskytovanie a ani zverejňovanie osobných údajov

neplatičov bez ich súhlasu. Umožňuje však vlastníčkovi bytu alebo nebytového priestoru v dome na požiadanie nahliadnúť do dokladov správy domu alebo čerpania fondu prevádzky, údržby a opráv. Tým sa môžu oboznámiť s neplatičmi, ktorí sa povinnosti platiť vyhýbajú. Treba poznamenať, že nahliadnutie do týchto záznamov nedáva možnosť na zverejnenie ich údajov.

3.3.2. Súhlas so spracúvaním osobných údajov

Vo výklade pojmu „súhlas so spracúvaním osobných údajov“ prevažovali otázky zamerané najmä na obsahovú, ale aj na formálnu stránku súhlasu.

Súhlas alebo v určených prípadoch dôkaz o súhlase obsahuje najmä údaj o tom, kto súhlas poskytol, komu, na aký účel, zoznam alebo rozsah osobných údajov, dobu platnosti súhlasu a podmienky jeho odvolania. Tento výpočet, ktorý je obsahom paragrafu 7 odsek 2 zákona o ochrane osobných údajov, však nie je konečný. Ak majú byť údaje dotknutej osoby sprístupňované, poskytované alebo zverejňované, potom je z dôvodu preukázateľnosti vhodné, aby tieto skutočnosti boli v súhlase uvedené.

Ak prevádzkovateľ spracúva osobné údaje na základe súhlasu dotknutej osoby, je to povinný, v prípade pochybností, preukázať Úradu kedykoľvek na jeho žiadosť. Súhlas sa preukazuje zvukovým alebo zvukovo-obrazovým záznamom alebo čestným vyhlásením toho, kto osobné údaje do informačného systému poskytol, prípadne iným hodnoverným spôsobom. Inému hodnovernému spôsobu dáva zákon o ochrane osobných údajov priestor v spoločenskom a technickom pokroku, ktorý prináša nové možnosti preukazovania. V súčasnosti je za iný hodnoverný spôsob považovaný napríklad elektronický dokument podpísaný zaručeným elektronickým podpisom. Súhlas daný v písomnej forme je bez vlastnoručného podpisu toho, kto súhlas dáva, neplatný.

3.3.3. Registrácia informačných systémov

Registrácia informačných systémov je jeden z inštitútov zavedených zákonom o ochrane osobných údajov. Umožňuje Úradu udržiavať si prehľad v informačných systémoch prevádzkovaných podľa tohto zákona. Na základe mnohých podnetov občania žiadali informácie práve o registračnej povinnosti informačných systémov. Táto povinnosť prispela do značnej miery aj k vytvoreniu a prehĺbeniu právneho vedomia v oblasti ochrany osobných údajov u jeho prevádzkovateľov.

Zjednodušene povedané – povinnosti registrácie podliehajú všetky informačné systémy, v ktorých sa spracúvajú osobné údaje úplne alebo čiastočne automatizovanými prostriedkami spracúvania. Z toho vyplýva, že netreba registrovať informačné systémy existujúce vo forme rôznych kartoték, či ručne spracúvaných zoznamov, registrov, ale napríklad aj sústav spisov či zmlúv.

Napriek tejto výnimke by však bol počet informačných systémov, ktoré treba registrovať neúmerne veľký. Zákon o ochrane osobných údajov preto zaviedol v paragrafe 25 odsek 2 systém výnimiek, ktorý počet registrovaných informačných systémov znižuje, napriek tomu však umožňuje dosiahnuť účel, pre ktorý bola registrácia zavedená.

Otázky, ktoré boli v uplynulom období adresované Úradu, sa týkali z veľkej časti práve týchto výnimiek. Informačný systém nie je teda potrebné registrovať, ak:

- podlieha osobitnej registrácii (za zákonom stanovených podmienok);

- preň prevádzkovateľ ustanovil zodpovednú osobu, ktorú Úradu nahlásil;
- obsahuje osobné údaje spracúvané na účely plnenia predzmluvných vzťahov alebo uplatňovania práv a povinností vyplývajúcich pre prevádzkovateľa z pracovnoprávneho vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo členského pomeru s dotknutými osobami, vrátane osobných údajov ich blízkych osôb;
- je prevádzkovaný odborovou organizáciou, štátom uznanou cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, či politickou stranou alebo hnutím. Musí však obsahovať iba osobné údaje členov, ktoré musia byť využívané iba pre vnútornú potrebu inštitúcie;
- obsahuje osobné údaje potrebné na uplatňovanie práv alebo plnenie povinností, ktoré vyplývajú z osobitného zákona alebo sú spracúvané na základe tohto zákona.

Registráciu je potrebné uskutočniť ešte pred začatím spracúvania. Samotné prihlásenie prevádzkovateľ vykoná doručením zákonom určených údajov. Úrad spracoval formuláre, ktoré sú zverejnené na internetových stránkach <http://www.uoou.sk>, alebo www.dataprotection.gov.sk. Prevádzkovatelia ich môžu použiť a tým si celý proces zjednodušiť a uľahčiť. Vo vzťahu k údajom uvedeným v registračnom formulári platí notifikačná povinnosť. Ak dôjde k ich zmene, prevádzkovateľ je povinný nahlásiť to Úradu do 15 dní.

V zmysle príslušných ustanovení zákona o ochrane osobných údajov je prevádzkovateľ povinný registrovať svoj informačný systém, ak v ňom spracúva osobné údaje úplne alebo čiastočne automatizovanými prostriedkami spracúvania okrem prípadov, pre ktoré je v zákone stanovená výnimka. **Ku dňu spracovania tejto správy Úrad registruje celkom 6 300 informačných systémov z oblastí verejnej správy, ako aj z podnikateľského sektoru.** Účelom tejto registrácie je poznanie prostredia spracúvania osobných údajov pre preventívne, ale aj represívne pôsobenie na kvalitu ochrany osobných údajov v informačných systémoch.

Úlohy osoby poverenej dohľadom nad ochranou osobných údajov sú dané zákonom. Zodpovedná osoba pred začiatkom a počas spracúvania osobných údajov posudzuje stav a úroveň ochrany osobných údajov u prevádzkovateľa. **Za hodnotené obdobie takto Úrad eviduje skoro 48 000 zodpovedných osôb.** Poznanie ustanovenej zodpovednej osoby je pre Úrad potrebné v prípadoch inšpekčnej činnosti, alebo aj v prípadoch potreby konzultácií problémov pri riešení žiadostí a námietok.

3.3.4. Bezpečnosť osobných údajov

Bezpečnosť osobných údajov je témou, ktorá tiež rezonovala množstvom otázok doručených Úradu. Za bezpečnosť spracúvaných osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ a sprostredkovateľ. Obaja majú zo zákona povinnosť chrániť osobné údaje pred náhodným, ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením, ako aj pred akýmikoľvek inými neprípustnými formami spracúvania. Na tento účel prijímajú primerané technické, organizačné a personálne opatrenia, ktoré zodpovedajú spôsobu spracúvania. Berú do úvahy špecifiká jednotlivých informačných systémov a samotného spracúvania.

V odbornej verejnosti sa asi najviac diskutuje o bezpečnostnom projekte alebo o bezpečnostnej smernici. Konkrétne obsahové ako aj formálne parametre bezpečnostného projektu alebo smernice ustanovuje zákon o ochrane osobných údajov. Väčšina otázok však

smerovala k tomu, či je vôbec každý prevádzkovateľ povinný mať takýto projekt vypracovaný a to bez toho, že by sám zhodnotil svoje vlastné bezpečnostné riziká v oblasti ochrany osobných údajov.

Povinnosť mať vypracovaný bezpečnostný projekt platí pri informačných systémoch, v ktorých sú spracúvané osobné údaje zaradené do osobitných kategórií osobných údajov ako je napríklad rodné číslo či údaje týkajúce sa zdravia. Navyše, ak je tento systém zároveň prepojený na verejne prístupnú počítačovú sieť – napríklad na internet. Pokiaľ informačný systém s takými údajmi nie je prepojený na verejne prístupnú počítačovú sieť a nie je ani pripojený na lokálnu sieť (LAN) s prístupom na internet, nie je kompletný bezpečnostný projekt potrebný. Postačí mať vypracované len bezpečnostné smernice a implementovať ich do praxe.

Ak sú predmetom kontroly Úradu takéto informačné systémy, Úrad má právo požadovať od prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa predloženie hodnotiacej správy o výsledku auditu bezpečnosti informačného systému, ak sú vážne pochybnosti o jeho bezpečnosti alebo o praktickom uplatňovaní opatrení uvedených v bezpečnostnom projekte. Audit bezpečnosti informačného systému môže potom vykonať iba externá, odborne spôsobilá právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá sa nepodieľala na vypracovaní bezpečnostného projektu, a nie sú pochybnosti o jej nezáujatosti.

3.3.5. Rodné číslo a jeho spracúvanie

Rodné číslo zákon o ochrane osobných údajov zaraďuje do osobitnej kategórie osobných údajov, ktoré sú v praxi označované ako citlivé údaje; z toho dôvodu zákon tento údaj špecifikuje a upresňuje podmienky jeho spracúvania.

Režim spracúvania rodného čísla je upravený tak, že ako všeobecne použiteľný identifikátor ho možno použiť len vtedy, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu spracúvania. Znamená to, že ak je potrebné dotknutú osobu s určitosťou identifikovať, aby nedošlo k zámene totožnosti, rodné číslo sa použije. Jeho použitie preto upravujú niektoré osobitné zákony z oblasti daní, poisťovníctva, bankovníctva, telekomunikácií, sociálneho zabezpečenia alebo zdravotníctva.

Viacero otázok verejnosti sa týkalo aj možnosti použitia rodného čísla pri uzatváraní kúpnej zmluvy, či už písomnej medzi zmluvnými stranami alebo pri elektronickom obchode. Úrad má za to, že v takomto prípade nie je spracúvanie rodného čísla nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu spracúvania a na identifikáciu zmluvnej strany – napríklad v prípadoch, keď na tej istej adrese bývajú viaceré osoby s rovnakým menom – otec a syn. Na ich identifikáciu postačuje dátum narodenia. Použitie rodného čísla v tomto prípade je nad rámec účelu, ktorého vyjadrenie zákon vyžaduje. Najčastejším prípadom sú to zmluvy s dodávateľmi energií a služieb, ak uvedenie rodného čísla nie je dané osobitným zákonom.

Ďalšie otázky smerovali k možnosti zverejniť rodné číslo dotknutej osoby. Všeobecný zákaz zverejňovať rodné číslo upravuje § 8 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov. Z tohto zákazu neexistuje žiadna výnimka. Zákon tu vychádza z potreby ochrany tohto údaju pred jeho možným zneužitím.

3.3.6. Monitorovanie priestorov kamerovým systémom

Monitorovanie záujmových priestorov kamerovým systémom sa v dnešnej dobe stáva bežnou praxou pri dohľade nad verejne prístupnými priestormi v záujme ochrany verejného poriadku a odhaľovania kriminality, alebo aj v záujme ochrany súkromného majetku. Preto okruh otázok v hodnotenom období sa týkal monitorovania priestorov, a to ako častí verejnosti prístupných tak aj tých, ktoré verejnosti prístupné nie sú. Najčastejšie ide o školy, školské zariadenia, bankové domy, ale aj výrobné priestory súkromných podnikateľov.

Legislatívny rámec monitorovania priestorov je ku dňu hodnotenia riešený v dvoch právnych normách:

- a) zákonom o ochrane osobných údajov, ak ide o priestory prístupné verejnosti,
- b) Občianskym zákonníkom v ostatných prípadoch.

V prípade zákona o ochrane osobných údajov ide o monitorovanie priestorov prístupných verejnosti – námestia, ulice, výstavné sály a ďalšie. Podľa tohto ustanovenia zákona priestor prístupný verejnosti možno monitorovať pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu len na účely verejného poriadku a bezpečnosti, odhaľovania kriminality alebo narušenia bezpečnosti štátu, a to len vtedy, ak je priestor zreteľne označený ako monitorovaný.

Takto vyhotovený záznam možno použiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Ak takto vyhotovený záznam nie je využitý na uvedené účely, ten, kto ho vyhotovil, je ho povinný zlikvidovať najneskôr v lehote siedmich dní odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom bol záznam vyhotovený.

Táto legislatívna úprava je rozšírená zákonom o bankách, ktorá vo svojich novelách postupne dosiahla monitorovanie bankových priestorov bez označenia monitorovania týchto priestorov a likvidáciou záznamov až po uplynutí dvanásťmesačného obdobia.

V prípade Občianskeho zákonníka možno písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, obrazové a zvukové záznamy, ktoré sa týkajú fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy, sa môžu vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

Vychádzajúc z dennej praxe Úradu, je zrejme potrebné riešiť otázku monitorovania kamerovým systémom v jednej ucelenej právnej norme – v otázkach priestorov verejne prístupných, v priestoroch súkromných spoločností a v oblasti zabezpečujúcej ochranu bezpečnosti štátu.

3.3.7. Kopírovanie osobných a úradných dokladov

Občania sa často obracajú na Úrad s otázkou, kedy je prevádzkovateľ oprávnený kopírovať ich osobné a úradné doklady. Táto otázka je upravená zákonom o ochrane osobných údajov ustanovením, podľa ktorého získavať osobné údaje nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracúvania kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií možno len vtedy, ak s tým dotknutá osoba písomne súhlasí alebo ak to osobitný zákon výslovne umožňuje bez súhlasu dotknutej osoby.

Súhlas dotknutej osoby si prevádzkovateľ ani sprostredkovateľ nesmú vynucovať ani podmieňovať hrozbou odmietnutia zmluvného vzťahu, služby, tovaru alebo povinnosti ustanovenej prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi zákonom.

Otázky občanov smerovali tiež k oprávnenosti zaznamenávania úradných dokladov na nosič informácií v telekomunikačnom sektore. Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné

skúmať, či osobitný zákon z oblasti telekomunikačnej činnosti to umožňuje bez súhlasu dotknutej osoby. Osobitným zákonom, ktorý upravuje problematiku spracúvania osobných údajov v tomto sektore je zákon č. 610/2003 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004. Z tohto zákona výslovne nevyplýva možnosť získavať osobné údaje nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracúvania kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií. Zabezpečenie písomného súhlasu dotknutej osoby je povinnosťou prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa.

Ďalšou otázkou, ktorá vznikla pri výkone činnosti Úradu bolo, či je postup v prípade návštevníckeho systému, v ktorom snímač z osobného dokladu načíta jeho číslo, pričom toto číslo neuloží a len porovnáva s číslom, ktoré zadá návštevník vopred pri ohlásení svojej návštevy, v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov, alebo či je na takýto postup potrebný súhlas dotknutej osoby.

Úrad zaujal postoj, že takéto spracúvanie je v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov a na takéto spracúvanie sa nevyžaduje súhlas dotknutej osoby. V tomto prípade nejde totiž o režim podľa § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z., ale o režim podľa § 10 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z. Podľa § 10 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľ, ktorý získava osobné údaje na účely identifikácie fyzickej osoby pri jednorazovom vstupe do jeho priestorov, je oprávnený od nej požadovať meno, priezvisko, titul a číslo občianskeho preukazu alebo číslo služobného preukazu a číslo cestovného dokladu, štátnu príslušnosť a preukázanie pravdivosti poskytnutých osobných údajov. Ak snímač z občianskeho preukazu osobné údaje iba prečíta a porovná ich so zadanými údajmi, takýto postup je možné zaradiť pod § 10 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z., čo znamená, že ide o preukázanie pravdivosti poskytnutých osobných údajov. Tento postup je v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. a prevádzkovateľ informačného systému nepotrebuje osobitný súhlas dotknutých osôb na takéto spracúvanie osobných údajov.

3.3.8. Ktoré údaje sú osobnými údajmi

Podľa § 3 zákona č. 428/2002 Z. z. sa osobnými údajmi rozumejú údaje, ktoré sa týkajú určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takouto je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo. Najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

Podľa nášho výkladu údajom sa rozumie jednotlivý fakt a osobným údajom je súbor údajov, teda súbor jednotlivých faktov, na základe ktorých je osoba určiteľná alebo určená. Rozhodujúcim kritériom pre tvrdenie, že určitý súbor údajov je možné považovať za osobné údaje je skutočnosť, či je možné dotknutú osobu na základe týchto údajov určiť (identifikovať) priamo alebo nepriamo.

Určiteľnosť na základe súboru údajov vždy závisí aj od geografického územia, veľkosti society, v rámci ktorej sa údaje spracúvajú. Ak ide o menšiu – sociálnu, či územnú – spoločnosť, kde sa jednotlivci navzájom poznajú, je osoba určiteľná aj menom a priezviskom, alebo prezývkou, prípadne aj na základe iného faktu, ktorý je o nej známy v tejto societe. Naopak, ak by šlo o geograficky väčší priestor, na základe tých istých atribútov osoba nemusí byť určiteľná. Znamená to, že ak v určitej konkrétnej situácii možno súbor údajov považovať za osobné údaje, v inej situácii ten istý súbor údajov nemusí mať povahu osobných údajov. Zodpovedať otázku, či určitý súbor údajov možno považovať za osobné údaje sa dá vysloviť len po preskúmaní všetkých okolností súvisiacich s predmetnou vecou. Pričom

najdôležitejšími atribútmi sú zoznam údajov a geografický priestor alebo societa, v rámci ktorej sa vec posudzuje.

3.3.9. Zodpovedné osoby

Pojem „zodpovedná osoba“ zaviedol zákon o ochrane osobných údajov pre postavenie určeného pracovníka prevádzkovateľa, ktorý dozerá na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov. Podľa ustanovení zákona každý prevádzkovateľ, ktorý zamestnáva viac ako päť osôb, je povinný písomne poveriť osobu zodpovednú pre túto oblasť, pričom to nemôže byť štatutárny zástupca (konateľ) spoločnosti.

Od novely zákona o ochrane osobných údajov v roku 2005 smerovali otázky odbornej verejnosti do rôznych rovín – jednak to boli triviálne otázky typu koľko je viac ako päť zamestnancov, ako aj otázky, kto je štatutárnym zástupcom spoločnosti (otázky Obchodného zákonníka). Možno konštatovať, že otázka postavenia a povinností zodpovednej osoby bola pochopená, i keď ide o neukončený proces; dokonca bolo zaznamenané vytvorenie pracovného miesta len pre túto funkciu – funkciu osoby zodpovednej za ochranu osobných údajov.

3.4. Konzultácie a lektorská činnosť

V roku 2005 a 2006 Úrad lektorsky zabezpečil z radov svojich zamestnancov prednášky k aplikácii zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov pre zodpovedné osoby poverené dohľadom nad ochranou osobných údajov.

V roku 2005 Úrad lektorsky zabezpečil 58 prednášok, v roku 2006 36 prednášok, prevažne pre štátne organizácie a súkromné vzdelávacie agentúry. V roku 2006 zamestnanci Úradu vyškolili v oblasti ochrany osobných údajov vyše 80 zamestnancov Ministerstva vnútra SR, aby mohli v tejto problematike ďalej vzdelávať príslušníkov Policajného zboru, ktorí budú koncoví užívatelia Schengenského informačného systému a budú spracúvať osobné údaje dotknutých osôb.

3.5. Aktivity vo vzťahu k EÚ a Rade Európy

Úrad sa pravidelne zúčastňuje zasadnutí pracovnej skupiny na ochranu osobných údajov zriadenej podľa článku 29 smernice 95/46/ES Európskou komisiou (ďalej len „WP 29“), ktoré sa päťkrát ročne konajú v Bruseli.

Takisto Úrad delegoval zástupcu do Výboru podľa čl. 31 smernice 95/46/ES. Výbor je asistujúcim orgánom Európskej komisie a je zložený zo zástupcov členských štátov. Jeho funkciou je pomáhať Komisii pri realizácii jej opatrení. Tento výbor schvaľuje alebo dáva výhrady k návrhom dokumentov Európskej komisie a to predovšetkým tých, ktoré súvisia s cezhraničným tokom osobných údajov. Výbor zasadal v roku 2005 aj 2006 jedenkrát.

Úrad takisto vysiela svojho zástupcu na ročné plenárne zasadnutie Konzultatívneho výboru zriadeného v súlade s článkom 18 Dohovoru Rady Európy č. 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracúvaní osobných údajov a štvrtročné zasadnutia užšieho výboru zriadeného na riadenie a koordináciu Konzultatívneho výboru, kde má zástupca Úradu poradnú funkciu. Zasadnutia Konzultatívneho výboru i užšieho výboru sa konajú za koordinácie sekretariátom Rady Európy, konkrétne organizačnej zložky na ochranu osobných údajov prevažne v priestoroch Rady Európy v Štrasburgu.

3.5.1. Pracovná skupina WP 29

Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 má poradný status a koná nezávisle.

Článok 29 smernice 95/46/ES stanovuje jej úlohy takto:

1. Pracovná skupina:

- (a) posudzuje všetky otázky týkajúce sa uplatňovania národných opatrení prijatých podľa tejto smernice, čím prispieva k ich jednotnému uplatňovaniu,
  - (b) vyjadruje sa k úrovni ochrany v Spoločenstve a tretích krajinách,
  - (c) informuje Komisiu o všetkých navrhovaných novelách tejto smernice, doplňujúcich alebo podrobných opatreniach na zaručenie práv a slobôd fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a o všetkých ďalších navrhovaných opatreniach Spoločenstva, ktoré majú vplyv na tieto práva a slobody,
  - (d) vyjadruje sa k vykonávacím predpisom pripraveným na úrovni Spoločenstva.
2. Ak pracovná skupina zistí, že medzi zákonmi alebo praxou členských štátov vznikli odchýlky, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť ekvivalenciu ochrany osôb pri spracovaní osobných údajov, informuje o tom Komisiu.
  3. Pracovná skupina môže na vlastný podnet pripravovať odporúčania vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa ochrany osôb pri spracovaní osobných údajov v Spoločenstve.
  4. Stanoviská a odporúčenia pracovnej skupiny sú ďalej podstupované Komisií a výboru uvedenému v článku 31.

Pracovná agenda WP 29 je rozsiahla a Úrad na pravidelné dvojdňové stretnutia zástupcov jednotlivých národných orgánov členských štátov EÚ na ochranu osobných údajov vysiela dvoch zástupcov z referátu (odboru) zahraničných vzťahov.

V hodnotenom období sa WP 29 zamerala na tieto priority:

1. Interpretácia kľúčových ustanovení smernice 95/46/ES (Články 2, 6 ods.1 písm. e), 8 a 26(1)),
2. Enforcement (vymožiteľnosť práva na ochranu osobných údajov); spoločná investigatívna aktivita v sektore súkromného zdravotného poistenia,
3. Preskúmanie pracovného programu na lepšiu implementáciu smernice,
4. Technológia RFID a ochrana súkromia; dopad RFID aplikácií koncept ochrany osobných údajov,
5. Identity Management; e-Government (PIN-y a biometrické údaje ako prostriedky všeobecnej identifikácie),
6. Elektronické zdravotné záznamy pacientov (celoživotná elektronická zdravotná karta, citlivé údaje, údaje o HIV pozitívnych pacientoch),

7. Whistleblowing schemes (ochrana osobných údajov v súvislosti s poskytovaním hlásení zamestnancov finančných a audítorských spoločností o podozreniach z porušovania právnych predpisov zamestnancami),
8. Archívy a súkromie,
9. Deti a súkromie,
10. Medzinárodné prenosy osobných údajov do tretích krajín (BCR, štandardné zmluvné doložky, rozhodnutia o primeranosti pre Austráliu a Nový Zéland, ostrovy Faroe a Jersey,
11. Uchovávanie údajov,
12. Vízový informačný systém a biometrické údaje,
13. PNR (Personal Name Records); 34 kategórií osobných údajov o pasažieroch leteckých spoločností poskytovaných leteckými prepravcami americkému Úradu na ochranu colného priestoru a hraníc, v zmysle Dohody medzi EÚ a USA z
14. 19. 10. 2006 Ministerstvu vnútornej bezpečnosti USA na účely vyhľadávania informácií o osobách podozrivých z terorizmu; PNR USA, Austrália a Kanada,
15. Externá komunikácia a vzťahy s verejnosťou,
16. Interpretácia a preskúmanie smernice 2002/58/ES o elektronických komunikáciách; spamy, cookies, e-mail služby, e-call, geolokalizácia, elektronická autentizácia, PETS a WHOIS
17. FEDMA Code of Conduct – kódex správania pre priamy on-line marketing, kódex správania AESC,
18. Kauza SWIFT,
19. Prehodnotenie vlastných stanovísk ako vhodného nástroja na dosiahnutie harmonizácie postupov v rámci EÚ,
20. Ďalšie dôležité otázky ako napr. predchádzanie podvodom s platobnými kartami, vymáhateľnosť vyživovacej povinnosti a pod.

Odbor zahraničných vzťahov v predmetnom období v rámci svojej činnosti v tejto pracovnej skupine pripravil stanovisko k týmto okruhom problémov:

1. Systém zdravotného poistenia a získavanie osobných údajov (individuálne zdravotné poistenie),
2. Zdravotníctvo a osobné údaje (elektronické zdravotné záznamy),
3. „Avian flu“ (hrozba pandémie vtáčej chrípky),
4. Návrh nariadenia Rady EÚ k vymáhaniu vyživovacej povinnosti v cudzine, tzv. ALIMENTA,
5. Dokumenty k vykonaniu prieskumu v oblasti súkromného zdravotného poistenia v členských štátoch,
6. RFID a definícia osobných údajov,
7. Archívy a súkromie,

8. Spoločný prístup EÚ k využívaniu osobných údajov pasažierov (PNR) v súvislosti so zvýšením bezpečnosti na hraniciach a v leteckej preprave,
9. Predchádzanie podvodom s platobnými kartami,

V rámci WP 29 funguje viacero špecializovaných podskupín zakladaných ad hoc a zrušených po splnení svojich špecifických úloh. Úrad menoval svojho zástupcu do jednej pracovnej podskupiny pre Internet¹, ktorá sa schádza v prípade potrieb a pripravuje pre pracovnú skupinu A29 WP návrhy pracovných dokumentov o rizikách internetových technológií vzhľadom na ochranu osobných údajov.

V roku 2006 odbor zahraničných vzťahov vykonal v SR prieskum v oblasti spracúvania osobných údajov pri poskytovaní individuálneho zdravotného poistenia. Cieľom prieskumu bola analýza, či a ako sú ustanovenia o ochrane osobných údajov v tomto sektore v rámci Európskej únie zosúladené. Na základe týchto výsledkov majú byť vydané ďalšie odporúčania a praktické pokyny s cieľom zlepšiť harmonizáciu predpisov a ich zosúladenie so smernicou 95/46/ES.

Spoločnostiam bol zaslaný dotazník s otázkami, ktoré sa zameriavajú na šesť oblastí – opis a zdroje údajov, poskytovanie informácií dotknutej osobe, právny základ spracúvania, prístupnenie informácií, informácie podieľajúce sa na ocenení rizika, bezpečnostné opatrenia. Úrad získal odpovede na dotazník od dvoch spoločností: UNION a UNIQA, ktorým bola udelená licencia Úradom pre finančný trh a poskytujú služby na trhu súkromného zdravotného poistenia. Úrad vyhodnotil dotazníky a zaslal ich do ústredia pracovnej skupiny WP 29, kde v súčasnej dobe prebieha vyhodnocovanie a komparácia dotazníkov na európskej úrovni.

3.5.2. Konzultatívny výbor Rady Európy na ochranu osobných údajov

Úrad sa pravidelne zúčastňuje štvrtročných zasadnutí užšieho riadiaceho výboru (T-PD-BUR) zriadeného ku Konzultatívneho výboru podľa Dohovoru 108 (T-PD) prostredníctvom svojho zástupcu.

Členov riadiaceho výboru T-PD-BUR volí zasadnutie Konzultatívneho výboru na svojej plenárnej schôdzi. Úrad sa štvrtročných rokovaní zúčastňuje na základe svojej žiadosti a jeho zástupca zatiaľ nie je jeho zvoleným členom.

Úrad tak prostredníctvom svojho zástupcu spolupracoval na vývoji stanoviska T-PD-BUR ku kauze SWIFT v kontexte boja proti terorizmu, poskytovaniu PNR údajov Ministerstvu vnútornej bezpečnosti USA, zlučiteľnosti ADAMS databázy (databázy svetovej antidopingovej agentúry) s normami Rady Európy na ochranu údajov a na novej interpretácii pojmov „automatizované spracúvanie“ a „prevádzkovateľ informačného súboru“ podľa Dohovoru 108 v kontexte globálnych komunikačných sietí.

T-PD na základe hlasovania prijíma stanoviská k navrhovaným okruhom problémov, ktoré vypracováva T-PD-BUR.

Stanoviská sa opierajú o právne nástroje Rady Európy a nadväzujú na dokumenty III. Piliera, OBSE, OECD a WP29. Cieľom je pridaná hodnota pôvodných dokumentov pre členské štáty Rady Európy, ale predovšetkým štáty, ktoré ratifikovali Dohovor 108.

---

¹ Internet Task Force

Možno skonštatovať, že aktívnym prístupom k prerokovávaným problematikám v takejto užšej zostave sa Úrad v Rade Európy významným spôsobom zviditeľnil a môže udávať tempo aj smer pri otázkach, ktoré sa bezprostredne týkajú jeho existencie a aktivít.

3.5.3. Pracovné skupiny/dozorné orgány v III. pilieri

Oblasť tretieho piliera (spravodlivosť a vnútorné záležitosti) v EÚ predstavuje špecifickú oblasť uplatňovania komunitárneho práva a národnej legislatívy. Týka sa oblasti vzájomnej spolupráce a výmeny informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní osobitne polície, justičných orgánov, colných orgánov a pod., a to tak na medzinárodnej ako aj národných úrovniach. Medzinárodné právne nástroje (Dohovor o Europole, Dohovor o Schengenskom informačnom systéme, Dohovor o používaní informačných technológií na colné účely a ďalšie, boli základom na zriadenie príslušných inštitúcií ako aj podporných nástrojov umožňujúcich spracovanie a výmenu informácií v rámci spoločenstva – informačných systémov.

Výkon dozoru v týchto informačných systémoch, pri spracúvaní osobných údajov, vykonávajú v úzkej súčinnosti spoločné dozorné authority, ako napríklad spoločný dozorný orgán Europolu, národné dozorné orgány – Úrad na ochranu osobných údajov SR (ďalej len „Úrad“) a európsky dozorný úradník na ochranu osobných údajov. Slovenskú republiku v troch najvýznamnejších spoločných dozorných orgánoch – JSB Europol, JSA Schengen a JSA Customs – zastupujú zamestnanci Úradu.

Spoločný dozorný orgán Europolu (ďalej len „JSB Europol“).

Zástupcovia Úradu sa v sledovanom období zúčastnili ôsmich porád JSB Europolu. Kľúčové činnosti a úlohy, ktoré JSB zabezpečoval, sa týkali nasledovných oblastí:

Legislatíva ES /EÚ a súvisiace dokumenty

- analýza a vypracovanie stanovísk JSB k dohovorom medzi Europolom a tretími krajinami (Austrália, Kanada, USA),
- posúdenie rozhodnutia Rady týkajúce sa prístupu Europolu do Vízového informačného systému (VIS),
- prerokovanie Stanoviska Európskeho dozorného úradníka k rozhodnutiu Rady týkajúce sa prístupu Europolu do Vízového informačného systému (VIS),
- stanovisko k dokumentu „Budúcnosť Europolu“ (tézy o budúcom smerovaní Europolu vypracované pod rakúskym predsedníctvom),
- stanovisko k návrhu novej právnej úpravy – Rámcovému rozhodnutiu Rady o zriadení Európskeho policajného úradu (Dohovor o Europole).

Stanoviská a usmernenia týkajúce sa činností Europolu

- stanovisko k novému prístupu Europolu k príkazom na otvorenie analytických pracovných súborov,

- stanoviská k návrhu rozhodnutí Europolu o novelizácii článkov Dohovoru o Europole pri otváraaní analytických súborov, účasti zástupcov Europolu v spoločných vyšetrovacích tímoch a zapojenia expertov z tretích krajín v analytických pracovných skupinách a pod.,
- rokovania s vedením Europolu o opatreniach na zlepšenie uplatňovania zásad ochrany osobných údajov z hľadiska plnenia súčasných úloh ako aj budúceho smerovania.

Kontrolná činnosť

- kontroly spracovania osobných údajov v ústredí Europolu v Haagu v marci 2005 a v marci 2006,
- prerokovanie protokolov v pléne, posúdenie zistení, schválenie opatrení uložených kontrolnou skupinou a odsúhlasenie s riadiacim výborom Europolu,

Odvovania

- odvolací výbor riešil dva prípady odvolania voči postupu Europolu pri uplatňovaní práv dotknutých osôb.

Zefektívnenie činnosti JSB

- novelizácia rokovacieho poriadku (problém transparentnosti)
- vytvorenie pracovných podskupín (zo zástupcov členských štátov) zameraných na špecifické oblasti – legislatíva, kontrolná činnosť programový výbor, mediálna politika a verejnosť,
- vytvorenie súkromnej internetovej stránky pre členov JSB s elektronickou knižnicou pracovných a oficiálnych dokumentov.

Informovanie verejnosti

- zverejňovanie zápisnice zo zasadaní a vydanie 3. správy a o činnosti spoločného dozorného orgánu (2004-2006),
- príprava, realizácia a zhodnotenie konferencie o Europole usporiadanej v roku 2006.

Spoločný dozorný orgán Schengenského informačného systému (ďalej len „JSA Schengen“)

V sledovanom období sa uskutočnilo osem stretnutí JSA Schengen. Aktivity, ktoré tento orgán zabezpečoval v súčinnosti s národnými dozornými úradmi sa týkali nasledujúcich oblastí:

Legislatíva ES/EÚ

Počnúc septembrom 2005 sa na rokovaníach JSA Schengen pravidelne diskutovalo o návrhoch nových právnych predpisov ES/EÚ, týkajúcich sa Schengenského informačného

systému druhej generácie, analyzovali sa názory a pripomienky iných inštitúcií – výbory EP, európsky dozorný úradník, pracovné skupiny EK – a formulovali vlastné stanoviská. Ide o nasledujúce dokumenty:

- Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) – migračná politika (1. pilier)
- Rozhodnutie Rady o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) – kontrola vstupu, prevencia proti trestným činom, pátranie po nezvestných osobách – 3. pilier
- Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady, ktoré sa týka prístupu útvarov zodpovedných za vydávanie osvedčení o evidencii vozidiel v členských štátoch do Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II) KOM (2005)237, konečné znenie)I
- Technické špecifikácie ohľadom prístupu externých užívateľov do SIS II (Europol a Euurojust)

Stanoviská a usmernenia pri uplatňovaní článkov Dohovoru o SIS

- prieskum a kontrola spôsobu aplikácie článku 96 Dohovoru o SIS – postupy pri zamietnutí vstupu cudzincom z tretích krajín,
- analýzy a usmernenie JSA o uplatňovaní článku 99 Dohovoru o SIS – skryté sledovanie a špeciálna kontrola,
- interpretácia článku 111 Dohovoru o SIS – uplatňovanie práv dotknutých osôb a súčinnosť národných dozorných orgánov,
- interpretácia a usmernenie pri aplikácii článku 114 Dohovoru o SIS – úlohy národného dozorného orgánu.

Odvovania

- riešenie kauzy „Cherney“ – uplatňovanie práv dotknutej osoby v súvislosti s aplikáciou článku 111 Dohovoru o SIS.

Informovanie verejnosti

- zverejňovanie správ zo zasadaní a vydanie 7. správy a o činnosti JSA Schengen za roky 2003 - 2005.

Spoločný dozorný orgán Colného informačného systému

V sledovanom období sa uskutočnilo 5 rokovaní Spoločného dozorného orgánu Colného informačného systému (ďalej len „JSA Customs“). Hlavné aktivity smerovali najmä na oblasť výkonu kontroly a to tak na centrálnej úrovni ako aj na národných pracoviskách CIS. Národnú časť CIS prevádzkuje Colné riaditeľstvo SR prostredníctvom Colného kriminálneho úradu. Dozornou autoritou na národnej úrovni je Úrad.

Stanoviská a usmernenia

Na účely koordinácie kontrolných činností JSB Customs

- vypracoval metodický materiál – CIS MODUL, na vykonanie kontroly na národnej úrovni,
- poskytol národným dozorným orgánom manuál k prevádzke colného informačného systému,
- vypracoval a distribuoval metodické usmernenie – zamerané na bezpečnostnú politiku a implementáciu bezpečnostných opatrení v praxi.

Kontroly

- JSB Customs vykonal v roku 2006 kontrolu centrálnej časti Colného informačného systému
- Úrad na ochranu osobných údajov vykonal predbežnú – prvotnú kontrolu národnej časti CIS (2005) na základe metodického usmernenia JSA Customs, vykonal prieskumu o prijatých bezpečnostných opatreniach v súčinnosti s Colným kriminálnym úradom (2006). Výsledky z tohto prieskumu boli zahrnuté do spoločnej správy JSB Customs a prerokúvané na marcovom zasadaní JSB Customs (2007).

Policajná pracovná skupina (Police WP) a Eurodac

V rámci ďalších aktivít týkajúcich sa tretieho piliera sa zástupcovia Úradu aktívne zúčastňujú aj na rokovaníach Policajnej pracovnej skupiny a koordinačných porád k systému Eurodac.

V roku 2006/2007 sa uskutočnili štyri rokovania Policajnej pracovnej skupiny zamerané najmä na prípravu:

- stanoviska k rámcovému rozhodnutiu Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach,
- spoločného stanoviska na Jarnú konferenciu splnomocnencov na ochranu osobných údajov k dokumentu: Použitie zásady dostupnosti údajov pri presadzovaní zákona orgánmi činnými v trestnom konaní,
- metodického usmernenia na zavedenie koordinovaného výkonu kontroly v policajných informačných systémoch.

Koordinačné porady k systému Eurodac zvoľáva Európsky dozorný úradník, ktorý zároveň v zmysle Nariadenia EP a Rady č. 45/2001 vykonáva dohľad nad centrálnou časťou systému Eurodac a koordinuje činnosť národných dozorných autorít. V uplynulom období 2006/2007 sa uskutočnili dve koordinačné porady. Základným témami posledného rokovania boli

- otázky súvisiace sú súčasným využívaním systému Eurodac – kvalita údajov posielaných do centrálnej časti, jednotné používanie transakcií, spracovania štatistických hlásení a pod.,
- predbežná správa o súčasnom stave bezpečnostného auditu v Centrálnej jednotke Eurodacu,
- informácie krajín o poslednom vývoji v národných pracoviskách Eurodacu (Úrad vykonal kontroly v roku 2006 a 2007),
- rozvoj metód práce pracovnej skupiny.

Najdôležitejším procesom v súvislosti s aktivitami III. piliera boli práce súvisiace s pripravenosťou SR na vstup do Schengenského priestoru. Podrobnosti sú uvedené v kapitole 7.1. „Aktivity Úradu v rámci prístupového procesu Slovenskej republiky k Schengenskej dohode“.

3.6. Cezhraničný tok osobných údajov

Dôležitou súčasťou pracovnej agendy odboru a referátu zahraničných vzťahov dobe od 1. 4. 2006 do 31. 3. 2007 je problematika cezhraničného toku osobných údajov. Úrad vydáva v súlade s § 23 ods. 6 a 7 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov rozhodnutia o súhlase s prenosom osobných údajov do tretích krajín nezaručujúcich primeranosť úrovne ochrany osobných údajov. Pokiaľ ide o prenos osobných údajov sprostredkovateľovi v tretej krajine, je prevádzkovateľ so sídlom na území Slovenskej republiky povinný žiadať Úrad o súhlas s takýmto prenosom. K žiadosti je potrebné predovšetkým priložiť zmluvu o prenose osobných údajov, ktorá musí byť vypracovaná v súlade so štandardnými zmluvnými podmienkami podľa rozhodnutia Európskej Komisie z 27. decembra 2001 o štandardných zmluvných doložkách pre prenos osobných údajov spracovateľom z tretích krajín podľa smernice 95/46/ES.

Úrad vydal v hodnotenom období 12 súhlasov s cezhraničným tokom, z toho 7 pred vznikom odboru zahraničných vzťahov (t. j. pred dňom 1. 4. 2006), do nasledovných krajín: USA (8), Chorvátsko (1), Singapur (1), India (1) a Filipíny (1). Úrad okrem toho trikrát nevydal rozhodnutie z toho dôvodu, že prevádzkovateľ i napriek viacerým výzvam na doplnenie nedoručil kompletnú žiadosť a tiež vydal jedno rozhodnutie o zamietnutí cezhraničného toku, keďže prevádzkovateľ predložil zmluvu, ktorá mala charakter medzipodnikovej zmluvy, v zmysle ktorej majú postavenie dovozcu údajov okrem sprostredkovateľa aj ďalšie subjekty – tzv. subdodávatelia alebo sprostredkovatelia sprostredkovateľa, pričom zmluva bola podpísaná iba medzi prevádzkovateľom a sprostredkovateľom.

Odbor zahraničných vzťahov vydal 21 vyjadrení k cezhraničnému toku, pričom väčšinou šlo o žiadosti o stanovisko Úradu zo strany advokátskych kancelárií. Takisto poskytol súkromnoprávnym ako aj verejnoprávnym subjektom odborné konzultácie ohľadne výkladu zákona č. 428/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov ako aj odporúčaní pracovných skupín zriadených Európskou Komisiou a Radou Európy.

Aplikačné ťažkosti spôsobuje najmä znenie § 23 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z., keďže namiesto pojmu „tretia krajina“ sa tu nachádza pojem „cudzina“, čo spôsobuje, že niektorí prevádzkovatelia majú pochybnosti, či sa zákonná povinnosť žiadať Úrad o súhlas s prenosom údajov nevzťahuje aj na členské krajiny Európskej únie. Pre časť žiadostí bola

tiež charakteristická neistota ohľadne správnej identifikácie prevádzkovateľa a sprostredkovateľa, vyňatia zo schvaľovacieho procesu vzhľadom na prenos osobných údajov na základe medzinárodných zmlúv, ďalej potreby vyžadovať písomný súhlas dotknutých osôb s prenosom údajov. Niektoré otázky sa týkali formálnych aj obsahových náležitostí zmluvy o cezhraničnom prenose osobných údajov do tretej krajiny.

Zástupcovia Úradu sa zúčastnili na konferencii o cezhraničnom toku osobných údajov v dňoch 23. - 24. 10. 2006 v Bruseli, kde boli prezentované rôzne vízie o zvládnutí globalizácie v súvislosti s tokom osobných údajov.

Všetky formy cezhraničného prenosu osobných údajov, ako sú štandardné zmluvné doložky, Safe Harbor, vnútro podnikové záväzné pravidlá (tzv. Binding Corporate Rules), či cezhraničný prenos údajov podľa odchýlok zo zásady primeranosti ochrany osobných údajov v tretej krajine podľa článku 26(1) smernice 95/46/ES boli porovnané a zhodnotené. Zastúpené subjekty súkromného aj verejného sektoru definovali svoje požiadavky a predstavy vzhľadom na uľahčenie vzájomnej komunikácie medzi jednotlivými národnými dozornými orgánmi ochrany osobných údajov a spoločnosťami globálne prenášajúcimi osobné údaje.

4. Inšpekčná činnosť a vybavovanie oznámení

4.1. Útvar inšpekcie ochrany osobných údajov

Útvar inšpekcie ochrany osobných údajov uskutočňuje výkon nezávislého dozoru nad ochranou osobných údajov a podieľa sa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov. Na tento účel v súlade s organizačným poriadkom plní odborné úlohy Úradu v rozsahu podľa § 38 ods. 1 písm. a) až j) a odseku 2 zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení. Jeho aktivity sú zamerané najmä na inšpekčnú činnosť ochrany osobných údajov vrátane kontrol informačných systémov prevádzkovateľov a prešetrovanie oznámení dotknutých osôb, iných fyzických osôb, ktoré tvrdia, že boli priamo dotknuté vo svojich právach ustanovených zákonom o ochrane osobných údajov a podnetov podaných na Úrad právnickými a inými fyzickými osobami. Útvar inšpekcie sa zároveň podieľa na koordinácii spolupráce s orgánmi Európskej únie, medzinárodnými inštitúciami a úradmi na ochranu osobných údajov v zahraničí.

Výkon odborných činností zabezpečujú inšpektori a odbor prešetrovania oznámení a analýz. Na začiatku hodnoteného obdobia v roku 2005 plnenie úloh útvaru inšpekcie zabezpečoval vrchný inšpektor, traja inšpektori a odbor prešetrovania oznámení a analýz, ktorý bol počas roku 2005 obsadený v priemere šiestimi odbornými pracovníkmi. V nasledujúcich mesiacoch hodnoteného obdobia bol odbor postupne doplnený o ďalších štyroch odborných pracovníkov a vedúcu odboru.

4.2. Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov v číslach

Na plnenie úloh Úradu pri výkone dozoru vrchný inšpektor ustanovuje inšpekčné skupiny, ktoré personálne tvoria jeden inšpektor a jeden až traja analytici. Pri prijímaní, prešetrovaní a vybavovaní oznámení útvar inšpekcie postupuje podľa novej smernice č. 9/2006, ktorá nadobudla účinnosť 1. februára 2006, a ktorá podrobne upravuje proces prešetrovania a nakladania s prijatými oznámeniami a podnetmi.

Dotknuté osoby alebo iné fyzické osoby, ktoré tvrdili, že došlo k porušeniu ich práv a právom chránených záujmov, podali od 1. apríla 2005 do konca roku 2005 priamo na Úrad 67 nových oznámení. Počas roku 2006 to bolo 102 oznámení fyzických osôb a v priebehu prvého kvartálu roku 2007 podalo oznámenie ďalších 32 osôb. V hodnotenom období teda fyzické osoby súhrnne podali na Úrad na šetrenie 201 nových oznámení.

Ďalších 25 nových podnetov podali na Úrad právnické osoby, ktoré oznamovali podozrenie z porušenia zákona o ochrane osobných údajov. Osobitne treba spomenúť ďalších 2373 nových podnetov, ktoré sa týkajú porušenia práv dotknutých osôb pri spracúvaní ich osobných údajov zdravotnými poisťovňami v súvislosti s ich preregistrovaním do inej zdravotnej poisťovne, ktoré v priebehu roku 2006 a v prvom kvartáli roku 2007 odstúpil Úradu na šetrenie Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Táto kauza svojim rozsahom značne vyťažila útvar inšpekcie. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou stále priebežne posiela ďalšie podnety dotknutých osôb, ktoré sa týkajú neoprávneného spracúvania ich osobných údajov zdravotnými poisťovňami v súvislosti s ich preregistrovaním do inej zdravotnej poisťovne.

Na základe rozhodnutia vrchného inšpektora ex offio bolo v hodnotenom období voči prevádzkovateľom informačných systémov (IS) začatých ďalších 121 nových konaní zameraných na šetrenie vlastných zistení odhalených pri výkone preventívnej činnosti. V tejto súvislosti útvar inšpekcie vykonal v hodnotenom období niekoľko celoslovenských kontrolných akcií.

Účelom celoslovenskej kontrolnej akcie, ktorú útvar inšpekcie vykonal v roku 2005 bolo zmapovať a preveriť používanie kamerových systémov pri monitorovaní priestorov prístupných verejnosti, na ktorých prevádzku sa vzťahuje režim zákona o ochrane osobných údajov (§ 10 ods. 7 a § 13 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.).

V rámci SR bolo vytipovaných 28 prevádzkovateľov z verejného a súkromného sektora – mestské polície, nemocnice, benzínové čerpadlá, hypermarkety, hotelové a ubytovacie zariadenia a ďalšie. Útvar inšpekcie sa zamerával najmä na takých prevádzkovateľov, ktorí plošne na celom území vlastnia viacero prevádzok, kde dochádza k monitorovaniu priestorov prístupných verejnosti.

Viac ako polovici subjektov boli vydané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. V ostatných prípadoch buď nedostatky neboli zistené, alebo boli prevádzkovateľom vydané odporúčania. Útvar inšpekcie kamerové systémy preveroval aj v roku 2006 a u niektorých prevádzkovateľov, ktorých systémy preveroval v roku 2005, urobil opakovanú kontrolu.

V roku 2006 útvar inšpekcie na základe rozhodnutia vrchného inšpektora zrealizoval celoslovenskú inšpekčnú akciu zameranú na dodržiavanie povinností prevádzkovateľov v súvislosti s písomným poverením zodpovednej osoby dohľadom nad ochranou osobných údajov, ak prevádzkovateľ zamestnáva viac ako päť osôb (§ 19, 25 a 29 zákona č. 428/2002 Z. z.). Šetrením bol poverený odbor prešetrovania oznámení a analýz útvaru inšpekcie, ktorý v spolupráci so Štatistickým úradom SR vytipoval 58 prevádzkovateľov.

Účelom tejto celoslovenskej akcie bolo zmapovať úroveň plnenia povinností registrácie a vedenia evidencie informačných systémov, dohľadu zo strany prevádzkovateľov, odbornú zdatnosť zodpovedných osôb a plnenie zákonných požiadaviek kladených na poverenie zodpovednej osoby. V súvislosti s odstránením zistených nedostatkov boli vydané opatrenia a štyrom prevádzkovateľom boli uložené finančné sankcie v správnom konaní. V tejto činnosti útvar inšpekcie pokračuje aj v tomto období.

V prvom kvartáli roku 2007 útvar inšpekcie začal ďalšiu celoslovenskú inšpekčnú akciu, ktorá sa týka prešetrovania spracúvania údajov vyžadovaných prevádzkovateľmi na účely identifikácie fyzickej osoby pri jej jednorazovom vstupe do priestorov prevádzkovateľa (§ 10 ods. 4. zákona č. 428/2002 Z. z.). Akcia bude prebiehať počas kalendárneho roku 2007.

Útvar inšpekcie teda v hodnotenom dvojročnom období od 1. apríla 2005 do 31. marca 2007 prijal na šetrenie a vybavil 201 nových oznámení fyzických osôb, 25 plus 2 373 nových podnetov právnických osôb a 121 konaní začatých z vlastnej iniciatívy, čo je celkom 2 720 prípadov.

Z 347 nových oznámení a podnetov (vyjmúc podnety postúpené na vybavenie Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou), 225 smerovalo voči subjektom z privátneho sektoru, 87 smerovalo voči prevádzkovateľom z oblasti verejnej správy, resp. voči iným orgánom verejnej moci. V 17 prípadoch útvar inšpekcie šetрил oznámenia, ktoré smerovali voči samospráve, 12 prípadov sa týkalo občianskych združení, nadácií, politických strán a hnutí a štátom uznaných cirkví alebo náboženských spoločností. V 6 prípadoch boli riešené verejnoprávne inštitúcie.

V tejto súvislosti útvar inšpekcie za súčinnosti odboru prešetrovania oznámení a analýz vykonal 145 kontrol a podaní vysvetlení u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov IS. Na odstránenie zistených nedostatkov a nápravu bolo v súlade s § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. vydaných 116 opatrení (voči zdravotným poisťovniam boli v súvislosti s likvidáciou neoprávnene spracúvaných osobných údajov doteraz vydané dve súhrnné opatrenia).

Právo námietky voči vydaným opatreniam využili prevádzkovatelia len v desiatich prípadoch. Z toho v šiestich prípadoch bola námietka zamietnutá, v troch prípadoch čiastočne akceptovaná a v jednom prípade akceptovaná. Vypovedá to o dobrom kvalitatívnom potenciáli útvaru inšpekcie, ale aj o vyššom právnom povedomí prevádzkovateľov, ktorí prostredníctvom písomne poverených zodpovedných osôb zrejme hlbšie vnikli do problematiky ochrany osobných údajov.

Útvar inšpekcie v správnom konaní uložil v piatich prípadoch finančné sankcie. Výška sankcií sa pohybovala na dolnej hranici možnej sadzby. V niektorých ďalších, ešte neukončených, prípadoch útvar inšpekcie zvažuje ďalšie správne konania vo veci uloženia pokút.

Z 201 oznámení fyzických osôb a 25 podnetov právnických osôb – vyjmúc podnety postúpené na vybavenie Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a konania začaté Úradom z vlastnej iniciatívy – Úrad vyhodnotil 112 podaní ako neopodstatnených, 32 čiastočne opodstatnených a 82 opodstatnených oznámení a podnetov. Dve tretiny prípadov bolo vybavených v základnej zákonnej lehote do 60 dní (§ 45 ods. 12 prvá veta zákona č. 428/2002 Z. z.). Na dlhšom šetrení ostatných vybavených oznámení sa podieľali najmä dôvody nutnej konzultácie predmetnej veci s orgánmi dozoru na ochranu osobných údajov v zahraničí, nevyhnutný výkon kontroly IS u prevádzkovateľa, náročnejšie získavanie dôkazového materiálu alebo požiadavka na poskytnutie súčinnosti zo strany iných orgánov verejnej správy, prípadne samotného oznamovateľa.

Oznamovateľ má právo v tridsaťdňovej lehote požiadať Úrad o preskúmanie vybavenej veci, ak predloží nové skutočnosti, ktoré mu v procese šetrenia neboli alebo nemohli byť známe alebo ak zistí, že neboli vzaté do úvahy. V takom prípade Úrad v súlade s § 45 ods. 14 zákona č. 428/2002 Z. z. skúma, či opakované oznámenie obsahuje nové skutočnosti a či bolo podané včas. Zmeškanie lehoty nemožno oznamovateľovi odpustiť a Úradu to zakladá obligatórnu povinnosť podľa § 45 ods. 3 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. opakované oznámenie podané po uplynutí zákonnej lehoty odložiť. Ak opakované oznámenie spĺňa zákonné podmienky, jeho preskúmanie je v kompetencii vrchného inšpektora, ktorý v hodnotenom období riešil tri opakované oznámenia (ďalšie tri Úrad v súlade so zákonom odložil, nakoľko jedno neobsahovalo nové skutočnosti a dve boli podané po uplynutí zákonnej lehoty). Zásadné pochybenia pri šetrení pôvodných oznámení neboli zistené. Na formálne nedostatky v jednom prípade bol zodpovedný pracovník upozornený. Ostatní oznamovatelia, ktorých podania boli Úradom vybavené, rešpektovalo názor Úradu ako rozhodol vo veci samej.

Ak Úrad zistí, že je tu podozrenie zo spáchania trestného činu, podáva oznámenie orgánom činným v trestnom konaní na začatie trestného stíhania. Útvar inšpekcie v hodnotenom období spracoval dvanásť návrhov podaní orgánom činným v trestnom konaní.

V súvislosti s preverovaním podozrenia z neoprávneného získavania osobných údajov našich občanov pri audiotexových hrách prevádzkovateľmi so sídlom na Malte a v Maďarsku, bol požiadaný o spoluprácu Úrad komisára na ochranu osobných údajov na Malte a Parlamentný komisár pre ochranu osobných údajov a slobodný prístup k informáciám v Maďarsku.

4.3. Celoslovenské kontrolné akcie útvaru inšpekcie

Kontrola používania kamerových systémov pri monitorovaní priestorov prístupných verejnosti

Podľa § 10 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z. priestor prístupný verejnosti možno monitorovať pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu len na účely verejného poriadku a bezpečnosti, odhaľovania kriminality alebo narušenia bezpečnosti štátu, a to len vtedy, ak je priestor zreteľne označený ako monitorovaný. Označenie monitorovaného priestoru sa nevyžaduje, ak tak ustanovuje osobitný zákon. Vyhotovený záznam možno využiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Ak vyhotovený záznam nie je využitý na účely trestného stíhania alebo konania o priestupkoch, ten, kto ho vyhotovil, je povinný ho zlikvidovať najneskôr v lehote siedmich dní odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom bol záznam vyhotovený, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§ 13 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.).

Ak sa pri analýze vyhotoveného záznamu zistí, že obsahuje dôkazy pre občianskoprávne konanie, trestné konanie alebo správne konanie, ten, kto záznam vyhotovil, záznam nezlikviduje, ale postupuje podľa § 13 ods. 3 a 4 zákona č. 428/2002 Z. z. Znamená to, že záznam zaradí do predarchívnej starostlivosti. Musí však splniť podmienku, že počas predarchívnej starostlivosti sa s uvedeným záznamom nesmú vykonávať žiadne operácie spracúvania osobných údajov s výnimkou ich uchovávania. Záznam možno využiť len na účely občianskoprávneho konania, trestného konania alebo správneho konania. Úschovnú lehotu takéhoto záznamu, ktorý je zaradený v predarchívnej starostlivosti je možné stanoviť len na dobu nevyhnutnú na uplatnenie práv alebo povinností ustanovených zákonom.

Mestá a obce

Osobitný zákon, ktorým sa riadia mestá a obce je zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), ktorý v § 4 ods. 3 písm. n) ustanovuje, že obec pri výkone samosprávy zabezpečuje verejný poriadok v obci. Obec alebo mesto môže na zabezpečenie verejného poriadku na verejne prístupnom mieste, napríklad na námestí, nainštalovať v záujme kontroly verejného poriadku kamerový monitorovací systém. Zákon o obecnom zriadení vo svojich ustanoveniach takúto formu zabezpečenia verejného poriadku ďalej bližšie neupravuje, a preto je obecná samospráva povinná zabezpečiť prevádzku takéhoto monitorovacieho systému v súlade s ustanoveniami zákona č. 428/2002 Z. z.

Do právomocí obecného zastupiteľstva patrí aj zriadenie obecnej polície (§ 10 ods. 2 a § 19 zákona o obecnom zriadení) podľa osobitného zákona, ktorým je zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnej polícii“). Medzi základné úlohy obecnej polície podľa § 3 ods. 1 písm. a) a b) zákona o obecnej polícii patrí napríklad zabezpečovať verejný poriadok v obci, spolupôsobiť pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobiť s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím. Na tieto účely môže obecná polícia tiež využiť, a teda nainštalovať na mieste prístupnom verejnosti, kamerový monitorovací systém. Zákon o obecnej polícii však vo svojich ustanoveniach ďalej

bližšie neupravuje prevádzkovanie systémov používaných na účely prevencie. V takomto prípade je obecná polícia oprávnená a povinná postupovať v súlade s ustanoveniami zákona č. 428/2002 Z. z.

V praxi to znamená, že obec, ako prevádzkovateľ monitorovacieho systému, je povinná priestor prístupný verejnosti zreteľne označiť ako monitorovaný, získané záznamy, u ktorých sa preukáže, že bezpochyby obsahujú dôkazy zakladajúce možnosť ich využitia na účely občianskoprávneho konania, trestného konania alebo správneho konania, môže zaradiť do predarchívnej starostlivosti a využiť výlučne na tieto účely. Ostatné záznamy musí zlikvidovať najneskôr v sedemdňovej lehote ustanovenej zákonom č. 428/2002 Z. z. Ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. o monitorovaní verejne prístupných priestorov pomocou videozáznamu sa vzťahujú aj na činnosť mestskej samosprávy miest Bratislava a Košice, ako aj na mestskú políciu týchto miest. Ich postavenie, povinnosti mestskej samosprávy, ako aj zriaďovanie mestskej polície mestskou samosprávou sa riadi zákonom SNR č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov a zákonom SNR č. 401/1990 Zb. o meste Košice v znení neskorších predpisov.

Obchodné reťazce

Obchodné domy a hypermarkety, ktorých priestory sú vo vyhradených hodinách verejne prístupné a monitorujú ich kamerovým systémom, sú povinné postupovať podľa ustanovení zákona o ochrane osobných údajov. Ak takýto prevádzkovateľ zabezpečuje verejný poriadok a bezpečnosť prostredníctvom súkromnej bezpečnostnej služby, potom podľa § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. môže súkromná bezpečnostná služba spracúvať osobné údaje ako sprostredkovateľ len v rozsahu a za podmienok dojednaných s prevádzkovateľom v písomnej zmluve alebo v písomnom poverení. Aj podľa § 50 ods. 1 a 2 zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) prevádzkovateľ nesmie osobe poverenej výkonom fyzickej ochrany, pátrania, odbornej prípravy a poradenstva ukladať plnenie úloh, ktoré nie sú v súlade s týmto zákonom alebo inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Osoba poverená výkonom fyzickej ochrany alebo pátrania môže vykonať zásah, len ak je porušovaný alebo ohrozovaný záujem chránený bezpečnostnou službou a len v súlade so zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Iné úkony, ktoré vyžadujú súčinnosť tretích osôb môže vykonávať len s ich súhlasom.

Ak súkromná bezpečnostná služba v mene prevádzkovateľa monitoruje priestor prístupný verejnosti pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu na účely verejného poriadku a bezpečnosti, či odhaľovania kriminality, musí byť tento priestor zreteľne označený ako monitorovaný. Vyhotovený záznam možno využiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch, inak je prevádzkovateľ povinný záznam zlikvidovať najneskôr v lehote siedmich dní odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom bol záznam vyhotovený (§ 13 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.)

Výnimky

Zákon č. 428/2002 Z. z. umožňuje v osobitných a odôvodnených prípadoch ustanoviť iný režim pre podmienky monitorovania verejne prístupných priestorov prostredníctvom osobitnej právnej úpravy. Ak si to vyžaduje povaha veci a neoznačením monitorovaného verejne prístupného priestoru nedôjde k neoprávneným a neodôvodneným zásahom do základných práv občanov na ich právo byť o spôsobe spracúvania obrazových záznamov o sebe informovaní, možno osobitným zákonom prevádzkovateľa oslobodiť od povinnosti takýto monitorovaný priestor zreteľne označiť. Rovnako sa pripúšťa výnimka aj v súvislosti s použitím vyhotoveného záznamu na iné účely ako ustanovuje § 10 ods. 7 zákona č. 428/2002

Z. z. Taktiež možno osobitným zákonom ustanoviť inú ako sedemdnňovú lehotu na likvidáciu vyhotoveného záznamu.

Návrhy takýchto výnimiek do osobitných zákonov sú však prevádzkovatelia alebo gestori zákonov, vzhľadom na ustanovenia § 6 ods. 5, § 33 ods. 2, § 38 ods. 1 písm. n) a § 38 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. povinní konzultovať s Úradom na ochranu osobných údajov SR a následne ich zapracovať len v prípade, ak Úrad vydá záväzné stanovisko, že osobitnou úpravou podmienok v danom prípade nie sú porušené základné práva a slobody fyzických osôb a nové podmienky nie sú v rozpore so základnými postulátmi zakotvenými v medzinárodných dokumentoch, ktorými je Slovenská republika viazaná. Svojevoľné konanie gestorov zákonov zakladá reálne riziko prijatia takej osobitnej právnej úpravy podmienok, ktoré môžu vyvolať až pochybnosti o ich ústavnosti a zákonnosti, ak svojou primeranosťou, adekvátnosťou a nevyhnutnosťou nebudú zodpovedať štandardom zaužívaným v iných členských štátoch EÚ.

4.4. Niektoré osobitné úpravy podmienok monitorovania verejne prístupných priestorov.

Zákon o ochrane štátnej hranice

Napríklad podľa zákona č. 477/2003 Z. z. o ochrane štátnej hranice je Policajný zbor pri zabezpečovaní ochrany štátnej hranice oprávnený v prihraničnom území umiestňovať a používať technické prostriedky, ktoré zisťujú a dokumentujú nedovolené prekračovanie štátnej hranice alebo zabráňujú nedovolenému prekračovaniu štátnej hranice. Ustanovenie § 4 ods. 5 citovaného zákona zároveň ustanovuje, že pri umiestnení technického prostriedku v prihraničnom území sa nevyžaduje označenie monitorovaného priestoru podľa zákona o ochrane osobných údajov.

Zákon o bankách

Podľa § 93a ods. 7 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, priestory banky, pobočky zahraničnej banky a Národnej banky Slovenska, bankomaty a zmenárenské automaty, ktoré sa nenachádzajú v priestoroch banky alebo pobočky zahraničnej banky, možno monitorovať pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu aj bez označenia monitorovacieho priestoru, pričom vyhotovený záznam možno využiť na účely odhaľovania trestných činov, na zisťovanie ich páchatel'ov a pátranie po nich, a to najmä na účely ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, odhaľovania nezákonných finančných operácií, súdneho konania, trestného konania, konania o priestupkoch a dohľadu nad plnením zákonom ustanovených povinností bánk a pobočiek zahraničných bánk. Tento videozáznam alebo audiozáznam, ak ho zaznamenáva, poskytne banka, pobočka zahraničnej banky alebo Národná banka Slovenska v súlade s citovaným zákonom bezodkladne orgánom činným v trestnom konaní, službe kriminálnej polície a finančnej polície Policajného zboru a Slovenskej informačnej službe na ich požiadanie. Ak vyhotovený záznam nie je využitý na tieto účely, ten, kto záznam vyhotovil, ho zlikviduje bezodkladne po uplynutí dvanástich mesiacov po dni vyhotovenia tohto záznamu.

Zákon o železničnej polícii

Železničné stanice sú objekty železníc, kde podľa zákona č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii zabezpečuje ochranu železničnej dopravy, verejného poriadku, bezpečnosti osôb a majetku v obvode železničných dráh, ochranu určených objektov súvisiacich so železničnou dopravou Železničná polícia ako ozbrojený železničný zbor. Podľa

zákona o Železničnej polícii je táto oprávnená, ak je to potrebné na plnenie jej úloh, vyhotovovať zvukové, obrazové alebo iné záznamy z miest verejne prístupných. Ak sú na vyhotovovanie takýchto záznamov zriadené automatické technické systémy (kamerový systém), je Železničná polícia povinná vhodným spôsobom uverejniť informáciu o zriadení takých systémov (§ 57 cit. zákona). Takto získané informácie nie sú verejne prístupné a zákon o Železničnej polícii taxatívne ustanovuje, komu ich môže Železničná polícia poskytnúť – napríklad Policajnému zboru, Slovenskej informačnej službe, Vojenskej polícii, Národnému bezpečnostnému úradu. Z ustanovení zákona č. 57/1998 Z. z. o Železničnej polícii vyplýva, že tento osobitný zákon neoslobodzuje Železničnú políciu od povinnosti monitorovaný verejne prístupný priestor označiť. Železničná polícia najmenej raz za tri roky preveruje, či sú spracúvané osobné údaje naďalej potrebné na plnenie úloh Železničnej polície. Ak Železničná polícia preverovaním alebo v priebehu spracúvania osobných údajov zistí, že osobné údaje nie sú potrebné na plnenie úloh Železničnej polície, bez zbytočného odkladu takéto osobné údaje zlikviduje. Na základe uvedeného ustanovenia možno konštatovať, že trojročná úschovná lehota sa vzťahuje aj na záznamy získané z monitorovania priestorov prístupných verejnosti pri plnení úloh Železničnej polície.

Zákon o Policajnom zbere

Podobná situácia je v prípade Policajného zboru, ktorý sa vo svojej činnosti riadi osobitným zákonom č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere v znení neskorších predpisov. Ustanovenia § 69 tohto zákona vymedzujú, že Policajný zbor je oprávnený, ak je to potrebné na plnenie jeho úloh, vyhotovovať zvukové, obrazové alebo iné záznamy z miest verejne prístupných a zvukové, obrazové alebo iné záznamy o priebehu služobnej činnosti alebo služobného zákroku. Ak sú na vyhotovovanie takýchto záznamov zriadené automatické technické systémy – kamerový systém – je Policajný zbor povinný vhodným spôsobom uverejniť informáciu o zriadení takých systémov. Zákon taxatívne ustanovuje subjekty, ktorým Policajný zbor poskytuje informácie, osobné údaje, zvukové, obrazové alebo iné záznamy z miest verejne prístupných, ktoré vedie vo svojich informačných systémoch – napríklad prokuratúra, súdy, Slovenská informačná služba, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Železničná polícia. Z ustanovení zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbere vyplýva, že tento osobitný zákon neoslobodzuje Policajný zbor od povinnosti monitorovaný verejne prístupný priestor označiť. Zákon ustanovuje trojročnú lehotu na preverovanie relevantnosti spracúvania všetkých informácií vrátane osobných údajov, a v prípade zistenia, že osobné údaje nie sú potrebné na plnenie úloh Policajného zboru, ukladá mu povinnosť ich bezodkladnej likvidácie.

4.5. Kontroly kamerových systémov

Útvar inšpekcie sa zamerá najmä na takých prevádzkovateľov, ktorí plošne na celom území vlastnia viacero prevádzok, kde dochádza k monitorovaniu priestorov prístupných verejnosti.

Obchodné reťazce – Baumax, Metro, Tesco, Hypernova, Kaufland, Carefour, Arkádia, K- CERO.

Benzínové čerpacie stanice – OMW, Slovnaft, Agip, Aral, Tankoil, Avanti, Jurki, Shell.

Ďalej boli vytipované niektoré hotelové a ubytovacie zariadenia, úrady, plavárne, nemocnice a mestské polície. Kontrolované boli aj kamerové systémy Ministerstva zahraničných vecí SR, ktoré používa na zastupiteľských úradoch v Kyjeve, Minsku, Moskve, Belehrade a Záhrebe. Ďalej kamerové systémy š. p. Letové prevádzkové služby Slovenskej

republiky a kamerové systémy Ministerstva vnútra SR – Úradu hraničnej a cudzineckej polície.

Kontrola bola zameraná na:

- označenie verejnosti prístupných priestorov monitorovaných kamerovými systémami,
- likvidáciu záznamov v súlade s § 13 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.,
- poučenie oprávnených osôb podľa § 17 zákona č. 428/2002 Z. z., ktoré majú alebo môžu mať prístup k záznamom z kamerových systémoch o právach a povinnostiach ustanovených v tomto zákone,
- evidenciu informačných systémov podľa § 29 zákona č. 428/2002 Z. z.

Najčastejšie zistené nedostatky:

- prevádzkovatelia nedostatočne alebo vôbec neoznačili verejnosti prístupný priestor monitorovaný kamerovými systémami,
- v stanovenej lehote 7 dní (§ 13 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.) nelikvidovali získané záznamy z kamerových systémoch,
- neboli poučené všetky oprávnené osoby prevádzkovateľa, ktoré majú alebo môžu mať prístup k záznamom z kamerových systémov o právach a povinnostiach ustanovených v tomto zákone (§ 17 zákona č. 428/2002 Z. z.),
- prevádzkovatelia nevedli evidenciu kamerových systémov tak, ako im to ukladá § 29 zákona č. 428/2002 Z. z. alebo podľa § 25 zákona č. 428/2002 Z. z. nevykonali jeho registráciu.

O splnení uložených opatrení prevádzkovatelia v stanovených termínoch podali písomné informácie Úradu na ochranu osobných údajov SR.

4.6. Preverovanie dodržiavania povinnosti prevádzkovateľov písomne poveriť dohľadom nad ochranou osobných údajov zodpovednú osobu

Úrad pri výkone dozoru nad ochranou osobných údajov okrem iného priebežne sleduje stav ochrany osobných údajov, registráciu informačných systémov a vedenie evidencie o informačných systémoch podľa § 38 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. Na základe uvedeného, útvar inšpekcie v treťom a štvrtom kvartáli roku 2006 preveroval v rámci celej SR u 58 náhodne vybraných prevádzkovateľov splnenie si povinnosti registrácie a evidencie informačných systémov a najmä písomné poverenie zodpovedných osôb, ak to prevádzkovateľovi ukladal zákon.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. ak prevádzkovateľ zamestnáva viac ako 5 osôb, výkonom dohľadu písomne poverí zodpovednú osobu alebo viaceré zodpovedné osoby, ktoré dozerajú na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov. Podľa § 19 ods. 5 citovaného zákona prevádzkovateľ, ktorý písomne poveril výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov zodpovednú osobu, je povinný o tom písomne informovať Úrad bez zbytočného odkladu, najneskôr do 30 dní odo dňa poverenia zodpovednej osoby doporučenou zásielkou a nahlásiť zákonom ustanovené údaje. Zákon ďalej ustanovuje

podmienky, ktoré musí spĺňať zodpovedná osoba a taktiež jej povinnosti, ktoré u prevádzkovateľa zabezpečuje.

Písomné poverenie zodpovednej osoby priamo súvisí s procesom registrácie a vedením evidencie informačných systémov. Prevádzkovateľ, ktorý má písomne ustanovenú zodpovednú osobu, ktorá vykonáva dohľad nad ochranou osobných údajov podľa zákona č. 428/2002 Z. z., nemá povinnosť registrácie svojich informačných systémov na Úrade, ktoré by inak podliehali povinnosti registrácie (§ 25 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z.). O takýchto informačných systémoch potom vedie len evidenciu podľa § 29 a 30 zákona č. 428/2002 Z. z. Údaje z evidencie prevádzkovateľ sprístupní bezplatne komukoľvek, kto o to požiada.

Našlo sa viacero prevádzkovateľov, ktorí si nesprávne vykladali povinnosť registrácie a evidencie informačných systémov po účinnosti zákona č. 90/2005 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 428/2002 Z. z. Napriek tomu, že zamestnávali viac ako päť osôb, a teda by mali mať poverenú zodpovednú osobu dohliadajúcu na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov, pri preverovaní preukazovali, že majú svoj informačný systém zaregistrovaný na Úrade. Nepostrehli, že zákon č. 90/2005 Z. z. upravil nanovo aj podmienky registrácie informačných systémov (§ 25 ods. 2 cit. zákona). Podľa prechodného ustanovenia § 55 ods. 8 zákona č. 428/2002 Z. z., boli prevádzkovatelia povinní do 31. 10. 2005 prehodnotiť podľa § 25 ods. 2, či ich informačný systém podlieha alebo nepodlieha registrácii na Úrade. Tento stav povinnosti registrácie prehodnocoval aj Úrad ako dozorný orgán. Podľa prechodného ustanovenia § 55 ods. 5 zákona č. 428/2002 Z. z. predseda Úradu do 31. 12. 2005 rozhodol o tom, ktoré informačné systémy prihlásené na registráciu a zaregistrované podľa predpisov platných do 30. apríla 2005 možno považovať za zaregistrované podľa zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení. Registrácie informačných systémov, o ktorých predseda Úradu rozhodol, že nepodliehajú registrácii, boli zrušené. Na internetovej stránke Úradu sú zverejnené registračné čísla tých informačných systémov, ktorých registrácia bola zrušená.

Nedôslednosť prevádzkovateľov bola zistená aj v súvislosti s poverovaním a nahlasovaním zodpovedných osôb Úradu. Niektorí prevádzkovatelia zodpovednú osobu v súlade so zákonom písomne poverili, ale pozabudli skontrolovať, či spĺňa podmienky ustanovené v § 19 ods. 12 zákona č. 428/2002 Z. z. alebo ju zabudli nahlásiť Úradu. Navyše po novele zákona v roku 2005 bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 55 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení, podľa ktorého písomné poverenie zodpovednej osoby vydané prevádzkovateľom podľa zákona č. 428/2002 Z. z. v znení platnom do 30. apríla 2005 sa považuje za písomné poverenie podľa zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení, ale len za podmienky, ak prevádzkovateľ oznámil Úradu najneskôr do 30. júna 2005 údaje podľa § 19 ods. 5 citovaného zákona a doložil potvrdenie alebo vyhlásenie o tom, že zodpovedná osoba bola odborne vyškolená. Ak prevádzkovateľ v lehote medzi 1. májom a 30. júnom 2005 nenahlásil Úradu zodpovednú osobu, ktorú písomne poveril v období do 30. apríla 2005, jej poverenie dňom 1. júla 2005 stratilo platnosť. Z uvedeného vyplýva, že takýto prevádzkovateľ od 1. júla 2005 nemá právoplatne písomne poverenú zodpovednú osobu (akoby ju nemal vôbec), ak 1. júla 2005 alebo neskôr písomne nepoveril tú istú alebo inú osobu. Porušuje tým ustanovenie § 19 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení.

Častým problémom bolo nesplnenie podmienok ustanovených v § 19 ods. 12 zákona č. 428/2002 Z. z. v platnom znení. Zodpovednou osobou môže byť len fyzická osoba, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu a spĺňa podmienku bezúhonnosti. Bezúhonnosť sa preukazuje doložením výpisu z registra trestov nie starším ako tri mesiace (tento je prevádzkovateľ povinný uchovávať počas doby výkonu funkcie zodpovednej osoby).

Niektorí prevádzkovatelia totiž nevedeli bezúhonnosť zodpovednej osoby preukázať v zmysle zákona vôbec, nemali výpis z registra trestov poverenej zodpovednej osoby, alebo výpis z registra trestov zodpovednej osoby mali, ktorý avšak nebol aktuálny ku dňu poverenia a oznámenia zodpovednej osoby. Buď bol vydaný až po tom, ako prevádzkovateľ zodpovednú osobu poveril a písomne o tejto skutočnosti informoval Úrad, alebo v čase písomného poverenia zodpovednej osoby bol výpis starší ako 3 mesiace.

Na základe uvedeného Úrad z celkového počtu 58 preverovaných prevádzkovateľov uložil 44 prevádzkovateľom opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. V štyroch prípadoch bola prevádzkovateľom zároveň uložená i pokuta.

4.7. Špeciálne kontrolné akcie Úradu vykonané v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského informačného systému, hodnotenie pripravenosti na implementáciu schengenského acquis

Na základe mandátu, ktorý dostala Pracovná skupina pre schengenské hodnotenie rozhodnutím Výkonného Výboru zo dňa 16. septembra 1998 o zriadení Stáleho výboru pre hodnotenie a implementáciu schengenského acquis (SCH/Com-ex (98) 26 def), navštívila Slovenskú republiku v dňoch 2. a 3. februára 2006 skupina expertov. Cieľom tejto hodnotiacej misie bolo preskúmať súlad ustanovení o ochrane osobných údajov platných v Slovenskej republike s relevantnými ustanoveniami schengenského acquis. Výsledkom tejto návštevy bola Hodnotiaca správa o súlade ustanovení o ochrane osobných údajov s ustanoveniami schengenského acquis (ďalej len „Hodnotiaca správa“), ktorá bola prezentovaná zástupcom Slovenskej republiky na zasadaní pracovnej skupiny pre schengenské hodnotenie 10. marca 2006 v Bruseli. Záverečná časť Hodnotiacej správy obsahuje odporúčania na odstránenie zistených nedostatkov a prijatie príslušných opatrení.

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadaní 21. júna 2006 svojim uznesením č. 558 k priebežnému stanovisku SR k Hodnotiacej správe o súlade ustanovení o ochrane osobných údajov s ustanoveniami schengenského acquis (ďalej len „predbežné stanovisko Slovenskej republiky“) schválila predbežné stanovisko Slovenskej republiky a uložila prijať opatrenia na realizáciu záverov uvedených v predbežnom stanovisku Slovenskej republiky. Odporúčanie č. 9 Hodnotiacej správy sa týka výkonu kontroly na konzulátoch Slovenskej republiky a preverenia, či postup zamestnancov pri vydávaní víz je v súlade s ustanoveniami zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v platnom znení, ako aj s požiadavkami vyplývajúcimi z odporúčaní schengenského katalógu týkajúceho sa vydávania víz. Orgánmi zodpovednými za splnenie tejto úlohy boli Úrad na ochranu osobných údajov SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR.

V dňoch 11. až 16. decembra 2006 Úrad vykonal kontroly na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov SR na Ukrajine (Kyjev), v Bielorusku (Minsk) a v Ruskej federácii (Moskva). Kontroly pokračovali v dňoch 19. až 23. februára 2007 na konzulárnych oddeleniach veľvyslanectiev Slovenskej republiky v Srbsku a Čiernej hore (Belehrad) a v Chorvátsku (Záhreb). Predmetom kontrol bolo preveriť súlad spracúvania osobných údajov na týchto pracoviskách so zákonom o ochrane osobných údajov v nasledovnom rozsahu:

- právny rámec spracúvania osobných údajov,
- rozsah spracúvaných údajov a ich kvalita,
- poverenie zodpovednej osoby,
- bezpečnosť spracúvania osobných údajov,

- spôsob poučenia oprávnených osôb prevádzkovateľa,
- povinnosť vedenia evidencie informačných systémov u prevádzkovateľa.

Kontrola sa ďalej zamerala na súlad požiadaviek a odporúčaní pre spracovanie žiadostí o udelenie víz vyplývajúcich zo spoločných konzulárnych pokynov (2005/C 326(01), úradného vestníka EÚ zo dňa 22. 12. 2005) a schengenského katalógu odporúčaní najlepších praktík súvisiacich s vydávaním víz. Preverovaná ďalej bola:

- objektová bezpečnosť pracoviska a fyzická bezpečnosť zamestnancov,
- účasť zamestnancov na spracúvaní vízovej agendy,
- pridelovanie a správa prístupových práv,
- bezpečnosť sietí a komunikácia s ústredím (MZV SR),
- HW a SW (prevádzková) spoľahlivosť aplikácie na spracovanie žiadostí o víza,
- personálna bezpečnosť,
- práca s papierovými dokladmi, inými nosičmi informácií a vízovými nálepkami,
- uplatňovanie práv dotknutých osôb.

Kontroly vykonali inšpektor útvaru inšpekcie a štátny radca útvaru právneho a zahraničných vzťahov Úradu na ochranu osobných údajov SR, a to v dvoch krokoch - u prevádzkovateľa informačného systému Ministerstva zahraničných vecí SR a na konkrétnych pracoviskách konzulárnych oddelení zastupiteľských úradov SR v Kyjeve, v Minsku a v Moskve a na konzulárnych oddeleniach veľvyslanectiev Slovenskej republiky v Belehrade a v Záhrebe. Zistené nedostatky boli na základe opatrení vydaných Úradom operatívne odstránené.

4.8. Školenia

V rámci procesu implementácie schengenského acquis Úrad v dňoch 4. až 6. septembra 2006 v priestoroch Akadémie Policajného zboru v Bratislave uskutočnil školenie pre školiteľov ochrany osobných údajov Policajného zboru určených pre oblasť Schengenského IS a schengenskej policajnej spolupráce. Ďalšie školenie Úrad vykonal v dňoch 5. a 6. februára 2007 pre školiteľov ochrany osobných údajov Železničnej polície.

4.9. Spolupráca útvaru inšpekcie s orgánmi dozoru v zahraničí

V dňoch 20. a 21. marca 2006 sa vo Valticiach uskutočnilo veľké pracovné stretnutie so zástupcami Úradu na ochranu osobných údajov ČR, na ktorom sa riešili postupy pri šetrení aktuálnych problémov z oblasti ochrany osobných údajov, ktoré sa vyskytujú v oboch krajinách a návrhy novej spolupráce. Predmetom rokovaní boli aj otázky súvisiace s transpozíciou smernice EP a Rady 95/46 ES do národných zákonov o ochrane osobných údajov.

V dňoch 3. a 4. júla 2006 sa na Úrade na ochranu osobných údajov SR uskutočnilo pracovné rokovanie so zástupcami chorvátskeho úradu na ochranu osobných údajov. Chorvátska strana bola podrobne oboznámená s obsahom zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v platnom znení a zaujímala sa najmä o skúsenosti z výkonu kontrolnej

činnosti útvaru inšpekcie v teréne, o konkrétne postupy pri prijímaní, prešetrovaní a vybavovaní oznámení a podnetov, o postavenie inšpektorov v rámci právneho poriadku SR, ich právomoci a odmeňovanie, ako aj o ďalšie podmienky pri výkone ich funkcie. Zároveň sa podrobne oboznámili s činnosťou odboru prešetrovania oznámení a analýz a procesom pri preverovaní registrácie a evidencie IS. Predmetom rokovaní boli aj otázky súvisiace s postupom pri transpozícii smernice EP a Rady 95/46 ES do národného zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov, ako aj otázky súvisiace s uplatňovaním Dohovoru Rady Európy 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracúvaní osobných údajov s dodatkami a dodatkovým protokolom a implementáciou odporúčaní Rady Európy do zákona č. 428/2002 Z. z.

Úrad na ochranu osobných údajov SR sa pravidelne zúčastňuje jarných a jesenných workshopov inšpektorov úradov na ochranu osobných údajov. Jarný workshop organizoval v dňoch 27. a 28. marca 2006 španielsky úrad na ochranu osobných údajov v Madride. Hlavnými témami rokovania boli:

- jednotná identifikácia oznámení, podnetov a sťažností z hľadiska aplikácie systému elektronickej štátnej správy (E-government),
- spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v pracovno-právnych vzťahoch,
- kamerové systémy na pracovisku / súhlas dotknutej osoby,
- prezentácia zaujímavých sťažností.

Jesenný workshop inšpektorov organizoval grécky úrad na ochranu osobných údajov v dňoch 14. a 15. novembra 2006. Hlavné témy rokovania nadväzovali najmä na témy prerokúvané na jarnom rokovaní. Okrem toho sa pozornosť venovala aj právam detí z pohľadu ochrany osobných údajov.

V dňoch 4. a 5. septembra 2006 sa v Monackom kniežatstve konala konferencia dozorných orgánov nad ochranou osobných údajov na účely nadviazania spolupráce pri realizácii projektov určených na pomoc krajinám, kde oblasť ochrany osobných údajov nie je legislatívne ani inštitucionálne riešená. Účastníkmi stretnutia boli zástupcovia úradov na ochranu osobných údajov frankofónnych krajín (OIF), asociovaných členov OIF a pozorovateľov. Slovenská republika má v súčasnosti štatút pozorovateľa. Okrem európskych krajín sa konferencie zúčastnili aj zástupcovia Kanady a Burkina Faso. Keďže išlo o prvú konferenciu tohto druhu, výsledkom bola príprava štatútu a náčrt ďalšej možnej spolupráce.

4.10. Prešetrovanie oznámení a podnetov

4.10.1. Spracúvanie osobných údajov „nebankovými subjektmi“

Na prelome rokov 2005 a 2006 Úrad prijal viacero oznámení dotknutých osôb smerujúcich voči postupu prevádzkovateľov, ktorých možno zaradiť do skupiny tzv. nebankových subjektov, teda subjektov, ktoré v predmete svojej činnosti majú poskytovanie finančných prostriedkov fyzickým i právnickým osobám. Nakoľko však nejde o bankové inštitúcie, nevzťahuje sa na ich činnosť zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Obsah podnetov jednotlivých oznamovateľov sa líšil najmä z vecného hľadiska a spravidla šlo o porušenia ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. v troch rovinách:

- zverejňovaním a sprístupňovaním osobných údajov neplatičov,
- pri uzatváraní zmluvného vzťahu so sprostredkovateľom povereným vymáhaním pohľadávok v prospech prevádzkovateľa,
- pri uzatváraní zmluvných vzťahov s obchodnými zástupcami, ponúkajúcimi peňažný produkt prevádzkovateľa na spotrebiteľskom trhu.

Na základe oznámení dotknutých osôb ako aj vykonanou kontrolou Úrad zistil, že prevádzkovateľ i sprostredkovateľ viedli korešpondenciu s dotknutými osobami – dlžníkmi prostredníctvom výziev, ktoré mali formu otvorenej listovej zásielky, tzv. korešpondenčného lístka. Zásielka obsahovala text s upozornením, že v prípade nerešpektovania výzvy na úhradu nedoplatku, bude zverejnené meno dotknutej osoby – dlžníka v zozname neplatičov, ktoré budú medializované prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov. Doručená výzva obsahovala osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, adresa a výška finančného záväzku voči prevádzkovateľovi. Z textu upomienky navyše vyplývalo, že prevádzkovateľ je ochotný rešpektovať právo na súkromie dlžníka len v prípade, ak splatí celú dlžnú sumu.

Doručovaním výziev formou otvorenej listovej zásielky dotknutým osobám, ktoré sú v omeškani s úhradou svojho dlhu voči prevádzkovateľovi, dochádza k neoprávnenému zásahu do súkromia dotknutých osôb a do práv na ochranu osobných údajov. Pri takejto forme doručovania totiž môže dôjsť k neoprávnenému sprístupneniu osobných údajov dlžníka o jeho ekonomickej identite tretím stranám, napríklad susedovi, domovému dôverníkovi, podnájomníkovi a iným.

Prevádzkovateľ svoj postup obhajoval citáciami niektorých ustanovení zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 507/2001 Z. z.“) a Poštovými podmienkami k poštovým službám, ktoré vydala na základe zákona o poštových službách Slovenská pošta, a. s. a schválil Poštový úrad (ďalej len „Poštové podmienky“). Na základe uvedených predpisov prevádzkovateľ argumentoval, že „neexistuje spôsob akým by sa akákoľvek tretia osoba mohla oboznámiť s obsahom zásielky, v dôsledku čoho by mali byť zverejnené osobné údaje o ekonomickej identite klienta/dlžníka“.

Prevádzkovateľ tento prípad vo svojom právnom názore pochopil ako „zverejňovanie osobných údajov o ekonomickej identite klienta/dlžníka“. Znamená to, že hneď na úvod nesprávne označil operáciu s osobnými údajmi, ku ktorej v tomto prípade môže dôjsť a dochádza pri doručovaní zásielky, pretože do úvahy prichádza sprístupnenie osobných údajov (§ 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z.), nie ich zverejnenie. Zverejnením osobných údajov sa totiž rozumie ich „publikovanie, uverejnenie alebo vystavenie osobných údajov na verejnosti prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov, verejne prístupných počítačových sietí, verejným vykonaním alebo vystavením diela, verejným vyhlásením, uvedením vo verejnom zozname, v registri alebo v operáte, ich umiestnením na úradnej tabuli alebo na inom verejne prístupnom mieste“ (§ 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z.). Naproti tomu v § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z. je výslovne ustanovené, ako rozumieť pojmu sprístupňovanie osobných údajov, ktorým je „oznámenie osobných údajov alebo umožnenie prístupu k nim inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe s výnimkou dotknutej osoby alebo oprávnenej osoby, ktorá ich nebude spracúvať ako prevádzkovateľ, zástupca prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľ“.

Zákon č. 428/2002 Z. z. v § 6 ods. 1 písm. e) ukladá prevádzkovateľovi povinnosť využívať osobné údaje výlučne spôsobom, ktorý zodpovedá účelu spracúvania osobných údajov a v § 6 ods. 1 písm. i) ustanovuje mu povinnosť spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje zákonu č. 428/2002 Z. z. a neodporuje ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza.

V zmysle § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľ môže využiť osobné údaje spracúvané na zmluve o úvere aj na vymáhanie úveru v prípade, ak dotknutá osoba – dlžník, je v omeškaní so splácaním úveru. Úrad nespochybnil právo prevádzkovateľa a zároveň veriteľa poslať dotknutej osobe – dlžníkovi – výzvu na zaplatenie omeškaných splátok. Úrad však dôrazne odmietol formu tejto výzvy, nakoľko prevádzkovateľ je povinný postupovať aj podľa § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z., to znamená, zabezpečiť ochranu osobných údajov tým, že ich chráni pred náhodným, ako aj nezákonným a nedovoleným prístupom a sprístupnením, ako aj pred akýmikoľvek inými nepripustnými formami spracúvania, pričom berie do úvahy najmä dôvernosť spracúvaných osobných údajov.

Prevádzkovateľ konal v rozpore s § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko získané osobné údaje na účely plnenia zmluvy o úvere využíval spôsobom, pri ktorom mohlo dôjsť k sprístupneniu ekonomickej identity dotknutých osôb tretím osobám, čo nie je nevyhnutné na dosiahnutie účelu. K tomuto konštatovaniu Úrad viedlo zistenie vyplývajúce zo zákona č. 507/2001 Z. z., podľa ktorého na dosiahnutie účelu, to je zaslanie výzvy na vymoženie pohľadávky, nie je nevyhnutné sprístupňovať osobné údaje bez právneho podkladu iným osobám ako samotnému dlžníkovi. Z § 28 ods. 2 zákona č. 507/2001 Z. z. vyplýva, že odosielateľ – prevádzkovateľ je povinný označiť poštovú zásielku adresou podľa poštových podmienok, použiť na poštovú zásielku obal podľa poštových podmienok a uhradiť poštové sadzby podľa tarify. To znamená, že na doručenie výzvy na zaplatenie stačia pošte adresné údaje, ktoré Poštové podmienky uvádzajú v čl. 14 a 15 Poštových podmienok. Medzi údajmi tvoriacimi adresu nie je povinnosť a nie je ani nevyhnutné uvádzať ekonomickú identitu adresáta – dotknutej osoby.

Nevhodne zvolenou formou – otvorenou listovou zásielkou, o ktorú ide v uvedenom prípade, môže teda dôjsť k sprístupňovaniu osobných údajov dlžníka o jeho ekonomickej identite napríklad susedovi, domovému dôverníkovi, podnájomníkovi a iným. Dochádza tým k priamemu zásahu do súkromia a základných práv a slobôd dotknutých osôb, adresátov (čl. 10 Listiny základných práv a slobôd – zákon č. 23/1991 Zb.).

Úrad pri šetrení podnetu zistil, že prevádzkovateľ sám zvolil formu otvorenej listovej zásielky na zasielanie výzvy na zaplatenie pohľadávky.

V Tretej časti Poštových podmienok sú ustanovené spoločné podmienky, ktoré ukladajú povinnosti odosielateľovi pri zasielaní listových zásielok. Podľa čl. 11 ods. 1 Poštových podmienok odosielateľ použije na zásielku len obal podľa týchto Poštových podmienok. Obal, uzáver a vnútorné balenie zásielok má byť primerané povahe, hmotnosti a cene, obsahu, spôsobu vyberania, distribúcie a lehote dopravy. Podľa čl. 11 ods. 3 prvá veta „Volíť vhodný obal a uzáveru zásielky je vecou odosielateľa“. Prevádzkovateľ je ďalej povinný zachovávať bezpečnosť spracúvania osobných údajov podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z., a teda vybrať takú formu zásielky, ktorou neporuší dôvernosť spracúvaných osobných údajov dotknutých osôb – dlžníkov. A takúto možnosť Poštové podmienky prevádzkovateľovi umožňujú.

Možnosť sprístupnenia osobných údajov o ekonomickej identite dotknutej osoby tretím osobám bez právneho podkladu vyplýva aj z ďalších ustanovení Poštových podmienok. Podľa nich pri doručovaní obyčajnej listovej zásielky, ktorá je navyše otvorená – listok, pošta negarantuje doručenie zásielky priamo do rúk adresáta (čl. 40 ods. 8 a 9 Poštových

podmienok). Názor Úradu a opodstatnenosť vydaného Opatrenia vyplýva najmä z dikcie čl. 40 ods. 8 Poštových podmienok, podľa ktorého „dodanie zásielky inej osobe ako adresátovi (čl. 41), pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami týchto Poštových podmienok, nie je porušením poštového tajomstva (čl. 8)“. Podľa čl. 41 ods. 2 Poštových podmienok platí, že „Ak nemožno zásielku dodať adresátovi, pošta ju dodá oprávnenému prijímateľovi. Oprávneným prijímateľom je prvotný prijímateľ alebo náhradný prijímateľ“. Poštové podmienky vymedzujú náhradného prijímateľa v čl. 41 ods. 4 písm. a) a b) ako osobu, ktorá býva s adresátom v tom istom byte – pričom Úrad má za to, že v tom istom byte môže bývať s adresátom napríklad aj podnájomník – aj ako adresátovho suseda, správcu alebo vlastníka domu, domovníka, ak nebolo možné doručiť zásielku adresátovi. Vzhľadom na to, že nejde o doporučenú zásielku so službou do vlastných rúk (čl. 41 ods. 12 Poštových podmienok), pošta môže takúto zásielku podľa Poštových podmienok doručiť náhradnému prijímateľovi, čo nie je porušením poštového tajomstva (už cit. čl. 40 ods. 8 Poštových podmienok). Podľa čl. 48 Poštových podmienok ods. 2 „ak prevzatie zapísanej zásielky adresovanej občanovi potvrdzuje oprávnený prijímateľ, pripojí k svojmu podpisu poznámku vyjadrujúcu vzťah k adresátovi (napríklad „manžel“, „syn“, „sused“).

Poštové podmienky ďalej v čl. 69 ods. 8 vymedzujú, že pošta „nezodpovedá za únik informácií a údajov o zásielkach a o obsahu listových zásielok, ak je možnosť ich priameho prečítania, rozmnoženia alebo iného nechráneného získania pred ich vybratím od odosielateľa alebo po ich dodaní adresátovi“. Toto ustanovenie Poštových podmienok je priamou aplikáciou ustanovenia osobitného zákona, regulujúceho uvedenú oblasť, to je zákona č. 507/2001 Z. z. Podľa § 34 ods. 5 zákona č. 507/2001 Z. z. poskytovateľ univerzálnej služby nezodpovedá za únik informácií a údajov o poštových zásielkach a o obsahu listových zásielok, ak je možnosť ich priamo prečítať, rozmnožiť alebo inak nechránene získať pred ich vybratím od odosielateľa alebo po ich dodaní adresátovi.

Pre úplnosť treba ešte uviesť, že Poštové podmienky otvorené listové zásielky, teda lístky, riešia aj v čl. 17. Podľa čl. 17 ods. 10 písm. a) Poštových podmienok sa formou otvorených listových zásielok, teda ako lístky bez obalu, podávajú reklamné adresované zásielky a nie dlžné upomienky.

Prevádzkovateľ argumentoval, že každý zamestnanec pošty je podľa Poštových podmienok, ako aj podľa zákona č. 507/2001 Z. z. povinný zachovávať mlčanlivosť o poštovom tajomstve. Tento argument prevádzkovateľa bol vyhodnotený ako irelevantný vzhľadom na § 34 ods. 5 zákona č. 507/2001 Z. z., ako aj vzhľadom na čl. 69 ods. 8 Poštových podmienok, podľa ktorých informácie, vrátane osobných údajov, ktoré je možné priamo prečítať alebo inak nechránene získať napríklad z otvorenej listovej zásielky, nemožno subsumovať pod poštové tajomstvo.

Nakoľko prevádzkovateľ sám zvolil formu zasielania výzvy otvorenou listovou zásielkou, ktorá umožňuje sprístupnenie osobných údajov o ekonomickej identite iným osobám – podnájomníkovi, susedovi, domovému dôverníkovi, domovníkovi a iným – ako dotknutej osobe – dlžníkovi, čo vzhľadom na ustanovenia zákona č. 507/2001 Z. z. a Poštové podmienky nebolo nevyhnutné na dosiahnutie účelu (doručenie zásielky obsahujúcej výzvu na zaplatenie), nerešpektoval ustanovenie § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko využíval osobné údaje dotknutej osoby – dlžníka – adresáta v rozpore s účelom, na ktorý ich získal. Takýmto konaním prevádzkovateľa dochádza k neoprávnenému zásahu do súkromia dotknutých osôb a do práv na ochranu ich osobných údajov.

Úrad vo výrokovvej časti Opatrenia uložil prevádzkovateľovi bezodkladne skončiť také spracúvanie osobných údajov, pri ktorom dochádza k sprístupňovaniu znakov ekonomickej identity tretím osobám – domovému dôverníkovi, domovníkovi, susedovi a iným –

v súvislosti s vymáhaním dlhu, čo nie je nevyhnutné na dosiahnutie účelu, to je doručenie takejto výzvy. Prevádzkovateľ je preto povinný zvoliť taký spôsob doručovania písomných upomienok a výziev dotknutým osobám, ktorý je v súlade s ustanoveniami zákona č. 428/2002 Z. z., zákona č. 507/2001 Z. z. a s Poštovými podmienkami.

Pre úplnosť treba dodať, že vzhľadom na ustanovenia § 6 ods. 1 písm. e) v nadväznosti na § 15 ods. 1 a § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z., ako aj čl. 10 a 13 Listiny základných práv a slobôd a čl. 19 a 22 Ústavy Slovenskej republiky, Úrad striktnie odmietol aj podmienku prevádzkovateľa, ktorú uvádzal na lístku a prostredníctvom ktorej dlžníkovi oznámil: „V prípade splatenia celej dlžnej sumy budeme rešpektovať právo na Vaše súkromie“.

4.10.2. Spracúvanie osobných údajov detektívnymi službami

V hodnotenom období sa Úrad zaoberal dvoma oznámeniami občanov, v ktorých zakladali podozrenie z neoprávneného zisťovania a spracúvania ich osobných údajov v súvislosti s riešením obchodného súdneho sporu medzi dvoma spoločnosťami. Predmetom súdneho sporu je podozrenie, že jedna zo žalovaných strán odcudzila druhej spoločnosti databázu klientov, ktorú využíva pri svojom podnikaní. Došlo teda k porušeniu obchodného tajomstva a nekalej súťaži. Za účelom zistenia dôkazov požiadala žalujúca strana mandátnou zmluvou súkromnú bezpečnostnú službu o vyhľadávanie dôkazov o protiprávnom konaní bývalých zamestnancov, ktorí sú podozriví, že ohrozili obchodné tajomstvo spoločnosti.

Uvedená súkromná bezpečnostná služba prostredníctvom svojej detektívnej služby vykonávala sledovanie podozrivých osôb. Týmto sledovaním boli zisťované ich kontakty s ďalšími osobami, ich mená, adresy, dáta narodenia i motorové vozidlá, ktoré používajú a ich evidenčné čísla. Z takéhoto sledovania boli napísané správy, ktoré boli odovzdané mandantovi a tento ich predložil ako dôkazový materiál k žalobe na súd. Príslušný súd tieto materiály akceptoval ako zákonne získané dôkazy.

Úrad oznámenia uzatvoril s tým, že údaje získané detektívnou službou o dotknutých osobách sú osobnými údajmi podľa zákona č. 428/2002 Z. z., a v daných prípadoch nedošlo k porušeniu zákona č. 428/2002 Z. z.

Pri svojom rozhodnutí Úrad vychádzal z toho, že detektívna služba na základe mandátnej zmluvy postupovala podľa vtedy platného zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb. Podľa § 3 písm. b) cit. zákona sa detektívnou službou rozumie :

1. hľadanie osoby,
2. hľadanie majetku,
3. zisťovanie skutočností, ktorá môže slúžiť ako dôkazný prostriedok v konaní pred súdom alebo správnym orgánom,
4. získavanie údajov o osobnom stave občana a získavanie informácie o konaní fyzickej osoby alebo právnickej osoby alebo o ich majetkových pomeroch,
5. získavanie informácie v súvislosti s vymáhaním pohľadávky,
6. vyhľadávanie protiprávneho konania ohrozujúceho obchodné tajomstvo,
7. poradenstvo týkajúce sa činností uvedených v prvom až šiestom bode,
8. odborná príprava osôb na činnosti uvedené v prvom až siedmom bode.

Obdobne sú pôsobnosť a právomoci detektívnej služby ustanovené aj v novom zákone č. 473/2005 Z. z. (zákon o súkromnej bezpečnosti). Tým je aj určený účel získavania a spracúvania osobných údajov k jednotlivým sledovaným osobám, alebo k osobám, s ktorými sa sledované osoby aj náhodne kontaktujú.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. možno osobné údaje spracúvať len so súhlasom dotknutej osoby, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 7 ods. 3 prvej vety citovaného zákona sa súhlas nevyžaduje, ak sa osobné údaje spracúvajú na základe osobitného zákona č. 379/1997 Z. z., od 1. 1. 2006 na základe zákona č. 473/2005 Z. z., ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a okruh dotknutých osôb.

Podľa § 7 ods. 6 zoznam osobných údajov možno nahradiť rozsahom osobných údajov vtedy, ak vzhľadom na účel spracúvania osobných údajov ustanovený v osobitnom zákone sa nedajú vopred konkrétne určiť jednotlivé osobné údaje, ktoré majú byť predmetom spracúvania. V tomto prípade nemožno vopred určiť činnosť sledovaných osôb, ich kontakty, a teda ani osobné údaje, ktoré budú v súvislosti so sledovaním získané.

Účelom spracúvania je najmä získavanie údajov o osobnom stave fyzickej osoby a získavanie informácií o konaní fyzickej osoby alebo právnickej osoby alebo o ich majetkových pomeroch (§ 4 ods. 1 zákona č. 473/2005 Z. z.). Do okruhu dotknutých osôb môže patriť každá osoba, o ktorej sa informácie získavajú.

Právnym podkladom na spracúvanie osobných údajov detektívnou službou je teda osobitný zákon č. 473/2005 Z. z., na základe ktorého súkromná bezpečnostná služba získava a systematicky spracúva osobné údaje o vopred vytipovanej fyzickej osobe.

Činnosť detektívnych služieb v súkromnej oblasti má svoje opodstatnenie a význam. Ten spočíva najmä v práve občana na platenú službu súvisiacu s jeho ochranou, ochranou jeho práv, ale aj ochranou spoločnosťou uznávaných hodnôt, ktoré štát nemôže alebo nedokáže z rôznych dôvodov chrániť. Na druhej strane však sledovanie osôb je nepochybne určitým zásahom do práv a slobôd občanov, garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, ktorá má najvyššiu právnu silu. Preto aj sledovanie detektívnymi službami môže byť vykonávané len na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Sledovania vykonáva aj Policajný zbor, ktoré upravuje zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov. Jeho vyžadovanie a vykonávanie má oporu v § 113 zákona č. 301/2005 Trestný poriadok. Sledovanie možno vykonať v trestnom konaní o úmyselnom trestnom čine, ak možno dôvodne predpokladať, že ním budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie. Príkaz na sledovanie vydáva písomne predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní prokurátor.

Situácia v súkromných bezpečnostných službách je vzťahom medzi detektívnou službou a klientom, ktorý si objednal sledovanie konkrétnej osoby. Činnosť detektívnych služieb podlieha kontrole príslušným Krajským riaditeľstvám (príslušných Krajských riaditeľstiev) Policajného zboru. Avšak okrem súkromnej bezpečnostnej služby nie je nikde vedená žiadna evidencia alebo iný prehľad o sledovaných osobách v danom čase.

Ako už bolo vyššie uvedené, sledovanie súkromnými bezpečnostnými službami a ich detektívnymi službami je vykonávané zákonným spôsobom, pričom zásah do občianskych práv a slobôd pociťuje dotknutá osoba v rovnakej alebo podobnej intenzite, ako keď sledovanie vykonáva Policajný zbor. Preto aj podmienky, za ktorých sa tieto zásahy do občianskych práv uskutočňujú, by mali byť zrovnateľné so sledovaním, ktoré vykonáva Policajný zbor.

4.10.3. Spracúvanie osobných údajov cirkvou

Otázkou stretu záujmov štátu a cirkvi v oblasti ochrany osobných údajov sa Úrad zaoberal na základe oznámenia fyzickej osoby, ktorá dôvodila, že v jej prípade dochádza k dlhodobému a opakovanému porušovaniu zákona č. 428/2002 Z. z. Z obsahu oznámenia a priložených písomností preukazujúcich tvrdenia oznamovateľa vyplývalo, že cirkev sa už niekoľko rokov opakovane pokúša získať od oznamovateľa osobné údaje súvisiace s jeho vierovyznaním. Uvedené aktivity cirkvi boli motivované jej vnútornou potrebou, či snahou vyhovieť žiadosti inej fyzickej osoby, ktorej krst a nadväzné uzavretie nového manželstva cirkevným obradom bolo podmienené objasnením vierovyznania oznamovateľa, resp. určením, či jej predchádzajúce spoločné manželstvo s oznamovateľom (uzavreté občianskym obradom a rozvedené príslušným súdom) z pohľadu cirkvi trvá.

Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou (Oznámenie MZV SR č. 326/2001 Z. z.), ktorá nadobudla platnosť 18. 12. 2000 (ďalej len „Vatikánska zmluva“) v čl. 2 ods. 1 ustanovuje, že Slovenská republika uznáva právo Katolíckej cirkvi v Slovenskej republike a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa najmä verejné vyznávanie, hlásanie a uskutočňovanie katolíckej viery, slobodu pri plnení poslania Katolíckej cirkvi, vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom, vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom a spravovanie jej vnútorných vecí. Podľa čl. 2 ods. 2 Vatikánskej zmluvy Svätá stolica ako zmluvná strana garantuje, že Katolícka cirkev využije všetky vhodné prostriedky na mravné formovanie obyvateľov Slovenskej republiky v prospech spoločného dobra podľa princípov katolíckej náuky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Vzťahy medzi Slovenskou republikou a ostatnými registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami vymedzuje zmluva č. 250/2002 Z. z., ktorá stranám zmluvy v čl. 2 ods. 1 a 2 priznáva rovnaké práva a povinnosti ako Vatikánska zmluva (kánonické právo je v tomto prípade nahradené vnútornými predpismi dotknutých registrovaných cirkvi a náboženských spoločností).

Právny poriadok Slovenskej republiky, na ktorý sa obe zmluvy odvolávajú, je zastúpený najmä Ústavou SR a zákonom č. 428/2002 Z. z.

Ochrana osobných údajov i sloboda náboženského vyznania a viery sa podľa Ústavy spoločne a nerozdielne zaručujú ako základné práva a slobody. Podľa čl. 22 ods. 1 a 2 Ústavy sa zaručuje ochrana osobných údajov a nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov bez ohľadu na spôsob ich uchovávaní. Podľa čl. 24 ods. 1 a 2 Ústavy sa zaručujú sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery, pričom každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru a súčasne má každý právo byť bez náboženského vyznania. Podľa čl. 24 ods. 3 a 4 Ústavy cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy a podmienky výkonu ich práv možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Ochrana práv a slobôd iných v oblasti spracúvania osobných údajov dotknutých fyzických osôb prevádzkovateľmi informačných systémov je upravená zákonom č. 428/2002 Z. z. V uvedenej intencii každá cirkev alebo náboženská spoločnosť, ktorá podľa § 4 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. nadobúda postavenie prevádzkovateľa informačného systému, je zodpovedná za dodržiavanie všetkých povinností, ktoré prevádzkovateľovi ukladá zákon

č. 428/2002 Z. z. Medzi základné povinnosti prevádzkovateľa informačného systému pri spracúvaní osobných údajov, ktorým sa podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. rozumie vykonávanie akýchkoľvek operácií s osobnými údajmi vrátane ich získavania, patria v tomto konkrétnom prípade najmä povinnosti podľa § 6 ods. 1 písm. a), c) d) a i) zákona

č. 428/2002 Z. z. Ide o povinnosť prevádzkovateľa pred začatím spracúvania osobných údajov jednoznačne a konkrétne vymedziť účel spracúvania osobných údajov, ktorý nesmie byť v rozpore s Ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, povinnosť získať osobné údaje výlučne na vymedzený alebo ustanovený účel a to v rozsahu, ktorý zodpovedá účelu ich spracúvania, ako aj povinnosť spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje zákonu č. 428/2002 Z. z. ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. spracúvanie osobných údajov, ktoré odhaľujú náboženskú vieru alebo svetonázor sa zakazuje. Tento zákaz neplatí, ak dotknutá osoba dala písomný súhlas na spracúvanie svojich osobných údajov, ktoré odhaľujú jej náboženskú vieru alebo svetonázor (§ 9 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.). Zákaz spracúvania osobných údajov, ktoré odhaľujú náboženskú vieru alebo svetonázor neplatí aj vtedy, ak spracúvanie vykonáva v rámci oprávnenej činnosti štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť a týka sa iba ich členov alebo tých fyzických osôb, ktoré sú s nimi vzhľadom na ich ciele v pravidelnom styku, osobné údaje slúžia výlučne pre ich vnútornú potrebu a nebudú poskytnuté tretej strane bez písomného súhlasu dotknutej osoby (§ 9 ods. 1 písm. c) zákona

č. 428/2002 Z. z.). V danom konkrétnom prípade prevádzkovateľ písomným súhlasom dotknutej osoby nedisponoval a dotknutá osoba nebola členom cirkvi ani náboženskej spoločnosti. Spracúvanie osobných údajov zahŕňajúce aj ich samotné získavanie teda nemalo právny podklad a prevádzkovateľ ho uskutočňoval v rozpore s vyššie uvedeným zákazom, resp. v rozpore s § 8 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. Zároveň v súvislosti so získavaním osobných údajov prevádzkovateľ nesplnil povinnosti v plnom rozsahu tak, ako mu to ukladá zákon v § 10 ods. 1 písm. d) bod 2 a 7 zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorého je prevádzkovateľ, ktorý mieni získať od dotknutej osoby jej osobné údaje, povinný najneskôr pri ich získavaní informovať dotknutú osobu a bez vyzvania jej vopred oznámiť informácie v takom rozsahu, v akom sú s ohľadom na všetky okolnosti spracúvania osobných údajov pre dotknutú osobu potrebné na zaručenie jej práv a právom chránených záujmov, najmä poučenie o dobrovoľnosti alebo povinnosti poskytnúť požadované osobné údaje a poučenie o existencii práv dotknutej osoby.

Z uvedeného vyplýva, že uplatnenie práva oznamovateľa podľa § 20 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z. bolo opodstatnené, nakoľko Úrad po dôslednom prešetrení oznámenia a nadväzných úkonoch spočívajúcich najmä v zabezpečení súčinnosti prevádzkovateľa informačného systému dospel k záveru, že osobné údaje boli v tomto prípade spracúvané (získavané) neoprávnené.

4.10.1. Porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s občianskym preukazom

Viaceré oznámenia fyzických osôb poukazujú na skutočnosť, že prevádzkovatelia pri poskytovaní rôznych služieb nerešpektujú zákon o občianskych preukazoch a často odoberajú občiansky preukaz ako záloh.

Podľa vyjadrenia jedného z oznamovateľov, pri zapožičaní lyžiarskych potrieb sa pracovník požičovne ani netajil tým, že sú si vedomí, že tým porušujú zákon, no trvali na svojom. Mal teda jedinou možnosť, dať občiansky preukaz ako záloh, keďže chcel lyžovať a v blízkosti nebola žiadna iná požičovňa lyžiarskych potrieb.

Obdobný prípad Úrad zaregistroval aj v súvislosti s organizáciou medzinárodného filmového festivalu, kde od návštevníkov, ktorí mali záujem o tlmočenie, za zapožičanie

súpravy na tlmočenie pred vstupom do kinosály, prevádzkovateľ festivalu vyžadoval občiansky preukaz, prípadne iný doklad, ako záloh.

Do 1. 7. 2006 problematiku občianskych preukazov upravoval zákon č. 162/1993 Z. z. o občianskych preukazoch v znení neskorších predpisov. Paragraf 16 citovaného zákona síce ustanovoval, že „občiansky preukaz sa nesmie odovzdávať, ani prijímať ako záloh a nesmie sa odovzdávať, ani odoberať pri vstupe do objektu alebo na pozemok“, avšak za porušenie tejto povinnosti zákon neustanovoval žiadny postih. Prevádzkovatelia si boli tejto skutočnosti vedomí, a preto si často občiansky preukaz vynucovali.

Situácia sa zmenila k lepšiemu od 1. 7. 2006, keď nadobudol účinnosť nový zákon č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa § 11 ods. 2 citovaného zákona „občiansky preukaz sa nesmie odovzdať alebo prijať ako predmet záložného práva, nesmie sa odovzdať alebo odobrať pri vstupe do objektu alebo na pozemok a nesmie sa odovzdať alebo odobrať v súvislosti s poskytovaním služieb“. Avšak podľa § 14 ods. 1 písm. f) cit. zákona platí, že „Priestupku podľa tohto zákona sa dopustí ten, kto prijme občiansky preukaz ako predmet záložného práva alebo ho odoberie pri vstupe do objektu, na pozemok alebo v súvislosti s poskytovaním služieb“, za čo mu hrozí pokuta do výšky 5 000 Sk. Zákon umožňuje sankcionovať aj toho, kto odovzdá občiansky preukaz ako predmet záložného práva alebo ho odovzdá pri vstupe do objektu, na pozemok alebo v súvislosti s poskytovaním služieb (§ 14 ods. 1 písm. k) zákona č. 224/2006 Z. z.), a to pokutou do výšky 1 000 Sk.

Prax ukazuje, že táto sankcia istým spôsobom oslabuje odhaľovanie porušení zákona tými prevádzkovateľmi, ktorí v rozpore s § 14 ods. 1 písm. f) cit. zákona odoberajú občiansky preukaz ako záloh, pretože občan s vedomím, že po nahlásení môže prakticky sám dostať pokutu, porušenie zákona radšej nenahlási.

Zákon č. 428/2002 Z. z. sa vzťahuje na ochranu osobných údajov fyzických osôb pri ich spracúvaní, to znamená pri ich získavaní, zhromažďovaní, zaznamenávaní atď. V týchto prípadoch prevádzkovateľ spravidla získa nosič – občiansky preukaz – s osobnými údajmi, ale ďalej nespracúva osobné údaje v rozsahu, ako sú zaznamenané v občianskom preukaze. Vec sa v konečnom dôsledku v danom čase posudzuje tak, že prevádzkovateľ získal osobné údaje v rozsahu, ako ich obsahuje občiansky preukaz na určitú dobu, počas tejto doby ich systematicky spracúva na nosičoch, ktorými sú občianske preukazy. Z dôvodu existencie osobitnej právnej úpravy (§ 11 ods. 2 zákona č. 224/2006 Z. z.) však zvolil nevhodné prostriedky a spôsob či formu ich spracúvania.

Rozhodujúca je v tomto prípade aj skutočnosť, ako prevádzkovateľ nakladá s odobratými občianskymi preukazmi. Ak ich po odobratí nechá voľne položené bez dozoru, ako v prípade medzinárodného filmového festivalu, do procesu vstupuje zákon č. 428/2002 Z.z. svojimi ustanoveniami § 10 ods. 5 a § 15 ods. 1, nakoľko počas doby, keď prevádzkovateľ má v priamej držbe preukazy obsahujúce osobné údaje, je povinný zabezpečiť ich ochranu.

V praxi sa vyskytujú prípady, keď zamestnanci prevádzkovateľa – vrátnici, odoberajú ako záloh občianske preukazy, prípadne iné doklady s osobnými údajmi od osôb na účely ich identifikácie pri ich jednorazovom vstupe do priestorov prevádzkovateľa. Aj v takýchto prípadoch dochádza k porušovaniu zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch, ako aj zákona č. 428/2002 Z. z. Ustanovenie § 10 ods. 4 zákona 428/2002 Z. z. totiž taxatívne vymenúva osobné údaje, ktoré na účely takejto identifikácie je prevádzkovateľ oprávnený vyžadovať od osoby pri jej jednorazovom vstupe do svojich priestorov. Sú to meno, priezvisko, titul a číslo občianskeho preukazu alebo číslo služobného preukazu, alebo číslo cestovného dokladu, štátnu príslušnosť a preukázanie pravdivosti poskytnutých osobných

údajov predkladaným dokladom. Ak sa fyzická osoba preukáže podľa osobitného zákona, je prevádzkovateľ oprávnený od nej požadovať len evidenčné číslo služobného preukazu. Vrátnik je teda oprávnený na daný účel získať od dotknutej osoby výlučne zákonom ustanovený rozsah údajov a overiť si ich pravdivosť.

Úrad riešil aj prípad, keď pracovníci odťahovacej služby pri vydávaní osobného motorového vozidla odtiahnutého do priestoru na to určeného, vyžadovali od jeho vlastníka preukázanie totožnosti ?nahliadnutím do občianskeho preukazu a preukázanie práv k motorovému vozidlu ?nahliadnutím do osvedčenia o evidencii vozidla. Oznamovateľ – vlastník vozidla namietal, že pracovníci odťahovacej služby nie sú oprávnení vyžadovať uvedené doklady a spracúvať jeho osobné údaje.

Odťahovanie či odstraňovanie motorových vozidiel realizované na základe § 40 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov je spravidla spojené s ponechaním vozidla na mieste, kde je zastavenie alebo státie zakázané, alebo na parkovisku vyhradenom pre vozidlá prepravujúce ťažko zdravotne alebo ťažko pohybovo postihnuté osoby odkázané na individuálnu prepravu (ak takto ponechané vozidlo nemá príslušné označenie).

O odstránení vozidla z uvedených miest rozhoduje policajt alebo správca cesty a deje sa na náklady jeho prevádzkovateľa, ktoré zabezpečuje správca cesty priamo, alebo nepriamo na základe zmluvy s inou osobou.

V konkrétnom prípade úkony spojené s odstraňovaním vozidla na základe zmluvy so správcom cesty realizovala právnická osoba – odťahovacia služba, ktorá sa odťahovaním vozidiel zaoberá profesionálne. Na uvedenom zmluvnom základe sa odťahovacia služba stala oprávnenou k výkonu rozhodnutia správcu cesty o odstránení vozidla a súčasne na seba prevzala zodpovednosť za škody, ktoré vlastníkovi vozidla v súvislosti s odstraňovaním jeho vozidla môžu vzniknúť. Z toho vyplýva, že popri dokumentácii stavu vozidla pred jeho odtiahnutím je (nielen) z pohľadu odťahovacej služby relevantný aj postup pri vydávaní vozidla jeho vlastníkovi, držiteľovi alebo inej oprávnenej osobe – napríklad zamestnancovi právnickej osoby, ktorá je vlastníkom vozidla, nakoľko účelom opísaných postupov je zabezpečenie právnej istoty všetkých zúčastnených osôb.

Vyžadovať preukaz totožnosti majiteľa alebo držiteľa osobného motorového vozidla v čase odovzdávania vozidla oprávnenej osobe po predchádzajúcom dopravnom priestupku a odtiahnutí vozidla, ako aj vyžadovať preukázanie vlastníctva alebo iného relevantného vzťahu k vozidlu predložením osvedčenia o evidencii vozidla, nachádza oporu v § 7 ods. 4 písm. g) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení zákona č. 90/2005 Z. z., podľa ktorého sa súhlas dotknutej osoby so spracúvaním jej osobných údajov nevyžaduje, ak spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na ochranu zákonných práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa (odťahovacia služba) alebo tretej strany za predpokladu, že pri takomto spracúvaní osobných údajov prevádzkovateľ a tretia strana rešpektuje základné práva a slobody dotknutej osoby a svojim konaním neoprávnene nezasahuje do práva na ochranu jej osobnosti a súkromia.

To však platí len v prípade, ak prevádzkovateľ – odťahová služba, vopred prihlási takýto informačný systém na osobitnú registráciu na Úrade v súlade s ustanovením § 27 ods. 2 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. a Úrad jej takéto spracúvanie osobných údajov povolí.

Občiansky preukaz i osvedčenie o evidencii vozidla obsahujú údaj o rodnom čísle, ktorý podľa § 8 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. patrí medzi osobitné kategórie osobných údajov. Podľa uvedeného ustanovenia možno pri spracúvaní osobných údajov využívať údaj o rodnom čísle len vtedy, ak jeho použitie je nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu

spracúvania. Z povahy veci je zrejmé, že nevyhnutnosť jednoznačnej identifikácie osoby, ktorej má byť osobné motorové vozidlo nezanedbateľnej hodnoty vydané, dostatočne odôvodňuje aj spracúvanie všeobecne použiteľného identifikátora. Prevádzkovateľ informačného systému – odťahovacia služba, však napriek uvedenej skutočnosti v tomto prípade všeobecne použiteľný identifikátor – rodné číslo, nespracúval.

Občiansky preukaz bol zamestnancom odťahovacej služby vyžiadaný len na účely bezprostrednej identifikácie osoby a vyhotovenia protokolu o prevzatí vozidla, do ktorého sa zaznamenáva meno a priezvisko osoby, ktorej je vozidlo vydávané, jej dátum narodenia a adresa jej trvalého pobytu.

4.10.2. Sprístupňovanie osobných údajov dotknutých osôb

Pasienková a urbárska spoločnosť žiadala o uznanie poľovného revíru. Súčasťou žiadosti bol aj dokument „Poverenie k prenájmu pôdy k výkonu práva poľovníctva pre poľovnícke združenie“, ktorý obsahoval zoznam majiteľov pôdy s ich rodným číslom, adresou a podpisom. Z oznámenia vyplynulo, že tento zoznam bol majiteľmi pôdy podpísovaný na schôdzi, kde sa o danej veci rokovalo, a to tak, že zoznam koloval.

Na účely zákona č. 428/2002 Z. z. sa spracúvaním osobných údajov rozumie vykonávanie akýchkoľvek operácií alebo súboru operácií s osobnými údajmi, napríklad ich získavanie, zhromažďovanie, zaznamenávanie, usporadúvanie, prepracúvanie alebo zmena, vyhľadávanie, prehliadanie, preskupovanie, kombinovanie, premiestňovanie, využívanie, uchovávanie, likvidácia, ich prenos, poskytovanie, sprístupňovanie alebo zverejňovanie (§ 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z.).

Sprístupňovaním osobných údajov podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z. sa rozumie oznámenie osobných údajov alebo umožnenie prístupu k nim inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe s výnimkou dotknutej osoby alebo oprávnenej osoby, ktorá ich nebude spracúvať ako prevádzkovateľ, zástupca prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľ.

Podľa § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa osobné údaje spracúvali výlučne spôsobom, ktorý zodpovedá účelu, na ktorý boli zhromaždené. Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona prevádzkovateľ zodpovedá za bezpečnosť osobných údajov tým, že ich chráni pred náhodným ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením... Na tento účel musí prijať primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania, pričom berie do úvahy najmä dôvernosť a dôležitosť spracúvaných osobných údajov.

V danom prípade prevádzkovateľ nepostupoval v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. Na daný účel (poverenie) totiž nebolo nevyhnutné, aby daný dokument obsahoval rodné čísla majiteľov pôdy. Navyše bolo potrebné prijať adekvátne bezpečnostné opatrenia, nakoľko bolo vopred zrejmé, že obsah tohto dokumentu bude sprístupnený všetkým majiteľom pôdy. To znamená, že bolo potrebné zvoliť spracúvanie takých osobných údajov, aby zostala zachovaná dôvernosť osobitných kategórií osobných údajov, medzi ktoré patrí rodné číslo, ak ich použitie nebolo nevyhnutné.

Podľa § 8 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov možno využiť na účely určenia fyzickej osoby všeobecne použiteľný identifikátor ustanovený osobitným zákonom – rodné číslo – len vtedy, ak jeho použitie je nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu spracúvania. Ak je potrebné, aby osoby na zozname boli presnejšie

identifikované, možno namiesto rodného čísla použiť iný vhodný údaj, napríklad číslo občianskeho preukazu, ak vopred vieme, že zoznam bude sprístupnený všetkým osobám nachádzajúcim sa v zozname. V takýchto prípadoch však spravidla postačuje identifikácia menom, priezviskom a adresou, nakoľko zoznam je väčšinou prezenčnou listinou alebo iným dokladom, ktorý preukazuje vyjadrenie skupiny občanov, ktorí majú k danej veci spoločný vzťah a vzhľadom na veľkosť skupiny – rádovo desiatky alebo stovky, je tu veľmi malá pravdepodobnosť ich zámeny.

Kolovaním zoznamov osôb na schôdzach poľovníckeho zväzu či urbariátu, ktoré obsahujú okrem iných osobných údajov aj rodné číslo, dochádza k neoprávnenému sprístupňovaniu citlivého osobného údajá – rodného čísla – osobám, ktoré nemožno vzhľadom na ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z. považovať za oprávnené osoby, ak sa vopred nedohodli, že z titulu členského vzťahu oprávnenými osobami budú. Na takýto postup, aby každý člen bol o osobných údajoch každého iného člena spoločenstva plne informovaný, by tu musel byť vážny dôvod. V uvedených prípadoch na dosiahnutie účelu spracúvania osobných údajov to však nie je nevyhnutné.

Inak treba posudzovať situácie, pri ktorých je nutné použiť v jednej zmluve osobné údaje viacerých vlastníkov, napríklad v zmluve o nadstavbe domu, pričom uvedenie rodného čísla výslovne vyžaduje osobitný zákon. Zároveň je nevyhnutné dať zmluvu k dispozícii všetkým dotknutým vlastníkom bytov.

Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“) „Ak vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome rozhodujú o úvere a o zabezpečení pohľadávok vyplývajúcich z poskytnutého úveru, o výstavbe alebo nadstavbe bytov alebo nebytových priestorov v dome, o zmene spôsobu výkonu správy a o zmluve o spoločenstve, rozhoduje sa vždy hlasovaním na schôdzi vlastníkov dvojtretinovou väčšinou hlasov všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome.“

V zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. je správca povinný vec realizovať a riadiť sa rozhodnutiami schôdze vlastníkov. Zmluvou o nadstavbe sa vymedzia vzájomné práva a povinnosti medzi stavebníkom a vlastníkmi bytov (§ 21 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z.). Vzhľadom na to, že nadstavbou bytov sa mení veľkosť spoluvlastníckych podielov spoločných priestorov každého vlastníka bytu tohto domu, účinnosť zmluvy o nadstavbe uzatváraanej s vybratým investorom, ktorý bude realizovať predmetnú nadstavbu, nastáva až zápisom do katastra nehnuteľností na príslušnej správe katastra (§ 21 ods. 3 cit. zákona).

Podľa § 42 ods. 2 zákona č. 162/1993 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) zmluva, verejná listina alebo iná listina obsahujú označenie:

- a) účastníkov práv k nehnuteľnostiam; ak ide o fyzickú osobu, meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a miesto trvalého pobytu, ak ide o právnickú osobu, názov, sídlo a identifikačné číslo, ak ho má pridelené, prípadne iné identifikačné údaje,
- b) právneho úkonu a jeho predmet, miesto a čas právneho úkonu,
- c) nehnuteľností podľa katastrálnych území, parcelných čísel pozemkov evidovaných v súbore popisných informácií, druhov pozemkov, súpisných čísel stavieb a spoluvlastníckych podielov vyjadrených zlomkom k celku, výmer a v prípade zápisu spoluvlastníckych podielov menších než celok i výmeru pripadajúcu na spoluvlastnícky podiel.

Podľa § 46 ods. 5 katastrálneho zákona „Pri zápise údajov o práve k bytom alebo nebytovým priestorom, ktoré vznikli na základe zmluvy o výstavbe, výstavbe alebo nadstavbe domu, sa predkladá zmluva o výstavbe spolu s geometrickým plánom a rozhodnutie o určení súpisného čísla, zmluva o výstavbe alebo nadstavbe domu spolu s kolaudačným rozhodnutím; ako vlastníkom bytu alebo nebytového priestoru sa zapíše osoba uvedená v zmluve.

Katastrálny zákon teda výslovne vyžaduje uvedenie rodného čísla účastníkov práv k nehnuteľnostiam, ak ide o fyzickú osobu. Bez uvedenia požadovaných osobných údajov, vrátane rodného čísla v zmluve o nadstavbe by správa katastra nezapísala nadstavbu do katastra nehnuteľností a zmluva o nadstavbe by nenadobudla účinnosť.

4.10.3. Neoprávnené nakladanie so zdravotnou dokumentáciou

Pri prevoze pacientky z jedného zdravotníckeho zariadenia do druhého bola zdravotná dokumentácia pacientky zverená pracovníkovi – vodičovi sanitky zabezpečujúcemu prevoz, ktorý predmetnú zdravotnú dokumentáciu odložil na strechu vozidla a nechal ju tam i po vyštartovaní na miesto určenia. Zdravotná dokumentácia obsahujúca osobné údaje pacientky spolu s chorobopismi, lekáorskými nálezmi, správami a RTG snímkami sa stratila niekde v okolí ciest medzi zdravotníckymi zariadeniami.

Počas kontroly v sídle prevádzkovateľa sa Úradu nepodarilo zistiť zavinenie konkrétnej osoby, pretože prevádzkovateľ tvrdil, že predmetnú zdravotnú dokumentáciu odovzdal pracovníkovi zodpovednému za prevoz pacientky, ten to však vo svojom vyjadrení poprel. Keďže prepravu pacientov zabezpečovala dopravná zdravotná služba, ktorá je voči prevádzkovateľovi v pozícii sprostredkovateľa, mal by s ňou mať podľa § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľ uzatvorenú písomnú zmluvu alebo písomné poverenie. V čase výkonu kontroly takáto písomná zmluva ani poverenie medzi prevádzkovateľom a dopravnou zdravotnou službou neexistovala a napriek tomu prevádzkovateľ – ako sám uviedol, zdravotnú dokumentáciu odovzdal pracovníkovi zodpovednému za prevoz pacientky.

Podľa § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 428/2002 Z. z. osobné údaje môže spracúvať iba prevádzkovateľ a sprostredkovateľ. Sprostredkovateľ je oprávnený spracúvať osobné údaje len v rozsahu a za podmienok dojednaných prevádzkovateľom v písomnej zmluve alebo v písomnom poverení.

Druhá hlava druhej časti zákona č. 428/2002 Z. z. komplexne upravujúca bezpečnosť osobných údajov vymedzuje zodpovednosť za bezpečnosť osobných údajov v § 15 ods. 1 citovaného právneho predpisu nasledovne: „Za bezpečnosť osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ a sprostredkovateľ tým, že ich chráni pred náhodným ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením ako aj pred akýmikoľvek inými neprípustnými formami spracúvania. Na tento účel prijme primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania, pričom berie do úvahy najmä:

- a) použiteľné technické prostriedky,
- b) rozsah možných rizík, ktoré sú spôsobilé narušiť bezpečnosť alebo funkčnosť informačného systému,
- c) dôvernosc a dôležitosť spracúvaných osobných údajov.

Za bezpečné spracúvanie zdravotnej dokumentácie nesie zodpovednosť prevádzkovateľ. Na odstránenie zistených nedostatkov v danej veci vydal Úrad prevádzkovateľovi opatrenie podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. V opatrení

mu Úrad nariadil v súlade s § 15 ods. 1 a v nadväznosti na § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. prijať primerané technické, organizačné a personálne opatrenia na zabránenie nožnej straty zdravotnej dokumentácie pacientov pri ich prevozoch.

Prevádzkovateľ splnil opatrenie Úradu a vypracoval dodatok k svojmu Bezpečnostnému projektu o ochrane osobných údajov, kde v smerniciach upravil ochranu osobných údajov pacientov a zásady manipulácie so zdravotnou dokumentáciou v nasledovnom rozsahu:

- všeobecné zásady spracúvania osobných údajov pacientov, ich bezpečnosť podľa zákona č. 428/2002 Z. z.,
- zásady manipulácie so zdravotnou dokumentáciou pacientov spracúvanej manuálne, resp. v elektronickej podobe, u ležiacich a ambulantných pacientov, ktorí sú odoslaní na odborné zdravotné vyšetrenia do iných zdravotníckych zariadení ako sú oddelenia patriace prevádzkovateľovi,
- technické, organizačné a personálne opatrenia na zabezpečenie zdravotnej dokumentácie pacientov pri ich prevozoch do iných zdravotníckych zariadení – prevoz pacienta dopravnou (cestnou) zdravotnou službou, záchrannou zdravotnou službou a leteckou záchrannou službou.

Ďalej vypracoval písomné zmluvy so sprostredkovateľmi v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z.

Všeobecné podmienky nakladania so zdravotnou dokumentáciou sú upravené v ustanoveniach § 18 až 25 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov.

Úrad svojou kontrolnou činnosťou zistil, že ochrana osobných údajov v zdravotníckych zariadeniach aj napriek tomu, že je upravená vo vyššie citovaných ustanoveniach zákona, v praxi nie je dôsledne dodržiavaná. Ako problém niektorých nemocníc, najmä lôžkových častí, sa ukázala aj nedostatočná ochrana zdravotnej dokumentácie, ktorá je niekedy uskladňovaná v priestoroch, ktoré nie sú pod trvalou ochranou personálu. Zdravotné údaje pacientov pritom patria do osobitnej kategórie osobných údajov, a teda na ich ochranu je nevyhnutné aplikovať prísnejší režim.

Úrad vyzval Ministerstvo zdravotníctva SR na spoluprácu, aby pomohol usmerniť zdravotnícke zariadenia a upravil postup nakladania so zdravotnou dokumentáciou v teréne s dôrazom na konkrétne podmienky tak, aby nedochádzalo k náhodným stratám dokumentácie nedbalosťou a pod. a to napríklad vydaním usmernenia pre zdravotnícke zariadenia, na základe ktorého by vypracovali smernicu (§ 16 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.) o ochrane osobných údajov pacientov, ktorá by podrobnejšie uvádzala zásady spracúvania osobných údajov a nakladanie so zdravotnou dokumentáciou pacientov ustanovené v § 18 až 25 zákona č. 576/2004 Z. z.

4.10.4. Únik údajov podnikateľa prevádzkovateľom pôsobiacim v telekomunikačnom sektore

Úrad sa zaoberal prípadom, ktorý sa týka aj spracúvania údajov podnikateľa prevádzkovateľom pôsobiacim v oblasti telekomunikácií. Predmetom bol únik jeho údajov,

ktoré boli zneužitú tak, že na základe sfaľšovania jeho podpisov a s použitím jeho identifikačného čísla boli predané mobilné telefóny cudzej osobe za 1 Sk.

Problematika spracúvania osobných údajov v sektore telekomunikácií je v slovenskom právnom poriadku upravená zákonom č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 610/2003 Z. z.“).

Predmetná vec bola odstúpená Úradu na vybavenie Telekomunikačným úradom SR, pretože šetrením dospel k názoru, že konaním prevádzkovateľa nedošlo k porušeniu zákona číslo 610/2003 Z. z., nakoľko tento zákon nerieši problematiku zneužívania údajov. Zároveň uviedol, že ochrana súkromia, údajov a obchodné tajomstvo (upravené v § 55 až § 65 cit. zákona) sa týka osobných údajov. Nezaobera sa údajmi o firme, navyiac predpokladá, že zdrojom informácií je samotná prevádzka siete, čiže komunikácia strán a jej obsah.

Úrad vzhľadom na tieto uvádzané skutočnosti, v záujme správneho náhľadu na aplikáciu zákona č. 428/2002 Z. z., súvisiace predpisy a medzinárodné dokumenty, zaujal k predmetnej veci písomné stanovisko, nakoľko ako gestor zákona č. 428/2002 Z. z. považuje za nevyhnutné uviesť na pravú mieru každý názor na aplikáciu ustanovení citovaného zákona a nadväzných právnych predpisov, ak je zrejmé, že sa odchyľuje od skutočnosti.

Základným dokumentom platným pre oblasť ochrany osobných údajov je Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe údajov z 24. októbra 1995 (ďalej len „smernica 95/46/ES“). Podľa čl. 1 ods. 1 cit. smernice sa členské štáty EÚ zaväzujú „chrániť základné práva a slobody fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov, najmä ich právo na súkromie“. Z memoranda k citovanej smernici, jej článkov, ako aj zo samotného názvu smernice zreteľne vyplýva, že sa vzťahuje výlučne na ochranu osobných údajov fyzických osôb – jednotlivcov. Smernica 95/45/ES bola transponovaná do zákona č. 428/2002 Z. z.

Zákomom č. 610/2003 Z. z. bola do právneho poriadku SR transponovaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002 o spracovaní osobných údajov a ochrane súkromia v sektore elektronických komunikácií (ďalej len „smernica 2002/58/ES“). Podľa bodu 12 memoranda k smernici 2002/58/ES „účastníkmi verejne dostupných elektronických komunikačných služieb môžu byť fyzické osoby alebo právnické osoby; doplnením smernice 95/46/ES je smernica 2002/58/ES zameraná na ochranu základných práv fyzických osôb a najmä ich práva na súkromie, ako aj legitímnych záujmov právnických osôb, pričom táto smernica neobsahuje povinnosť členských štátov rozšíriť uplatňovanie smernice 95/46/ES aj na ochranu legitímnych záujmov právnických osôb...“.

Podľa článku 1 ods. 2 druhá veta smernice 2002/58/ES „ustanovenia tejto smernice.....poskytujú ochranu legitímnych záujmov právnických osôb...“.

Podľa bodu 17 memoranda k smernici 2002/58/ES „na účely smernice 2002/58/ES“ súhlas užívateľa alebo účastníka, bez ohľadu na to, či je účastník fyzickou osobou alebo právnickou osobou, by mal mať rovnaký význam ako súhlas dotknutej osoby definovanej a špecifikovanej v smernici 95/46/ES...“.

Z uvedených citácií vyplýva, že smernica 2002/58/ES platná pre sektor elektronických komunikácií zaručuje ochranu základných práv fyzických osôb – jednotlivcov, ale jej pôsobnosť sa rozširuje aj na ochranu legitímnych záujmov právnických osôb. Pritom neukladá členským štátom povinnosť rozšíriť uplatňovanie smernice 95/46/ES aj na ochranu legitímnych záujmov právnických osôb.

Úrad ako štátny orgán vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov a podieľa sa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov.

Osobnými údajmi podľa zákona č. 428/2002 Z. z. sa rozumejú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu (§ 3 zákona č. 428/2002 Z. z.). Všeobecne použiteľným identifikátorom je trvalý identifikačný osobný údaj dotknutej osoby – rodné číslo, ktorý zabezpečuje jej jednoznačnosť v informačných systémoch (§ 4 ods. 1 písm. m) zákona č. 428/2002 Z. z.), pričom dotknutou osobou je každá fyzická osoba, o ktorej sa spracúvajú osobné údaje.“ (§ 4 ods. 5 cit. zákona). Dotknutou osobou sa teda rozumie výlučne fyzická osoba – jednotlivec.

V tomto konkrétnom prípade nešlo o spracúvanie osobných údajov fyzickej osoby – jednotlivca, ale o spracúvanie údajov fyzickej osoby – podnikateľa, ktorým sa rozumie aj osoba zapísaná v obchodnom registri (§ 2 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka).

Reklamáciu – sťažnosť voči prevádzkovateľovi podal oznamovateľ ako podnikateľ, keď v záhlaví sťažnosti uviedol obchodné meno, sídlo spoločnosti a svoje IČO. Oznamovateľ v predmetnej veci komunikoval s prevádzkovateľom na hlavičkovom papieri spoločnosti. Listy boli podpísané a opatrené odtlačkom pečiatky, na ktorej bolo uvedené aj meno štatutárneho orgánu. Z uvedeného je zrejmé, že práve tieto údaje boli predmetom spracúvania v informačnom systéme prevádzkovateľa o účastníkovi na daný účel. Podnikateľ je zapísaný v Obchodnom registri. Obchodné meno obsahuje meno a priezvisko a zároveň miesto podnikania je totožné s miestom trvalého bydliska. Údaje identifikujúce podnikateľské subjekty – obchodné meno spoločnosti, sídlo, adresa miesta podnikania IČO, DIČ – vrátane spracúvaných údajov o konateľoch, ak sú totožné s údajmi identifikujúcimi podnikateľský subjekt – obchodné meno spoločnosti, sídlo, adresa miesta podnikania a podobne – nepodliehajú ochrane podľa zákona č. 428/2002 Z. z.

Zákon č. 428/2002 Z. z. upravuje ochranu osobných údajov výlučne fyzických osôb (§ 1 ods. 1 písm. a) cit. zákona). Zákon č. 428/2002 Z. z. sa nevzťahuje na ochranu údajov podnikateľských subjektov.

Telekomunikačný úrad SR prevzal kompetencie vyplývajúce mu z implementácie smernice 2002/58/ES do zákona č. 610/2003 Z. z. Zároveň ako orgánu vykonávajúcemu dohľad v oblasti elektronických komunikácií mu boli zverené kompetencie v oblasti ochrany osobných údajov fyzických osôb – jednotlivcov v rozsahu a spôsobom ustanoveným v zákone č. 610/2003 Z. z. (§ 55 ods. 1 záverečná veta a nadväzná ustanovenia), ako aj ochrana legitímnych záujmov právnických osôb pre oblasť elektronických komunikácií. Za porušenie zákona získal oprávnenie ukladať sankcie.

4.10.5. Spracovanie osobných údajov “bankovým registrom“

Osobné údaje klientov bánk sú spracúvané na základe zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v tzv. Spoločnom registri bankových informácií (ďalej len „bankový register“). Informácie z bankového registra možno poskytovať len bankám a Národnej banke Slovenska. Prevádzkovateľom tohto registra je spoločnosť s ručením obmedzeným. Klient banky môže kedykoľvek požiadať prevádzkovateľa registra o informáciu, aké údaje sú o ňom v registri spracúvané a taktiež žiadať o odpis informácií, ktoré sú o ňom v registri uchovávané. Formuláre žiadostí sú vystavené aj na internetovej stránke prevádzkovateľa.

Dotknutá osoba ako klient banky v zmysle ustanovenia § 92a ods. 5 zákona č. 483/2001 Z. z. v nadväznosti na ustanovenie § 20 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z.

požiadala prevádzkovateľa o zaslanie informácií o stave spracúvania jej osobných údajov touto spoločnosťou. Zároveň žiadala v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. o zaslanie informácie o výške prípadného spoplatnenia zaslania informácií o svojej osobe podľa ustanovenia § 20 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 428/2002 Z. z. a to v prípade, ak by jej prevádzkovateľ zaslal tieto informácie elektronickou, prípadne bežnou poštou.

Žiadosti dotknutej osoby prevádzkovateľ nevyhovel s odôvodnením, že žiadosti doručené poštou musia mať úradne overený podpis žiadateľa. Takéto oprávnenie prevádzkovateľa vyžadovať v týchto prípadoch úradne overený podpis žiadateľa sa v zákone č. 428/2002 Z. z. nenachádza.

Podľa ustanovenia § 92a ods. 5 zákona č. 483/2001 Z. z. klient banky alebo pobočky zahraničnej banky je za podmienok ustanovených osobitným zákonom (zákon č. 428/2002 Z. z.) oprávnený oboznámiť sa s informáciami, ktoré sú o tomto klientovi a jeho obchodoch vedené v spoločnom bankovom registri. Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 písm. a) až f) zákona č. 428/2002 Z. z. dotknutá osoba má právo na základe písomnej žiadosti od prevádzkovateľa vyžadovať informácie o stave spracúvania svojich osobných údajov, o zdroji, z ktorého získal jej osobné údaje, odpis jej osobných údajov, opravu jej nesprávnych, neúplných alebo neaktuálnych osobných údajov a likvidáciu jej osobných údajov, ak sa preukáže, že bol definitívne splnený účel spracúvania osobných údajov alebo došlo k porušeniu zákona.

Na svojej internetovej stránke prevádzkovateľ vo formulári „žiadosť o poskytnutie informácií z bankového registra“ však uvádzal požiadavku úradne overeného podpisu v prípade podania žiadosti poštou. Zákon č. 428/2002 Z. z. neumožňuje prevádzkovateľovi podľa vlastnej úvahy upravovať postup pri podaní žiadosti dotknutej osoby na základe § 20 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. Podmienka úradne overeného podpisu dotknutej osoby nemá oporu v ustanoveniach zákona č. 428/2002 Z. z. a nedáva právo osobitne podmienky upraviť ani v inom zákone. Vo všeobecnosti totiž platí, že osobitným zákonom možno špeciálne upraviť len tie oblasti ochrany osobných údajov, ktoré *expressis verbis* pripúšťa upraviť samotný zákon o ochrane osobných údajov odkazom „ak osobitný zákon neustanovuje inak“. Akákoľvek úprava týchto podmienok v rozpore s podmienkami ustanovenými v smernici EP a Rady 95/46/ES by mala za následok nekompatibilitu nášho právneho poriadku s právnym poriadkom EÚ v oblasti ochrany osobných údajov, v tomto prípade najmä s čl. 12. Je totiž jedno, ktorý zákon v právnom poriadku členského štátu zabráni dotknutej osobe uplatniť svoje práva v rozsahu, ktorý jej priznáva príslušná smernica.

Útvar inšpekcie u prevádzkovateľa vykonal kontrolu a na odstránenie zistených nedostatkov mu uložil opatrenie, na základe ktorého bol prevádzkovateľ povinný uviesť formulár žiadosti do súladu s ustanovením § 20 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

Ochrana osobných údajov a internetové vyhľadávače

Vyhľadávanie dát na internete prostredníctvom vyhľadávacích nástrojov – internetových vyhľadávačov, v súčasnosti predstavuje dôležitý spôsob ako získať požadované informácie. V budúcnosti sa ich význam ešte zvýši, pretože do internetu neustále pribúda množstvo stránok s najrôznejšími informáciami. Nájsť požadovanú informáciu by bolo bez dobrého vyhľadávača takmer nemožné. Existuje tu však riziko, že prostredníctvom vyhľadávačov nájdete na internete aj svoje osobné údaje alebo osobné údaje svojich blízkych bez toho, že by ste mali vedomosť o tom, že takého údaje sú alebo boli zverejnené na nejakej internetovej stránke. Toto riziko sa ešte zvyšuje v prípade, že dôjde k neoprávnenému zverejneniu osobných údajov osobitnej kategórie (§ 8 zákona č. 428/2002 Z. z.) na niektorej internetovej stránke. Vyhľadávací stroj si tieto údaje pridá do indexov alebo dokonca si celú

stránku alebo dokument uloží do vlastnej pamäte „cache“. Takto uložená stránka alebo dokument je prostredníctvom vyhľadávača prístupný aj v prípade, ak dôjde k vymazaniu osobných údajov na pôvodnej stránke alebo v pôvodnom dokumente.

Útvar inšpekcie riešil niekoľko prípadov v súvislosti s neoprávneným zverejnením osobných údajov na webových stránkach prevádzkovateľov. Väčšinou išlo o prípady, keď dotknuté osoby si prostredníctvom vyhľadávača vyhľadali stránky, ktoré obsahovali osobné údaje o svojej osobe alebo o blízkych osobách a v dôsledku toho podali na Úrad oznámenie pre podozrenie z porušenia zákona č. 428/2002 Z. z. Častým javom bolo, že dochádzalo aj k zverejňovaniu rodných čísiel prostredníctvom webových stránok. V § 8 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. sa výslovne zakazuje zverejňovať všeobecne použiteľný identifikátor – rodné číslo. Sprístupnenie osobných údajov prostredníctvom webovej stránky sa považuje za zverejnenie osobných údajov podľa § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z.

Pri riešení oznámení má Úrad dosah na prevádzkovateľov, ktorí úmyselne alebo neúmyselne zverejnili osobné údaje prostredníctvom svojich webových stránok (§ 1 ods. 2 a 4 zákona č. 428/2002 Z. z.). Podľa § 15 zákona č. 428/2002 Z. z. za bezpečnosť osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ a sprostredkovateľ tým, že ich chráni pred náhodným, ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením, ako aj pred akýmikolvek inými neprípustnými formami spracúvania. Na tento účel prijme primerané technické, organizačné a personálne opatrenia.

V súvislosti s neoprávneným zverejňovaním osobných údajov na webových stránkach prevádzkovateľov Úrad vykonal viacero kontrol, v ktorých zisťoval existenciu zodpovedných osôb (poverenie zodpovedných osôb), okruh oprávnených osôb (poučenia oprávnených osôb), technické, organizačné a personálne opatrenia vymedzené v bezpečnostnom projekte. Zaujímal sa, ktorá osoba publikuje informácie na webovej stránke, ktorá spravuje webový server a ako mohlo dôjsť k neoprávnenému (neželanému) zverejneniu osobných údajov. V prípade zistených nedostatkov nariadil prevádzkovateľom odstrániť nedostatky a taktiež nariadil odstránenie neoprávnene zverejnených osobných údajov.

Podľa § 2a písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. sa zákon nevzťahuje na ochranu osobných údajov, ktoré boli získané náhodne bez predchádzajúceho určenia účelu a prostriedkov spracúvania, bez zámeru ich ďalšieho spracúvania v usporiadanom systéme podľa osobitných kritérií a nie sú ďalej systematicky spracúvané. Práve osobné údaje získané vyhľadávacími strojmi prehľadávaním webových stránok spĺňajú tieto podmienky. Osobné údaje získané prehľadávaním webových stránok sú získané náhodne bez predchádzajúceho účelu a prostriedkov spracúvania (v prípade prehľadávania stránok ide o náhodné získavanie údajov, pričom nie je určený účel ani prostriedky spracúvania), bez zámeru ich ďalšieho spracúvania v usporiadanom systéme podľa osobitných kritérií (takto získané osobné údaje sa ďalej nespracúvajú, sú súčasťou databázy indexov, ktorá slúži na poskytnutie rýchlych výsledkov vyhľadávania alebo sú súčasťou stránok, ktoré sú uložené v pamäti „cache“ a nie sú ďalej systematicky spracúvané (nevytvára sa žiadna databáza osobných údajov o dotknutých osobách, pretože je nemožné vyhľadávacím strojom určiť, ktoré údaje na webových stránkach sú osobné údaje).

Na základe uvedeného, poskytovateľa vyhľadávacích služieb na internete, ktorý prevádzkuje internetový vyhľadávač, nemožno považovať za prevádzkovateľa IS podľa zákona č. 428/2002 Z. z., nakoľko získané osobné údaje prostredníctvom vyhľadávača získa náhodne bez zámeru ich ďalšieho spracúvania v usporiadanom systéme podľa osobitných kritérií a ani ich ďalej systematicky nespracúva.

Aj ostatné krajiny sveta len minimálne zasahujú do činnosti poskytovateľov vyhľadávacích služieb v súvislosti so získanými údajmi vyhľadávacích strojov, pretože za obsah zverejnených údajov na webových stránkach sú zodpovední tí, ktorí ich zverejnili.

Na 28. medzinárodnej konferencii komisárov na ochranu údajov a súkromia konanej 2. a 3. novembra 2006 v Londýne bola 58 krajinami sveta, vrátane Slovenska, schválená rezolúcia o ochrane súkromia a vyhľadávačoch, ktorá nie je adresovaná prevádzkovateľom obsahu webových stránok, ale je určená pre poskytovateľov vyhľadávacích služieb na internete. Rezolúcia dáva v skratke poskytovateľom vyhľadávacích služieb nasledovné odporúčania:

1. používatelia vyhľadávacích služieb by mali byť transparentným spôsobom informovaní o spracúvaní dát (aj osobných údajov), ktoré poskytovatelia môžu získať pri využívaní vyhľadávacích služieb,
2. spôsob využívania vyhľadávacích služieb by mal byť založený tak, aby čo najmenej zasahoval do súkromia používateľov týchto služieb,
3. minimalizácia dát o používateľoch je kľúčová, pretože takéto praktiky by mohli byť výhodné pre poskytovateľov vyhľadávacích služieb, ktorí majú stále rastúci dopyt od tretích strán po špecifických údajoch používateľov,
4. dodržiavanie medzinárodných uznávaných štandardov pre ochranu súkromia (napr. OECD smernica o súkromí, Dohovor Rady Európy 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov, Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES).

Niektoré prípady vyhľadania osobných údajov prostredníctvom internetových vyhľadávačov sa stali kvôli nedostatočnej a nesprávnej konfigurácii webových serverov, pričom správca webového servera ani netušil, že by mohlo dôjsť k prehľadávaniu dokumentov obsahujúcich osobné údaje. Išlo o webové servery, ktoré obsahovali v nejakom adresári webu dokumenty s osobnými údajmi a tento adresár nebol chránený proti prezeraniu jeho obsahu. Na webovej stránke nemusel byť ani odkaz na takýto dokument, no niektoré vyhľadávacie stroje prehľadávajú aj dokumenty, ktoré sú viditeľné v adresároch webu bez toho, že by museli existovať hypertextové odkazy na tieto dokumenty. Správcovia pri konfigurácii webových serverov by nemali nikdy zabúdať na zakázanie prezerania obsahu adresárov webu. Prevádzkovatelia webových serverov by sa mali snažiť o správnu a bezpečnú konfiguráciu, pretože sami ohrozujú bezpečnosť svojich dát (vrátane osobných údajov) a Úrad im môže uložiť pokutu od 50 000,- Sk do 10 000 000,- Sk za to, že neprijali primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania v prípade, že dôjde k neoprávnenému zverejneniu osobných údajov. Aj po vykonaní nápravy prevádzkovateľom (odstránenie neoprávnene zverejnených osobných údajov z webových stránok alebo dokumentov, znemožnenie prezerania obsahu adresárov webu) sa môže stať, že prostredníctvom vyhľadávačov je možné nájsť osobné údaje, ktoré boli prevádzkovateľom webovej stránky odstránené. Stane sa to v prípade, ak si stránku alebo dokument, ktorý obsahoval osobné údaje, vyhľadávací stroj ponechal v pamäti „cache“. Najznámejší a celosvetovo najpoužívanejší internetový vyhľadávateľ Google umožňuje odstránenie takýchto dokumentov alebo stránok (snímok) z pamäti „cache“ pomocou rôznych techník, ktoré sú založené na vložení špeciálnych HTML značiek do zdrojového kódu stránky, alebo na úprave špeciálneho textového súboru robots.txt, ktorý by mal byť umiestnený v koreňovom adresári webového servera. Niektoré ostatné internetové vyhľadávacie umožňujú odstránenie snímok z pamäti „cache“ pomocou podobných techník. Prevádzkovateľ vyhľadávateľa Google zverejnil novú politiku pre ochranu súkromia používateľov vyhľadávacích služieb, ktorú by mal implementovať do dvoch rokov. Ide hlavne o opatrenia, ktoré budú schopné

anonymizovať serverové logy (dotazy, IP adresy, cookies) a len v prípade legálnych požiadaviek sa nebudú logy anonymizovať. Najznámejšie slovenské vyhľadávače neukladajú snímky do pamäti „cache“. Existujú však aj internetové vyhľadávače, ktoré si vytvárajú snímky stránok, ale neumožňujú používateľom internetu tieto snímky z pamäti „cache“ odstrániť, resp. znemožniť k nim prístup.

4.10.6. Neoprávnené poskytnutie osobných údajov dotknutej osoby

V roku 2006 útvar inšpekcie šetril žiadosť dotknutej osoby, v ktorej požiadala Úrad o zaujatie stanoviska k veci neoprávneného použitia jej osobných údajov z databázy súkromnej akciovej spoločnosti zaoberajúcej sa obchodnou činnosťou k uzatvoreniu dohody o pracovnej činnosti na jej meno so spoločnosťou s ručením obmedzeným, ktorá vykonávala odborné lesnícke práce. Osobné údaje dotknutej osoby mal k uzatvoreniu dohody o vykonaní práce neoprávnené použiť konateľ akciovej spoločnosti, ktorý mal k jej osobným údajom prístup, nakoľko dotknutá osoba bola zamestnaná v akciovej spoločnosti.

O neoprávnenom poskytnutí osobných údajov sa dotknutá osoba dozvedela začiatkom roka 2004 z upomienky daňového úradu, ktorý ju vyzýval na zaplatenie dane. Na základe tohto zistenia dotknutá osoba podala na Úrad justičnej a kriminálnej polície OR PZ trestné oznámenie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona a trestný čin neoprávneného nakladania s osobnými údajmi podľa § 178 Trestného zákona. Po prešetrení skutkového stavu vyšetrovateľ Úradu Justičnej a Kriminálnej Polície OR PZ v máji 2004 uznesením podľa § 159 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jeho návrh na začatie trestného stíhania odmietol. Okresnou prokuratúrou bola zamietnutá aj následná sťažnosť menovaného proti uzneseniu vyšetrovateľa o odmietnutí trestného stíhania.

V januári 2006 bola Úradu doručená žiadosť dotknutej osoby, v ktorej od Úradu žiadala poskytnutie stanoviska k veci, prípadne odporúčenie ďalšieho postupu. Dotknutá osoba výslovne uvádzala, že jej nejde o posúdenie správnosti postupu polície, ale o stanovisko Úradu k problému z pohľadu zákona č. 428/2002 Z. z.

Zo žiadosti dotknutej osoby, z jej podkladov a z fotokópie vyšetrovacieho spisu zaslaného z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Úradu justičnej a kriminálnej polície z mája 2004 vyplývalo, že v apríli 2003 konateľ akciovej spoločnosti použil osobné údaje dotknutej osoby na vyhotovenie dohody o pracovnej činnosti na dobu určitú so spoločnosťou s ručením obmedzeným. Bolo zistené a preverené, že dotknutá osoba v spoločnosti s ručením obmedzeným, s ktorou mal vyhotovenú dohodu o pracovnej činnosti na dobu určitú, nikdy nepracovala. Na základe tejto dohody o vykonaní práce na dobu určitú konateľ akciovej spoločnosti prevzal od spoločnosti s ručením obmedzeným mzdu vyplatenú na meno dotknutej osoby v celkovej sume 9358 Sk. Z vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva Policajného zboru bolo dostatočne zistené a dôkazmi potvrdené, že konateľ akciovej spoločnosti použil osobné údaje dotknutej osoby na tento účel bez jej súhlasu a vedomia.

Podľa § 7 ods. 5 zákona č. 428/2002 Z. z. účinného ku dňu skutku iná ako dotknutá osoba môže poskytnúť do informačného systému osobné údaje o dotknutej osobe len s jej písomným súhlasom. To neplatí, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh orgánov činných v trestnom konaní alebo sa osobné údaje poskytujú do informačného systému na základe osobitného zákona, ktorý ustanovuje zoznam osobných údajov, účel ich spracúvania a podmienky ich poskytovania. Teda iný ako písomný súhlas dotknutej osoby zákon č. 428/2002 Z. z. v tomto prípade nepripúšťa.

Na základe dôkazového materiálu Úrad posúdil konanie konateľa akciovej spoločnosti ako porušenie § 7 ods. 5 a § 18 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z., čím sa tento dopustil správneho deliktu podľa § 49 ods. 5 písm. a) a c) zákona č. 428/2002 Z. z.

Z tohto dôvodu bolo proti konateľovi akciovej spoločnosti začaté správne konanie podľa § 18 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (Správny poriadok) vo veci uloženia pokuty z dôvodu spracúvania osobných údajov dotknutej osoby v rozpore s § 7 ods. 5 a § 18 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. v nadväznosti na § 49 ods. 5 písm. a) a c) zákona č. 428/2002 Z. z. Uložená pokuta bola včas uhradená.

4.10.7. Porušenie bezpečnosti spracúvania osobných údajov

Na základe článku „Z poisťovne unikli dáta o klientoch“ zverejneného v jednom denníku v novembri 2005 začal útvar inšpekcie šetrenie pre podozrenia z porušenia zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľom – komerčnou poisťovňou so sídlom v Bratislave.

V článku sa uvádzalo, že denník oslovil čitateľ, ktorý dostal e-mailom databázu s údajmi približne dvadsať tisíc klientov komerčnej poisťovne a s údajmi o ich motorových vozidlách. Okrem čísla poisťných zmlúv a čísiel pobočiek e-mail obsahoval mená majiteľov áut, ich rodné čísla (v prípade firiem IČO), presný typ a značku auta, ktoré vlastní, a takisto cenu, akú v roku 2005 za povinné poistenie zaplatili.

Na základe uvedeného vznikli pochybnosti o zákonom spracúvaní osobných údajov dotknutých osôb a u prevádzkovateľa bola následne vykonaná kontrola. Kontrolou bolo zistené, že pracovník komerčnej poisťovne ako aj zodpovedná pracovníčka jej pobočky nedodrжали správny pracovný postup pri odosielaní databázy klientov povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel. V dôsledku toho boli údaje dotknutých osôb omylom zaslané na e-mailovú adresu, ktorá nepatrila oprávnenej osobe komerčnej poisťovne. Osobné údaje klientov komerčnej poisťovne pri distribuovaní prostredníctvom elektronickej pošty neboli prevádzkovateľom zašifrované ani inak chránené. Zhodou okolností tento omyl nezapríčinil zneužitie osobných údajov, nakoľko boli zaslané na e-mailovú adresu osobe, ktorá zabezpečila získanú databázu klientov komerčnej poisťovne pred ich zneužitím a udalosť oznámila redakcii denníka.

Úrad vykonal u prevádzkovateľa hĺbkovú kontrolu a preveril celkovú bezpečnosť spracúvania osobných údajov. Zisťoval, do akej miery bezpečnostný projekt predložený prevádzkovateľom spĺňa náležitosti ustanovené v § 16 zákona č. 428/2002 Z. z. a či incident, ktorý mal za následok únik údajov, možno vyhodnotiť ako jednorazové zlyhanie ľudského faktora, alebo bolo zapríčinené najmä nedôslednosťou prevádzkovateľa. Zistené nedostatky prevádzkovateľovi podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. Úrad uložil v opatrení odstrániť a prijať účinné organizačné a personálne opatrenia s dôrazom na poučenie oprávnených osôb a na dôslednejšie vypracovanie smerníc týkajúcich sa rozsahu oprávnení a popisu povolených činností jednotlivých oprávnených osôb a spôsobu, formy a periodicity výkonu kontrolných činností zameraných na dodržiavanie bezpečnosti IS (§ 16 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.).

Prevádzkovateľ uložené opatrenia bezodkladne splnil a v stanovenom termíne o ich splnení písomne informoval Úrad. V prípade, že by došlo u tohto prevádzkovateľa opätovne k podobnému zlyhaniu, Úrad by s najväčšou pravdepodobnosťou už vec riešil uložením pokuty.

4.10.8. Neoprávnené zverejňovanie rodného čísla

V rámci plnenia úloh Úradom v zmysle § 38 ods. 1 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z. útvar inšpekcie zistil podozrenie z porušenia povinností uložených prevádzkovateľovi zákonom č. 428/2002 Z. z. v súvislosti so zverejňovaním rodného čísla dotknutých osôb na internetových stránkach, ktoré prevádzkovala spoločnosť s ručením obmedzeným.

Na webových stránkach tejto spoločnosti boli zverejňované vyhlášky súdnych exekútorov o dražbách nehnuteľností. V dražobných vyhláškach podľa § 140 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 233/1995 Z. z.“), okrem iných údajov boli uvádzané a zverejňované osobné údaje dotknutých osôb. Oznamy súdnych exekútorov boli zverejňované podľa vyjadrenia spoločnosti s ručením obmedzeným na základe zmluvy s príslušným exekútorským úradom. Dražobné vyhlášky sú exekúorskými úradmi zasielané poštou, faxom, na bezplatné číslo alebo e-mailom. Bolo zistené, že na internetových stránkach spoločnosti s ručením obmedzeným boli zverejnené vyhlášky o dražbe nehnuteľností viacerých súdnych exekútorov, v ktorých, okrem iných osobných údajov, boli zverejnené aj rodné čísla dotknutých osôb.

Prevádzkovateľ je podľa § 6 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. povinný spracúvať osobné údaje v súlade s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje tomuto zákonu ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza. Pri spracúvaní osobných údajov podľa § 8 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. možno využiť na účely určenia fyzickej osoby všeobecne použiteľný identifikátor ustanovený osobitným zákonom len vtedy, ak jeho použitie je nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu spracúvania. Spracúvať iný identifikátor, ktorý v sebe skrýva charakteristiky dotknutej osoby, alebo zverejňovať všeobecne použiteľný identifikátor sa zakazuje.

Zverejňovaním osobných údajov podľa § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z. je publikovanie, uverejnenie alebo vystavenie osobných údajov na verejnosti prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov, verejne prístupných počítačových sietí, verejným vykonaním alebo vystavením diela, verejným vyhlásením, uvedením vo verejnom zozname, v registri alebo v operáte, ich umiestnením na úradnej tabuli alebo na inom verejne prístupnom mieste.

Exekútorom, u ktorých bolo zistené neoprávnené zverejňovanie všeobecne použiteľného identifikátora – rodného čísla, bolo vydané opatrenie podľa § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., resp. upozornenie. O splnení uložených opatrení exekútori Úrad včas písomne informovali.

4.10.9. Starobné dôchodkové sporenie v II. pilieri

V roku 2005 Úrad pre finančný trh postúpil Úradu podnety od desiatich dotknutých osôb, ktoré sa týkali podozrenia, že sprostredkovateľ (ďalej len „licencovaný sprostredkovateľ“) podľa § 111 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 43/2004 Z. z.“) pracujúci pre prevádzkovateľa – jednu z 8 dôchodkových správcovkých spoločností (ďalej len „DSS“) – získal a poskytol osobné údaje dotknutých osôb bez právneho podkladu, to znamená bez súhlasu dotknutej osoby.

Na základe tohto oznámenia Úrad oslovil dotknuté osoby a požiadal ich o doplnenie podnetov. Všetky dotknuté osoby mali trvalé bydlisko v jednom regióne, ale v rôznych obciach. Preto doplnenie sťažnosti smerovalo k zisteniu skutočnosti, či dotknuté osoby spolu

spája nejaká skutočnosť alebo príležitosť, pri ktorej sa licencovaný sprostredkovateľ dostal do kontaktu s osobnými údajmi dotknutých osôb. Zároveň Úrad žiadal od dotknutých osôb čestné vyhlásenie k danej skutočnosti podpísané notársky overeným podpisom. Úrad poučil v liste dotknuté osoby o následkoch nepravdivého čestného vyhlásenia podľa § 21 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Overenie podpisu súviselo s ustanoveniami zákona č. 43/2004 Z. z., podľa ktorých vstup do II. piliera starobného dôchodkového sporenia bol podmienený nielen poskytnutím osobných údajov na účel uzatvorenia zmluvy s DSS, ale aj podpisom na zmluve, resp. na zmluve o budúcej zmluve medzi DSS a dotknutou osobou.

Z doplnenia oznámení vyplynulo, že dotknuté osoby pracujú na jednom pracovisku – u jedného prevádzkovateľa (ďalej len „zamestnávateľ“). Preto útvar inšpekcie vykonal u zamestnávateľa kontrolu s cieľom zistiť, či osobné údaje dotknutých osôb neunikli z personálneho a mzdového informačného systému tohto prevádzkovateľa. Kontrolou bolo zistené, že pre tohto zamestnávateľa spracúva osobné údaje o jeho zamestnancoch sprostredkovateľ. Sprostredkovateľom bola fyzická osoba – živnostník, podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia vydaného podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Tento sprostredkovateľ (ďalej len „mzdový referent“) mal na danú činnosť zmluvu uzatvorenú v súlade s § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. a miestom výkonu jeho práce bol priamo priestor v objekte prevádzkovateľa. Zároveň bolo preukázané, že neautomatizovaná časť personálneho a mzdového informačného systému bola dostatočne chránená proti odcudzeniu a neoprávnenému prístupu uzamknutím personálnych spisov a mzdových listov v kovovej skrini s obmedzeným prístupom. Rovnako aj automatizovaná časť tohto informačného systému bola zabezpečená tak, že bola prevádzkovaná na samostatnom personálnom počítači, do ktorého bol prístup chránený heslom. Tento počítač nemal prepojenie do verejnej počítačovej siete a prijaté opatrenia zodpovedali spôsobu spracúvania osobných údajov.

Vzhľadom na to, že prezentované opatrenia sa javili ako dostačujúce, útvar inšpekcie v objekte prevádzkovateľa ďalej zisťoval, ako mohlo dôjsť k situácii, že osobné údaje dotknutých osôb, zamestnancov jedného subjektu, boli neoprávnene poskytnuté do informačného systému DSS. Útvar inšpekcie zistil, že mzdový referent bol v príbuzenskom vzťahu s licencovaným sprostredkovateľom DSS. Zároveň tento mzdový referent pracoval aj v oblasti poisťovníctva ako poisťovací agent v zmysle zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Kontrolou sa ďalej zistilo, že mzdový referent nebol licencovaným sprostredkovateľom pre II. pilier starobného dôchodkového sporenia podľa § 111 zákona č. 43/2004 Z. z. Mzdový referent priamo u prevádzkovateľa – zamestnávateľa zisťoval predbežný záujem spolupracovníkov o vstup do II. piliera starobného dôchodkového sporenia v zmysle zákona č. 43/2004 Z. z. Zároveň sľúbil, že zabezpečí ďalšie informácie súvisiace s II. pilierom a možnosť vstupu doň tak, že pozve licencovaného sprostredkovateľa DSS do objektu zamestnávateľa. Zároveň mzdový referent vypracoval zoznam záujemcov o II. pilier starobného dôchodkového sporenia obsahujúci všetky potrebné osobné údaje dotknutých osôb, kde osoby podpisom vyjadrili svoj záujem o vstup do II. piliera starobného dôchodkového sporenia. Počas kontroly sa dotknuté osoby vyjadrili, že zoznam síce podpísali, ale potom ich už žiadny licencovaný sprostredkovateľ nijakým spôsobom nekontaktoval a žiadnu zmluvu ani návrh zmluvy ani zmluvu o budúcej zmluve s DSS im nedal podpísať. O tom, že sa dotknuté osoby stali sporiteľmi jednej z ôsmich DSS, sa dozvedeli až na základe vyrozumienia DSS.

Na základe zistených skutočností útvar inšpekcie oslovil licencovaného sprostredkovateľa so žiadosťou o podanie vysvetlenia v predmetnej veci. Licencovaný

sprostredkovateľ Úradu vysvetlil, že na základe zoznamu mzdového referenta vypracoval návrhy zmlúv medzi dotknutými osobami a DSS, ktoré cez tohto referenta postúpil dotknutým osobám na kontrolu a podpis. Návrhy zmlúv mzdový referent vrátil podpísané. Vo svojom vyjadrení licencovaný sprostredkovateľ ďalej uviedol, že neskúmal, kedy sa návrhy zmlúv vrátili podpísané, a či ich naozaj dotknuté osoby podpísali.

Zo všetkých zistení, ktoré útvar inšpekcie pri šetrení podnetu získal vyplynulo, že licencovaný sprostredkovateľ priamo porušil ustanovenie § 111 zákona č. 43/2004 Z. z. tým, že nezabezpečil možnosť uzatvorenia návrhu zmluvy na starobné dôchodkové sporenie v II. pilieri medzi DSS a dotknutou osobou, ale konal cez nelicencovanú osobu. Úrad skonštatoval, že prioritne bol porušený osobitný zákon č. 43/2004 Z. z., pretože dotknuté osoby tvrdili, že návrhy zmlúv na starobné dôchodkové sporenie v II. pilieri nikdy nevideli a popierali, že by ich podpísali, čo potvrdili aj čestným vyhlásením s notársky overenými podpismi. Úrad postúpil výsledky šetrenia podnetov orgánom činným v trestnom konaní a Úradu pre finančný trh ako dozornému orgánu v uvedenej oblasti na doriešenie.

4.10.10. Riešenie podnetov smerujúcich voči zdravotným poisťovniam

V septembri 2006 Úrad začal riešiť viaceré podnety dotknutých osôb voči zdravotným poisťovniam, ktoré fungujú ako prevádzkovatelia v oblasti verejného zdravotného poistenia podľa zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) a zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“).

Dotknuté osoby podali oznámenia Úradu, v ktorom vyslovili podozrenie, že ich osobné údaje boli zneužitú na účel podania prihlášky do novej zdravotnej poisťovne, pričom ony samy o zmenu zdravotnej poisťovne nemali záujem, a teda v tejto veci nekonali. Pri riešení týchto podnetov Úrad zistil, že podľa č. 580/2004 Z. z. dotknutou osobou je poistenec – fyzická osoba, povinne verejne zdravotne poistená alebo dobrovoľne verejne zdravotne poistená v zmysle citovaného zákona.

Ďalej uvedený zákon ustanovuje, že fyzická osoba sa stáva poistencom verejného zdravotného poistenia splnením si zákonom ustanovenej povinnosti – podaním prihlášky na verejné zdravotné poistenie. Zákon č. 580/2004 Z. z. zaručuje poistencovi právo podať si prihlášku na verejné zdravotné poistenie v zdravotnej poisťovni, ktorú si sám vybral. Rovnako to platí aj v prípade zmeny zdravotnej poisťovne.

Keďže prihlášku do zdravotnej poisťovne podľa vlastného výberu podáva dotknutá osoba, právnym podkladom na tento úkon je podľa zákona č. 428/2002 Z. z. súhlas dotknutej osoby (§ 7 ods. 1). V zmysle § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 428/2002 Z. z. sa pod súhlasom dotknutej osoby rozumie akýkoľvek slobodne daný výslovný a zrozumiteľný prejav vôle, ktorým dotknutá osoba na základe poskytnutých informácií vedome vyjadruje súhlas so spracúvaním jej osobných údajov na účel verejného zdravotného poistenia u ňou vybraného prevádzkovateľa – zdravotnej poisťovne.

Vzhľadom na charakter podnetov, v ktorých dotknuté osoby uvádzali, že o zmenu zdravotnej poisťovne nijakým spôsobom nežiadali, Úrad ďalej postupoval v súlade s ustanovením § 44a ods. 5 zákona č. 428/2002 Z. z. Podľa citovaného ustanovenia zákona č. 428/2002 Z. z. Úrad môže pripustiť čestné vyhlásenie fyzickej osoby na objasnenie skutkového stavu veci. V čestnom vyhlásení je fyzická osoba povinná uviesť pravdivé údaje.

Úrad v liste, ktorým čestné vyhlásenie žiadal, poučil dotknuté osoby o následkoch nepravdivého čestného vyhlásenia podľa § 21 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Úrad zároveň v tomto liste požiadal niektoré dotknuté osoby aj o doplnenie oznámenia v súlade s § 45 ods. 9 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z. Podľa tohto ustanovenia je dotknutá osoba povinná k oznámeniu priložiť kópiu listiny preukazujúcej uplatnenie svojho práva podľa § 20 cit. zákona, ak sa takéto právo mohlo uplatniť. V uvedenom prípade si každá dotknutá osoba mohla uplatniť svoje právo podľa § 20 ods. 1 písm. e) alebo písm. f) zákona č. 428/2002 Z. z., čiže mala právo žiadať od prevádzkovateľa likvidáciu jej osobných údajov ak bol splnený účel spracúvania osobných údajov, alebo ak ich spracúvaním došlo k porušeniu zákona č. 428/2002 Z. z. Dotknuté osoby, ktoré podnet na Úrad podali takýto dôkaz Úradu poskytli, a to buď spolu s podaním podnetu, alebo na základe dožiadania Úradu.

Úrad na účel prešetrenia podnetov vykonal u jedného z prevádzkovateľov, voči ktorému smerovalo viacero podnetov, kontrolu. Tou sa zistilo a preukázalo, že sprostredkovatelia, s ktorými mala zdravotná poisťovňa ako prevádzkovateľ zmluvu, konali prostredníctvom ďalších sprostredkovateľov. Úrad v ďalšom konal v súčinnosti s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý je dozorným orgánom v uvedenej oblasti, a ktorý Úradu postúpil niekoľko stoviek podnetov dotknutých osôb.

Zo šetrenia podnetov vykonanom v súčinnosti s Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vyplynulo, že prihlášky dotknutých osôb fiktívne vyplnili a podpísali iné osoby a nie priamo dotknuté osoby. V zmysle zákona č. 580/2004 Z. z. v sporných prípadoch je Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou ako dozorný orgán oprávnený určiť, ktorá zdravotná poisťovňa je príslušnou zdravotnou poisťovňou dotknutej osoby na účel verejného zdravotného poistenia.

Na základe takéhoto rozhodnutia dozorného orgánu, ktoré bolo doručené Úradu spolu so žiadosťou o ďalšie konanie, Úrad opatrením vydaným podľa § 46 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 428/2002 Z. z. nariadil zdravotným poisťovniam likvidáciu osobných údajov dotknutých osôb, ktoré zdravotné poisťovne ako prevádzkovatelia spracúvali bez právneho podkladu.

Opatrenia sa v hodnotenom období týkali likvidácie osobných údajov identifikujúcich okolo 700 dotknutých osôb. Podľa § 46 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ oprávnený písomne podať námietky proti opatreniu Úradu uloženému podľa odseku 1 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. do siedmich dní odo dňa jeho doručenia. Prevádzkovatelia, ktorým boli opatrenia na likvidáciu osobných údajov spracúvaných bez právneho podkladu vydané, podali v lehote námietku voči opatreniam. V námietkach voči likvidácii neoprávnené spracúvaných osobných údajov uviedli, že osobné údaje, aj keď ich spracúvajú bez právneho podkladu, nemôžu zlikvidovať, pretože podali oznámenie orgánom činným v trestnom konaní. Námietka sa týkala likvidácie originálov prihlášok na verejné zdravotné poistenie. Úrad námietke v zmysle ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. čiastočne vyhovel a uložil prevádzkovateľom zlikvidovať osobné údaje dotknutých osôb podľa § 46 ods. 1 písm. b) bod 5 zákona č. 428/2002 Z. z. s výnimkou originálov prihlášok na verejné zdravotné poistenie na papierovom nosiči, ktoré je prevádzkovateľ podľa § 13 ods. 3 písm. c) zákona č. 428/2002 Z. z. povinný uložiť do predarchívnej starostlivosti a využiť ich môže výlučne na účely občianskoprávneho konania, trestného konania alebo správneho konania.

Z námietok prevádzkovateľov tak vyplynula iná skutočnosť, a to, že prevádzkovatelia nerešpektovali § 22 zákona č. 428/2002 Z. z. Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľ môže obmedziť právo dotknutej osoby na likvidáciu jej osobných údajov, ak takéto obmedzenie vyplýva z osobitného zákona alebo jeho uplatnením by bola porušená ochrana dotknutej osoby, alebo by boli porušené práva a slobody iných osôb, teda aj samotného

prevádzkovateľa. Ak takéto obmedzenie prevádzkovateľ uplatní, je povinný o ňom v súlade s § 22 cit. zákona bezodkladne písomne informovať dotknutú osobu a zároveň je povinný o tejto skutočnosti bezodkladne informovať aj Úrad.

Zo šetrenia podnetov vyplynulo, že takéto oznámenie prevádzkovateľa dotknutým osobám nezaslali a od polovice roka 2006 do momentu podania námietok voči opatreniam vydaným v zmysle § 46 ods. 1 písm. b) bod 5. zákona č. 428/2002 Z. z. o tom neinformovali ani Úrad. Úrad v čase vydania opatrení o tejto skutočnosti nemal znalosť, pretože prevádzkovatelia si nesplnili oznamovaciu povinnosť vyplývajúcu im z ustanovenia § 22 cit. zákona, čím uviedli Úrad pri vydávaní opatrení do omylu. Úrad napriek tomuto pochybeniu prevádzkovateľov v záujme úplného vyšetrenia vecí orgánmi činnými v trestnom konaní čiastočne zmenil výrokovú časť vydaných opatrení tak, aby nemuselo dôjsť k likvidácii originálnych prihlášok a mohli byť použité ako dôkazy v trestnom konaní. Vec nebola doteraz definitívne ukončená a uzavretá, pretože Úradu stále dochádzajú nové prípady od Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

4.11. Záver

Ak Úrad zistí porušenie povinností ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z. alebo obchádzanie ustanovení tohto zákona alebo osobitného zákona, môže predseda Úradu alebo vrchný inšpektor zverejniť obchodné meno alebo názov, sídlo alebo trvalý pobyt, identifikačné číslo, ak ho má pridelené a právnu formu toho, kto sa dopustil protiprávneho konania a charakteristiku skutkového stavu porušenia ochrany osobných údajov.

Ide o istú špecifickú formu postihu prevádzkovateľa v zmysle § 48 zákona č. 428/2002 Z. z. „Zverejnenie porušenia zákona“. Z uvedeného dôvodu obsah uvedených podnetov bol anonymizovaný do, čo možno najväčšej miery, aby prevádzkovatelia poskytnutie informácií prostredníctvom tejto správy, ktorá je verejná (§ 51 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.), nepociťovali ako ďalšie opatrenie na nápravu.

5. Informovanie verejnosti o stave ochrany osobných údajov

5.1. Prieskum verejnej mienky

5.1.1. Úvod

Na základe žiadosti Úradu realizoval Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR (ďalej len „ÚVVM“) prieskum názorov na niektoré problémové okruhy súvisiace s oblasťou ochrany osobných údajov. Predmetom výskumu boli najmä:

- znalosť občanov o svojich právach na ochranu osobných údajov,
- najcitlivejšie osobné údaje z pohľadu možnosti zneužitia,
- vedomosti občanov o povinnosti oprávnenej osoby oznámiť vopred všetky informácie týkajúce sa spracovania osobných údajov,
- skúsenosti občanov s vyžiadanim fotokópie úradného dokladu na spracúvanie,
- miera využívania práva občanmi vyžiadať si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov, vrátane ich ochrany ako aj ich odpis toho, čo sa o nich spracúva,
- súhlas občanov s rozhodnutím o zaradení ich biometrických údajov do cestovných a iných identifikačných dokladov,
- ktorým prevádzkovateľom informačných systémov dôverujú občania najmenej,
- informovanosť občanov o možnosti uplatnenia zákonného práva v oblasti ochrany osobných údajov,
- vedomosti občanov o tom, či môžu prevádzkovateľovi informačného systému zakázať prenos osobných údajov do iného štátu Európskej únie,
- miera obáv verejnosti zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet,
- súhlas občanov s odpočúvaním telefonátov a monitorovaním internetovej komunikácie ako súčasťou boja proti terorizmu.

5.1.2. Metodika výskumu

Terénna fáza výskumu bola realizovaná v dňoch od 1. do 9. februára 2007 školenými externými spolupracovníkmi ÚVVM – anketármi technikou štandardizovaného rozhovoru.

Základný súbor tvorilo 4 255 128 dospelých obyvateľov SR, t. j. 78,96 % z 5 389 180 všetkých obyvateľov SR ku 31. 12. 2005².

Výberový súbor bol utvorený voľným kvótovým výberom so znáhodnením v poslednom kroku. Kontrolovanými premennými boli: pohlavie, vek, národnosť, vzdelanie, veľkosť bydliska a kraj.

Po zhodnotení úrovne terénnych prác a kontrole jednotlivých dotazníkov bolo na spracovanie odovzdaných 1131 dotazníkov, čo predstavuje 97,84 percentnú návratnosť z plánovaného rozsahu výberovej vzorky n=1156. Jeden respondent reprezentuje 3 762

---

² Vekové zloženie obyvateľstva SR v roku 2005. Demografická a sociálna štatistika. ŠÚ SR, 2006 a Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenskej republiky v roku 2001. ŠÚ SR Bratislava.

obyvateľov SR zo sledovaného základného súboru populácie SR vo veku osemnásť a viac rokov.

Na zabezpečenie kvalitnej práce externých spolupracovníkov – anketárov má ÚVVM vypracovaný systém permanentnej kontroly so spätnou väzbou, preto si anketári kontrolu svojej práce plne uvedomujú.

Štatistickú presnosť výsledkov výskumu hodnotíme pomocou intervalov spoľahlivosti. Charakteristika spoľahlivosti (reliability) vzťahovaná na celý súbor pri rozsahu $n = 1\,131$ je +/- 2,91 percent.. Na posúdenie štatistickej presnosti výsledkov výskumu je však potrebné skúmať simultánne intervaly spoľahlivosti príslušných meritórnych znakov.

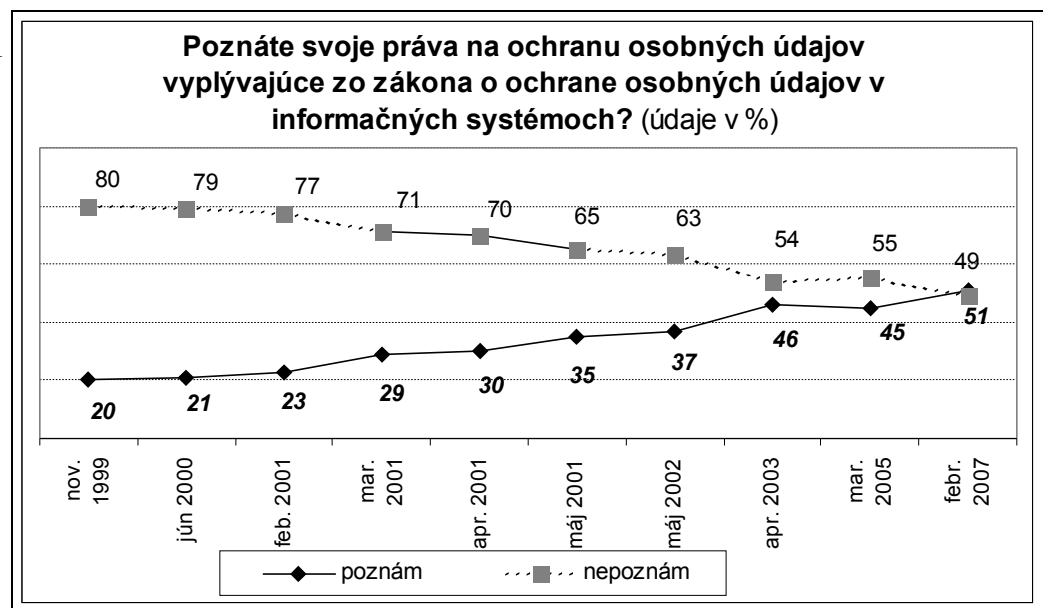
V tabuľke uvádzame podrobnejšie testovanie reprezentatívnosti celého súboru. Pri uvažovanej 5-percentnej úrovne významnosti sa potvrdila reprezentatívnosť výberového súboru podľa kvótových znakov pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkostná skupina obce a kraj.

Reprezentatívnosť výberového súboru populácie SR vo veku 18 a viac rokov				
Znak	Základný súbor	Výberový súbor	Rozdiel %	CHI2 Test HV 5 %
Pohlavie:				rozdiely nie sú štatisticky významné
Muž	47,83	47,21	- 0,62	
Žena	52,17	52,79	+ 0,62	
Vek:				rozdiely nie sú štatisticky významné
18-24	14,47	14,41	- 0,06	
25-29	11,08	10,96	- 0,12	
30-39	18,59	18,21	- 0,38	
40-49	18,40	18,48	+ 0,08	
50-59	17,00	17,06	+ 0,06	
60 a viac	20,46	20,87	+ 0,41	
Vzdelanie:				rozdiely nie sú štatisticky významné
základné	20,50	19,81	- 0,69	
stredné bez maturity	28,50	28,74	+ 0,24	
stredné s maturitou	39,00	39,08	+ 0,08	
vysokoškolské	12,00	12,38	+ 0,38	
Národnosť:				rozdiely nie sú štatisticky významné
slovenská	86,14	86,30	+ 0,16	
maďarská	10,42	10,08	- 0,34	
iná	3,44	3,63	+ 0,19	
Veľkostná skupina obce:				rozdiely nie sú štatisticky významné
do 1999	30,08	31,48	+ 1,40	
2000 -9999	20,85	19,54	- 1,31	
10000 - 49999	24,16	23,25	- 0,91	
50000 - 99999	12,09	12,02	- 0,07	
100 000 a viac	12,82	13,70	+ 0,88	
Kraj:				rozdiely nie sú štatisticky významné
Bratislavský	11,77	11,85	+ 0,08	
Trnavský	10,48	10,34	- 0,14	
Trenčiansky	11,36	11,76	+ 0,40	
Nitriansky	13,46	13,79	+ 0,33	
Žilinský	12,65	12,20	- 0,45	
Banskobystrický	12,30	12,82	+ 0,52	
Prešovský	14,02	13,17	- 0,85	
Košický	13,96	14,06	+ 0,10	

5.1.3. Vedomosti občanov o svojich právach na ochranu osobných údajov v informačných systémoch

Prvou sledovanou problematikou bola rozšírenosť znalosti práva na ochranu osobných údajov v slovenskej verejnosti, ktorý garantuje zákon NR SR č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov. Podľa neho má každý občan právo na ochranu osobných údajov. Z desiateho prieskumu venujúceho sa ochrane osobných údajov, ktorý realizoval ÚVVM, vyplýva, že viac ako polovica respondentov – 51 percent deklarovala znalosť práva na ochranu osobných údajov, zatiaľ čo u 49 percent oslovených táto znalosť absentuje. Je to po prvýkrát od roku 1999, keď v prieskume prevažuje skupina respondentov, ktorá pozná svoje práva na ochranu osobných údajov. Oproti prvému prieskumu s uvedenou problematikou, ktorého terénna fáza prebiehala v novembri 1999, sa zvýšila frekvencia kladných odpovedí o 31 percentuálnych bodov. Ďalšie výsledky prináša nasledujúci graf.

Graf č. 1

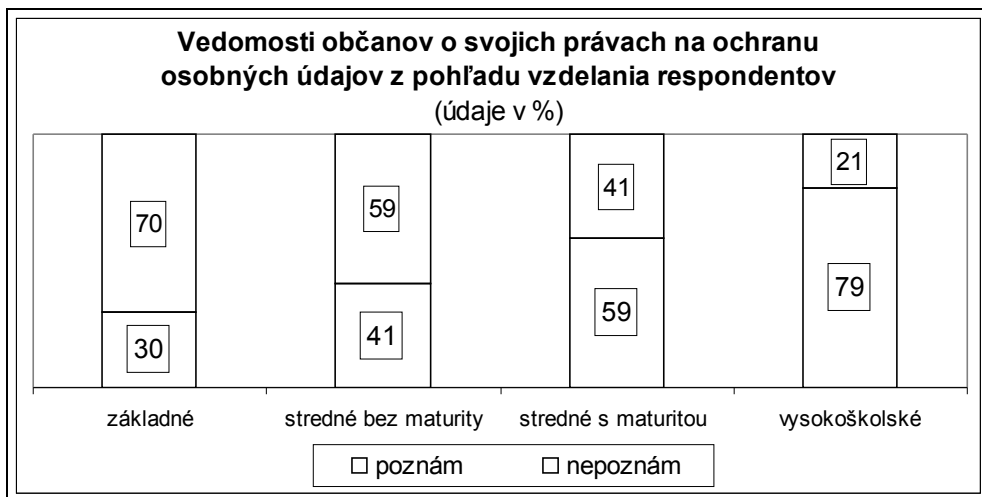
Nadpriemernú znalosť svojich práv v uvedenej súvislosti deklarovali opýtaní z vekových skupín od 25 do 29 rokov (57 %), od 30 do 39 rokov (59 %), od 40 do 49 rokov (57 %), s úplným stredným vzdelaním (59 %), ďalej vysokoškolsky vzdelaní respondenti

(79 %), podnikatelia (70 %), zamestnanci (65 %), oslovení z miest od 50 tisíc do 100 tisíc obyvateľov (59 %), z krajového rozloženia najmä obyvatelia Žilinského kraja (57 %).

Naopak, svoje práva na ochranu osobných údajov vyplývajúce zo zákona o ochrane osobných údajov v informačných systémoch nepoznajú, vo zvýšenej miere oproti celoslovenskému priemeru, obyvatelia starší ako 60 rokov (67 %), respondenti so základným vzdelaním (70 %), ďalej opýtaní s neúplným stredoškolským vzdelaním (59 %), nekvalifikovaní robotníci (63 %), nezamestnaní (66 %) a z hľadiska krajového členenia Slovenska obyvatelia Trnavského a Banskobystrického kraja (zhodne 54 %).

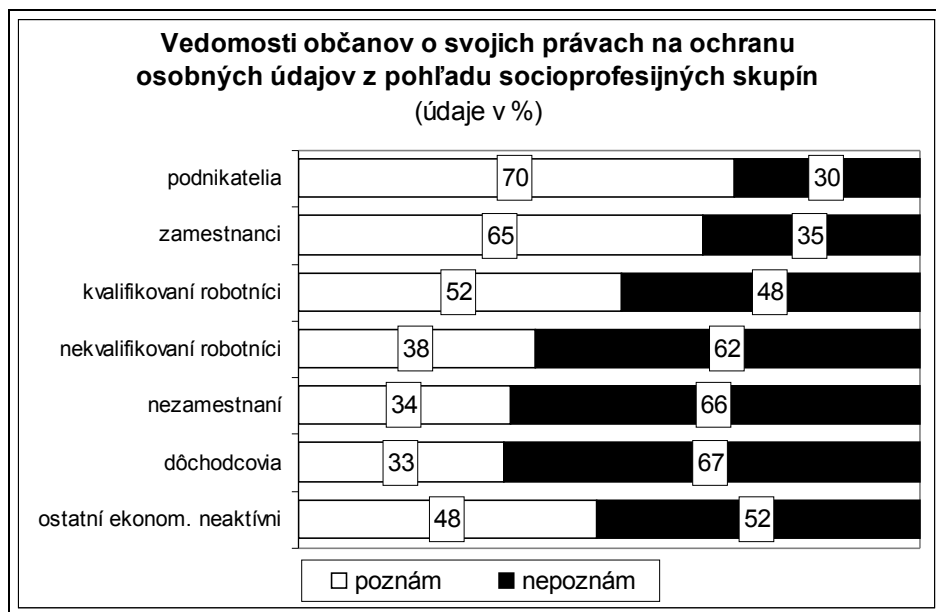
Výraznejšie diferencie v odpovediach respondentov zaznamenal výskum v optike vzdelania a socioprofesijnej príslušnosti. Prezentať ich nasledujúce dva grafy.

Graf č. 2

S rastom vzdelania účastníkov prieskumu sa zvyšuje aj podiel respondentov poznajúcich svoje práva, nad celoslovenským priemerom sú opýtaní so stredným vzdelaním s maturitou (59 %) a s vysokoškolským vzdelaním (79 %). Diferencia medzi respondentmi so základným a vysokoškolským vzdelaním je až 49 percentuálnych bodov.

Graf č. 3

Vplyv vzdelania sa odzrkadlil aj pri analýze odpovedí respondentov na základe ich socioprofesionálneho zaradenia. Výrazne vyšší podiel respondentov, ktorí uviedli, že majú poznatky o svojich právach na ochranu osobných údajov, sme zaznamenali medzi oslovenými, ktorých socioprofesionálne zaradenie vyžaduje vyššie dosiahnuté vzdelanie (zamestnanci), prípadne u respondentov, ktorí k svojej činnosti potrebujú vyššiu mieru právneho vedomia (podnikatelia).

5.1.4. Citlivosť osobných údajov z pohľadu možnosti ich zneužitia

Väčšina občanov vníma naďalej svoje rodné číslo ako najcitlivejší osobný údaj, ktorý je potrebné chrániť pred zneužitím. Vyplýva to zo zistení výskumu verejnej mienky sondujúci problematiku ochrany osobných údajov, ktorý bol realizovaný vo februári 2007. V aktuálnom

prieskume mohli respondenti uviesť tri z pätnástich kategórií osobných údajov, ktoré považujú za najcitlivejšie, pokiaľ ide o možnosť ich zneužitia. Za najcitlivejšie osobné údaje sú medzi opýtanými považované okrem rodného čísla, aj údaje o majetku a financiách, ako aj údaje o zdravotnom stave. Podrobné poradie vnímania citlivosti osobných údajov prezentuje nasledujúca tabuľka:

Ktoré osobné údaje považujete za najcitlivejšie z pohľadu možnosti zneužitia okrem mena, priezviska a adresy ? (údaje v %) ³			
Osobné údaje:	apríl 2003	marec 2005	február 2007
rodné číslo	67	72	76
údaje o majetku a financiách	34	40	41
údaje o zdravotnom stave	48	40	38
biometrické údaje	18	22	28
údaje o psychickom stave	21	21	19
údaj o odsúdení alebo treste	10	13	12
údaj o pohlavnom živote	13	12	11
údaj o politickom názore či členstve v politickej strane	19	12	10
údaj o náboženskej viere	14	10	7
údaj o rasovom alebo etnickom pôvode	7	5	5
údaj o národnosti	6	5	4
údaje o sociálnej identite	3	3	3
údaje o fyzickej identite	2	1	2
údaj o členstve v odboroch	1	1	2
údaje o kultúrnej identite	1	1	1
iná odpoveď	1	1	1

V porovnaní s výskumami realizovanými v apríli 2003 a marci 2005 nedošlo k zásadným posunom v pohľade verejnosti na zisťovanú problematiku, keď najcitlivejší osobný údaj z ich pohľadu je rodné číslo. Myslí si to 76 percent opýtaných. Údaj o majetku a financiách považuje dnes za citlivý z pohľadu zneužitia 41 percent oslovených, čo oproti zisťovaniu spred dvoch rokov nepredstavuje štatisticky významný posun. Pokles obáv zo zneužitia údajov o zdravotnom stave potvrdil aj aktuálny prieskum, keď túto odpoveď preferovalo 38 percent respondentov. Oproti prieskumu z roku 2005 to predstavuje nepatrný pokles o 2 percentuálne body. Biometrické údaje považuje za citlivé z pohľadu ich zneužitia 28 percent občanov, čo je o 6 percentuálnych bodov viac ako v roku 2005. Nárast pravdepodobne súvisí s pertraktovanou témou zavedenia biometrických údajov v identifikačných dokladoch občanov.

V nasledujúcej časti uvádzame sociodemografickú charakteristiku respondentov pri šiestich typoch osobných údajov, ktoré oslovení považujú za najcitlivejšie z pohľadu možnosti ich zneužitia.

Rodné číslo vnímajú ako najcitlivejší osobný údaj z pohľadu jeho zneužitia predovšetkým podnikatelia (84 %), kvalifikovaní robotníci (82 %), občania zo sídel od dvoch tisíc do desať tisíc obyvateľov (81 %) a respondenti žijúci v Trenčianskom (93 %) a Žilinskom kraji (83 %).

Zneužitia údajov o majetku a financiách sa obávajú predovšetkým vysokoškolsky vzdelaní respondenti (48 %), podnikatelia (52 %), oslovení žijúci v sídlach od desať tisíc do

³ Súhrn všetkých odpovedí prevyšuje 100 %, pretože respondenti mohli uviesť tri odpovede.

päťdesiat tisíc obyvateľov (46 %) a z hľadiska krajovej príslušnosti obavy o zneužitie údajov o majetku a financiách vo zvýšenej miere uvádzali obyvatelia Žilinského kraja (47 %).

Údaje o zdravotnom stave považujú za najcitlivejšie v porovnaní s celoslovenským priemerom najstarší oslovení vo veku 60 a viac rokov (43 %), ako aj obyvatelia Trnavského kraja (53 %).

Obavy z nelegálneho využitia biometrických údajov (odtlačku prsta, dlane, DNA analýzy) najčastejšie deklarovali 18 až 24 roční, občania maďarskej národnosti, zamestnanci (rovnako 33 %), oslovení z miesta nad sto tisíc obyvateľov (36 %) a z hľadiska administratívneho členenia Slovenska oslovení z Nitrianskeho kraja (33 %).

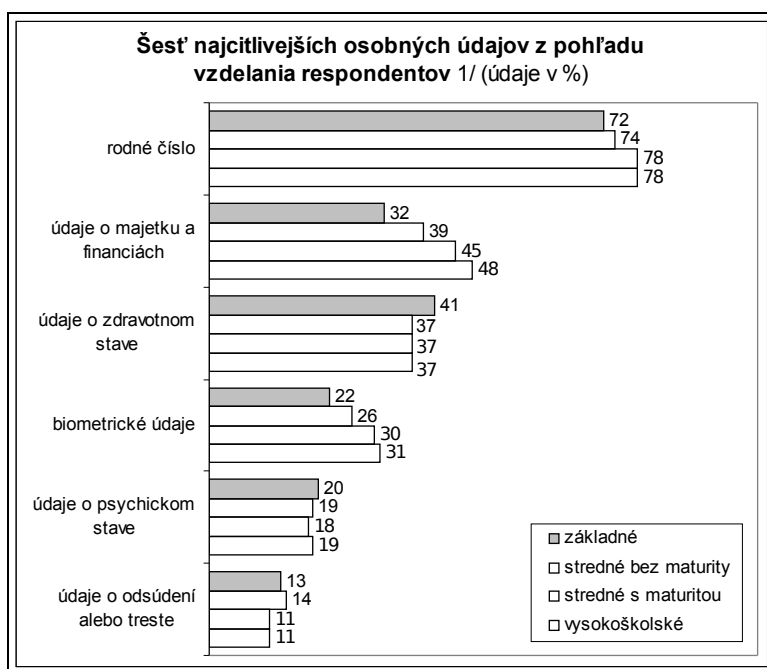
O významnejšej možnosti zneužitia údajov o psychickom stave sú v porovnaní s celoslovenským priemerom presvedčení najmä oslovení žijúci v mestách s päťdesiat až sto tisíc obyvateľmi (24 %) a taktiež obyvatelia Prešovského kraja (27 %).

Údaje o odsúdení alebo treste patria medzi najcitlivejšie najmä podľa názoru nezamestnaných (26 %) a obyvateľov Banskobystrického kraja (19 %). Štatisticky významnejšie diferencie od celoslovenského priemeru sa u ostatných sledovaných charakteristík obyvateľstva nepreukázali.

Výrazný rozdiel bol vo výskume zaznamenaný aj pri možnosti zneužitia údaje o národnosti. Kým o možnosti zneužitia tohto údaje sú presvedčené tri percentá občanov slovenskej národnosti, možnosť zneužitia údaje o národnosti predpokladá takmer pätina občanov maďarského pôvodu.

Ako vyplýva z grafu č. 4 výraznejšie rozdiely v pohľade respondentov zaznamenal prieskum pri údajoch o majetku a financiách a biometrických údajoch. Zatiaľ čo obavy zo zneužitia údajov o majetku má necelá tretina oslovených so základným vzdelaním, u vysokoškolsky vzdelaných oslovených je to takmer polovica. Podobná, i keď menej zreteľná tendencia nárastu obáv so zvyšujúcim sa vzdelaním, zaznamenal prieskum pri biometrických údajoch. Ich zneužitia sa obáva viac ako pätina účastníkov prieskumu so základným vzdelaním, kým u držiteľov vysokoškolských diplomov je to takmer tretina oslovených.

Graf č. 4⁴

⁴ 1/ Súhrn všetkých odpovedí prevyšuje 100 %, pretože respondenti mohli uviesť tri odpovede.

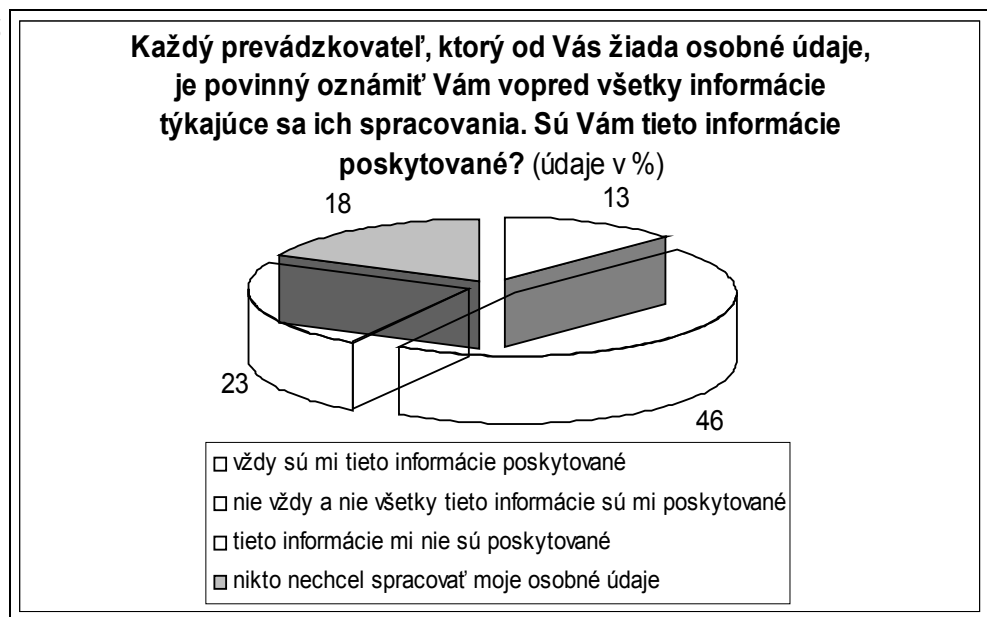
Vedomosti občanov o povinnosti oprávnenej osoby oznámiť vopred všetky informácie týkajúce sa spracovania osobných údajov

Aktuálny výskum taktiež zisťoval, či prevádzkovateľ, ktorý od občana žiada osobné údaje ústne alebo na formulári, mu vopred oznámi všetky informácie týkajúce sa ich spracovania, ako to predpisuje zákon o ochrane osobných údajov. Najväčšia časť oslovených – viac ako dve pätiny – sa priklonili k odpovedi, že nie vždy a nie všetky tieto informácie im boli poskytnuté. Spokojnosť s informovaním o spracovaní vyjadrila viac ako osmina oslovených, ktorí uviedli, že vždy sú im tieto informácie poskytnuté. Takmer štvrtine účastníkov prieskumu uvedené informácie nie sú poskytované. Rozdelenie odpovedí z celoslovenského pohľadu prináša nasledujúci graf č. 5.

Všetky informácie týkajúce sa spracovania osobných údajov sú vždy vopred poskytované najmä vysokoškolsky vzdelaným respondentom, osloveným z obcí a miest s počtom od dvoch tisíc do desať tisíc obyvateľov a z hľadiska územnosprávneho členenia ide o obyvateľov Žilinského kraja (zhodne 20 %).

K možnosti, že nie vždy a nie všetky informácie súvisiace so spracovaním osobných údajov občana sú vopred poskytované, sa priklonili najmä 30 – 39-roční (52 %) a 40 – 49-roční (53 %), respondenti s úplným stredným a vysokoškolským vzdelaním (55 %, resp. 60 %), podnikatelia (69 %) a zamestnanci (55 %). Z hľadiska trvalého bydliska oslovených túto odpoveď uvádzali častejšie účastníci prieskumu z Banskobystrického kraja (52 %).

Graf č. 5

Neposkytnutie informácií vopred o spracúvaní požadovaných osobných údajov deklarovali častejšie ako je zistený celoslovenský priemer prevažne respondenti so základným vzdelaním (32 %) a nezamestnaní (34 %). Informácie týkajúce sa spracovania osobných údajov neboli vopred poskytnuté vo zvýšenej miere aj občanom zo sídiel s päťdesiatimi tisími až sto tisími a nad stotisíc obyvateľov (31 % a 34 %) a respondentom z Košického kraja (30 %).

Bez skúsenosti so spracovaním osobných údajov boli predovšetkým najmladší oslovení vo veku 18 až 24 rokov (23 %), ale aj najstarší opýtaní vo veku 60 a viac rokov (35 %), účastníci prieskumu s najvyšším ukončeným základným vzdelaním (33 %), nezamestnaní (28 %), obyvatelia Trnavského a Prešovského kraja (27 %, resp. 24 %).

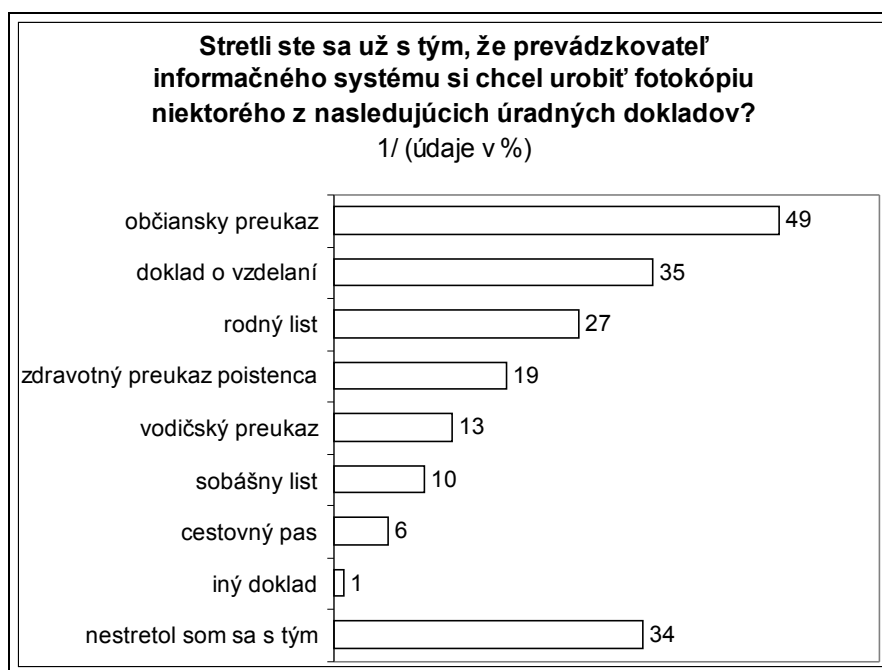
5.1.5. Skúsenosti občanov s vyžiadanim fotokópie úradného dokladu na spracúvanie

Osobné údaje môže poskytovateľ služieb na základe zákona NR SR o ochrane osobných údajov č. 428/2002 získať od občanov kopírovaním úradných dokladov vtedy, ak s tým občania písomne súhlasia alebo ak to osobitný zákon výslovne umožňuje aj bez ich súhlasu. V realizovanom prieskume sme zisťovali, či sa oslovení občania už stretli alebo nestretli s tým, že prevádzkovateľ informačného systému si chcel urobiť fotokópiu niektorého úradného dokladu, a ktorý doklad to bol.

Najčastejším kopírovaným úradným dokladom bol podľa odpovedí respondentov občiansky preukaz, ktorý uviedla takmer polovica oslovených. Na druhom mieste bol doklad o vzdelaní, ktorý uviedla viac ako tretina oslovených a na treťom, rodný list s podielom viac ako štvrtiny odpovedí.

Vzhľadom k tomu, že respondenti mali možnosť uviesť viacero úradných dokladov, ktorých kópiu od nich prevádzkovatelia požadovali, súčet percent v nasledujúcom grafe prevyšuje sto percent. (viď graf č. 6)

Graf č. 6

Pri podrobnejšej analýze odpovedí účastníkov prieskumu sme zaznamenali štatisticky významnejšie odchýlky od celoslovenského priemeru v niektorých sociodemografických kategóriách.

Občiansky preukaz si prevádzkovatelia informačných systémov častejšie vyžiadali na prefotenie u oslovených vo veku 25 až 29 rokov, 30 až 39 - ročných (zhodne 60 %), u podnikateľov (65 %), u oslovených zo sídiel s počtom od 50 tisíc do 100 tisíc a nad 100 tisíc obyvateľov (54 % a 58 %), ako aj z Bratislavského kraja (59 %).

S vyžiadanim kópie dokladu o vzdelaní sa vo vyššej miere, ako je priemer za celé Slovensko, stretli najmä oslovení vo vekových kategóriách 25 až 29 rokov (41 %) a 30 až 39 rokov (42 %), s úplným stredoškolským (41 %) a vysokoškolským vzdelaním (45 %), podnikatelia (50 %) a zamestnanci (45 %). Z hľadiska veľkostných skupín obcí bol uvedený

doklad častejšie žiadaný u respondentov z miest od 50 tisíc do 100 tisíc (46 %), nad 100 tisíc obyvateľov, ako aj z Bratislavského kraja (zhodne 44 %).

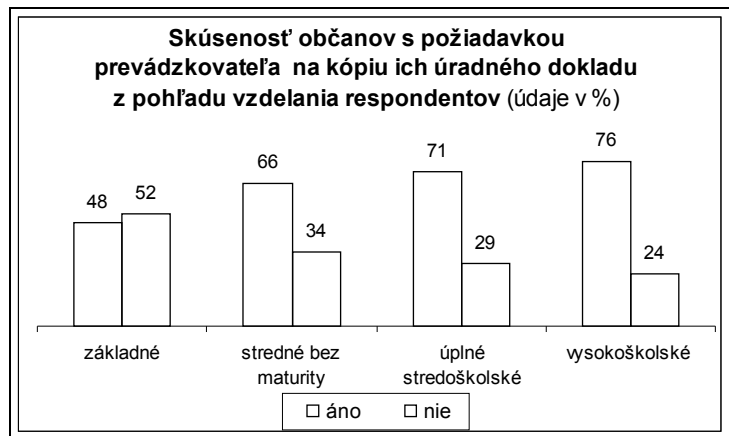
Rodný list si chceli prevádzkovatelia služieb častejšie, ako je celoslovenský priemer, skopírovať od 25 – 29-ročných (31 %), občanov maďarskej národnosti (32 %), nekvalifikovaných robotníkov (38 %) a oslovených z miest od 50 tisíc do 100 tisíc obyvateľov (32 %).

Na základe hore uvedených údajov možno konštatovať, že skúsenosť s poskytnutím kópie úradných dokladov majú oslovení vo veku od 25 do 39 rokov, podnikatelia a respondenti žijúci v stredne veľkých mestách od 50 tisíc do 100 tisíc obyvateľov a nad 100 tisíc obyvateľov.

Účastníci prieskumu, ktorí sa vyjadrili, že doteraz od nich nikto fotokópiu nejakého úradného dokladu nevyžadoval, boli zastúpení hlavne v najstaršej kategórii oslovených vo veku 60 a viac rokov (53 %), so základným vzdelaním (52 %) a respondenti žijúci v Trnavskom kraji (41 %).

Najväčšie diferencie v odpovediach respondentov sme zaznamenali v kategórii dosiahnutého vzdelania a podľa krajovej príslušnosti oslovených, tak ako to zobrazujú nasledujúce grafy.

Graf č. 7

Ako vyplýva z grafu č. 7, s nárastom vzdelania respondentov sa zvyšuje skúsenosť s vyžiadanim fotokópie ich úradného dokladu. Kým u respondentov so základným vzdelaním takúto skúsenosť deklarovala len necelá polovica oslovených, u držiteľov vysokoškolských diplomov sú to viac ako tri štvrtiny.

Graf č. 8

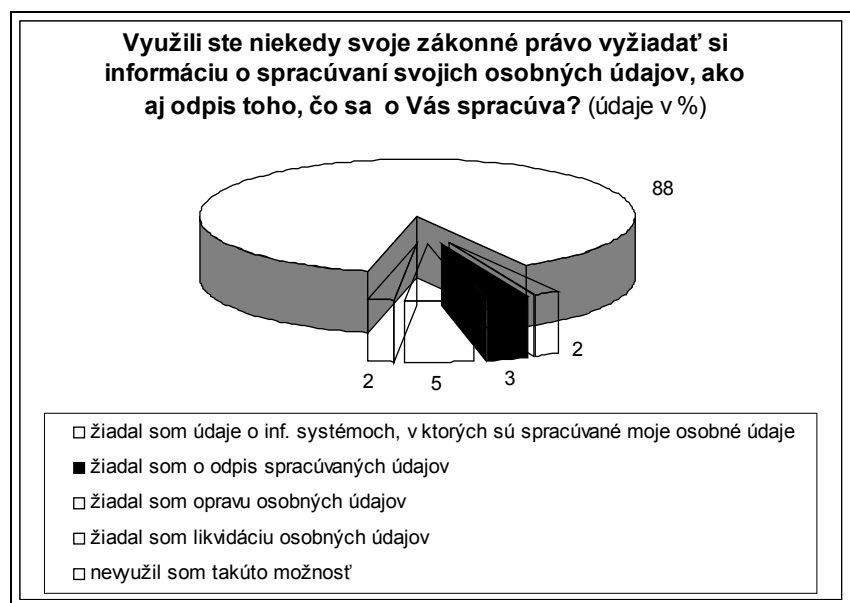

Z hľadiska administratívneho členenia Slovenska badať výrazné rozdiely v skúsenostiach respondentov so žiadosťou o kópiu úradných dokladov. V Bratislavskom kraji takúto skúsenosť majú viac ako tri štvrtiny oslovených, zatiaľ čo v Žilinskom kraji uvedenú odpoveď deklarovala len niečo viac ako polovica oslovených.

5.1.6. Miera využitia práva občanmi vyžiadať si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov

Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov zároveň umožňuje občanovi, ktorého osobné údaje sa už za nejakým účelom spracúvajú, právo písomne si vyžiadať informácie o ich spracúvaní, vrátane ich ochrany ako aj odpis, opravu, prípadne likvidáciu toho, čo sa o nich spracúva. V prieskume sme zisťovali, či oslovení občania už niekedy využili alebo nevyužili toto svoje právo garantované zákonom. Takmer deväť z desiatich oslovených možnosť vyžiadať si informáciu o spracúvaní svojich osobných údajov nevyužili. Respondenti najčastejšie uvádzali, že požiadali o opravu svojich osobných údajov, keď túto odpoveď uviedol približne jeden z dvadsiatich oslovených. Všetky odpovede respondentov uvádza graf na ďalšej strane.

Graf č. 9

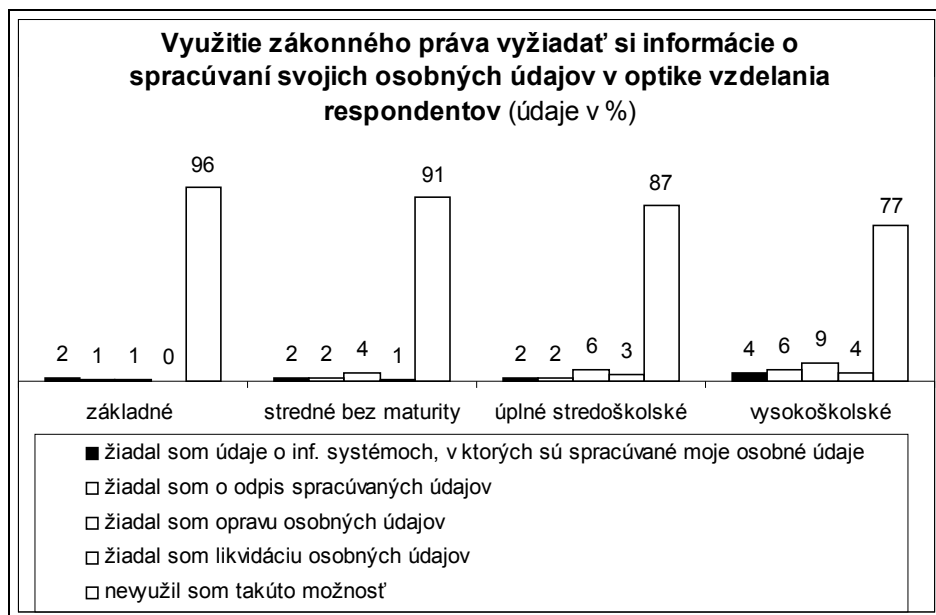

Pri analýze odpovedí oslovených občanov sme v porovnaní s celoslovenským priemerom zistili nasledovné tendencie:

- Medzi oslovenými, ktorí ešte nevyužili svoje zákonné právo a nevyžiadali si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov, boli častejšie zastúpení respondenti so základným vzdelaním (95 %), zatiaľ čo v ostatných sledovaných socio-demografických charakteristikách nebol zaznamenaný výraznejší rozdiel, oproti celoslovenskému priemeru.
- Právo písomne si vyžiadať informácie o spracúvaní svojich osobných dát v niektorej zo štyroch predložených možností uviedli predovšetkým držitelia vysokoškolských diplomov (23 %), podnikatelia (19 %), ako aj účastníci prieskumu z miest s viac ako stotisíc obyvateľmi (20 %).

Ako sa premieta výška dosiahnutého vzdelania a socioprofesionálne zameranie oslovených respondentov na ich odpovediach prezentuje graf a tabuľka na nasledujúcej strane.

Graf č. 10

Napriek nízkym početnostiam odpovedí, že respondenti využili právo a vyžiadali si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov, je zjavné že s nárastom vzdelania rastie aj aktívne uplatnenie tohto práva občanmi. Kým u respondentov so základným vzdelaním využitie tohto práva praktický absentuje, u vysokoškolsky vzdelaných niektorú zo štyroch odpovedí uviedla takmer štvrtina respondentov.

Využitie zákonného práva vyžiadať si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov v optike socio-profesionálneho zamerania (údaje v %)					
Socio-profesionálna skupina:	žiadal som údaje o inf. systémoch	žiadal som odpis	žiadal som opravu	žiadal som likvidáciu	nevyužil som takúto možnosť
Podnikatelia	4	3	9	3	81
Zamestnanci	3	3	6	3	85
Kvalifikovaní robotníci	1	1	5	1	92
Nekvalif. robotníci	0	0	0	0	100
Nezamestnaní	3	3	1	0	93
Dôchodcovia	1	3	3	1	92
Ostatní ekonomicky neaktívni	4	2	5	0	89
Celoslovenský priemer	2	3	5	2	88

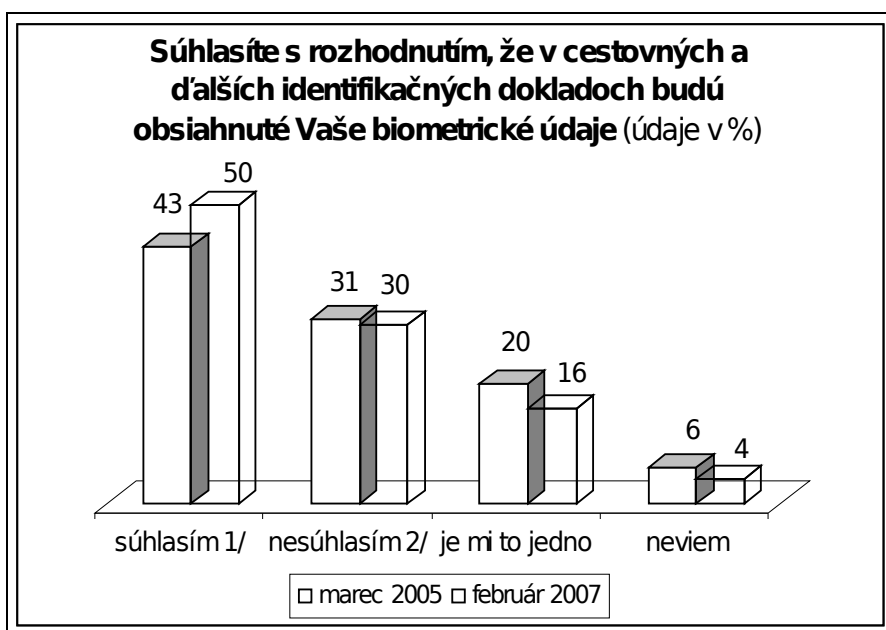
Ako vyplýva z tabuľky, výrazne vyšší podiel oslovených, ktorí využili svoje zákonné právo a vyžiadali si informácie o spracúvaní svojich osobných údajov bol zaznamenaný v skupine podnikateľov a zamestnancov. Z tabuľky zároveň vyplýva absencia využitia týchto práv u nekvalifikovaných robotníkov.

5.1.7. Súhlas občanov s rozhodnutím o zaradení ich biometrických údajov do cestovných a ďalších identifikačných dokladov

Od začiatku roka 2005 je platné nariadenie Rady ministrov Európskej Únie, ktoré zaviazalo členské štáty používať v cestovných a ďalších identifikačných dokladoch biometrické znaky v elektronickej podobe. Zákon NR SR č. 428/2002 Z. z. rozumie pod biometrickým údajmi osobné údaje fyzickej osoby, na základe ktorých je jednoznačne a nezameniteľne určiteľná. Medzi takéto údaje môžeme zaradiť napríklad odtlačok prsta, odtlačok dlane, digitálnu fotografiu, snímok očného pozadia, či profil deoxyribonukleovej kyseliny (DNA).

Presne polovica respondentov súhlasila s rozhodnutím, že v cestovných a ďalších identifikačných dokladoch budú obsiahnuté ich biometrické údaje (odtlačok prsta, očné pozadie, digitálna fotografia) a necelá tretina účastníkov prieskumu zastáva opačný názor a nesúhlasí so zaradením ich biometrických údajov do identifikačných dokladov. Všetky odpovede respondentov z aktuálneho prieskumu sú doplnené zisteniami podobného prieskumu, ktorý bol realizovaný v prvom štvrtroku 2005.

Graf č. 11⁵

- Súhlas s rozhodnutím o zaradení biometrických údajov do identifikačných dokladov deklarovali vo zvýšenej miere, ako je priemer za celé Slovensko, najmä respondenti vo

⁵ 1/ Zlúčené sú odpovede „súhlasím“ a „viac súhlasím ako nesúhlasím“.

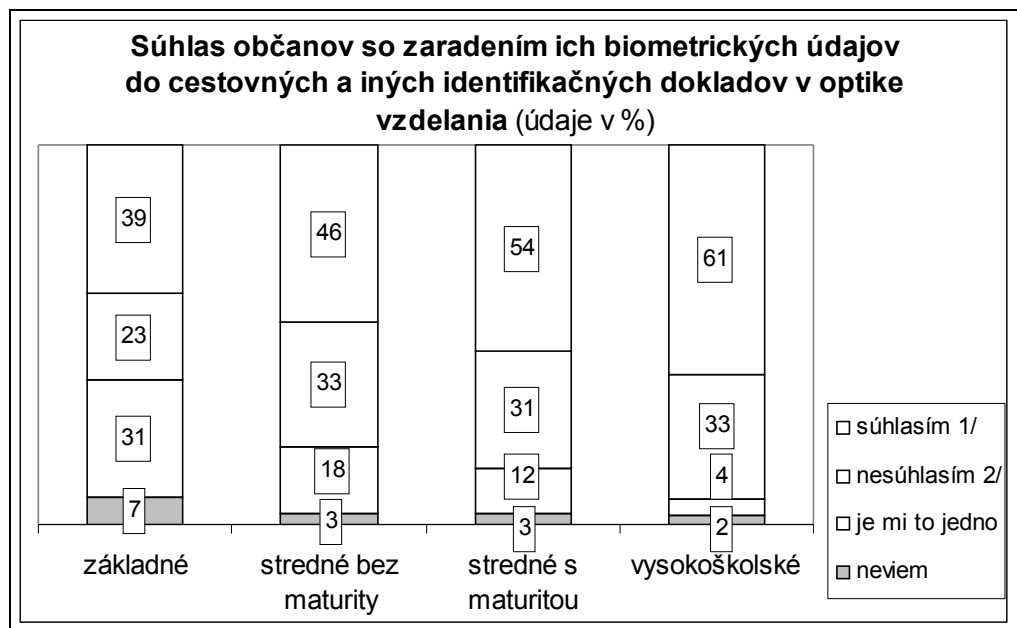
2/ Zlúčené sú odpovede „viac nesúhlasím ako súhlasím“ a „nesúhlasím“.

veku od 25 do 29 rokov (54 %), od 30 do 39 rokov (56 %), ďalej oslovení s vyšším dosiahnutým vzdelaním – s úplným stredoškolským (54 %) a vysokoškolským (60 %), podnikatelia (59 %), zamestnanci (59 %), kvalifikovaní robotníci (55 %), občania žijúci v Trnavskom (60 %) a Košickom kraji (57 %).

- Svoj nesúhlas so zaradením biometrických údajov do cestovných a iných identifikačných dokladov vyjadrili častejšie, ako bol priemer za celoslovenský súbor, respondenti vo vekovej kategórii od 40 až 49 rokov (38 %), podnikatelia (39 %), oslovení z miest nad stotisíc obyvateľov (36 %), žijúci v Bratislavskom (39 %) a Banskobystrickom kraji (41 %).
- Otázka zaradenia biometrických údajov do cestovných a ďalších identifikačných údajov je ľahostajná najmä najmladším osloveným (23 %), ako aj najstarším respondentom (28 %), s najvyšším ukončeným základným vzdelaním (30 %), robotníkom bez kvalifikácie (23 %) a nezamestnaným (27 %). Z pohľadu administratívneho členenia Slovenska tu možno zaradiť oslovených z Nitrianskeho kraja (22 %).

Najväčšie diferencie v odpovediach respondentov sme zaznamenali v kategórii dosiahnutého vzdelania, veľkostnej skupiny obcí a podľa krajovej príslušnosti oslovených, tak ako to zobrazujú nasledujúce tri grafy.

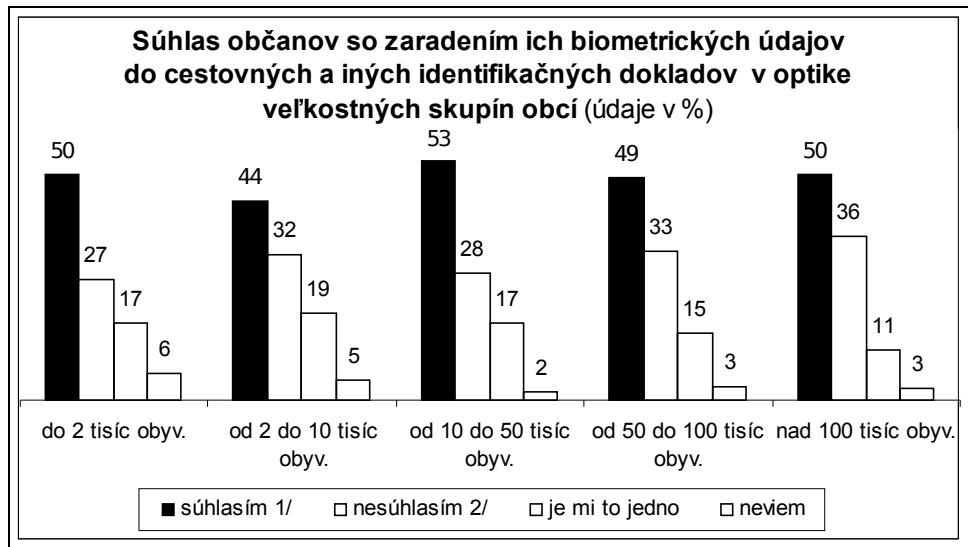
Graf č. 12⁶

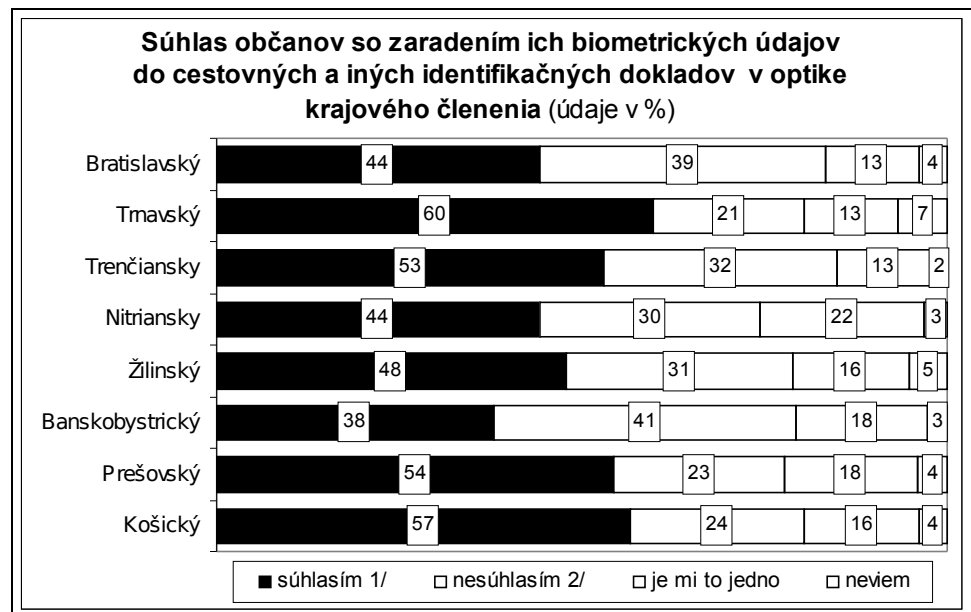
Ako vyplýva z grafu č. 12, so zvyšujúcim sa vzdelaním respondentov zároveň stúpa podiel odpovedí občanov, ktorí súhlasia so zaradením ich biometrických údajov do identifikačných dokladov. Súhlas s ich uvedením v dokladoch vyjadrili viac ako tri pätiny držiteľov vysokoškolských diplomov, kým u účastníkov prieskumu so základným vzdelaním podobný názor deklarovali necelé dve pätiny oslovených. Takmer tretine oslovených s najvyšším ukončeným základným vzdelaním je ľahostajné, či biometrické údaje budú uvedené v cestovných či iných identifikačných dokladoch.

⁶ 1/ Zlúčené sú odpovede „súhlasím“ a „viac súhlasím ako nesúhlasím“; 2/ Zlúčené sú odpovede „viac nesúhlasím ako súhlasím“ a „nesúhlasím“.

Graf č. 13

S výnimkou o niečo nižšieho súhlasu s rozhodnutím o uvedení biometrických údajov v obciach a mestách od 2 tisíc do 10 tisíc, je podpora tohto rozhodnutia v jednotlivých veľkostných sídlach obcí stabilizovaná a osciluje okolo päťdesiatpercentnej hladiny. O niečo vyšší nesúhlas s uvedeným rozhodnutím deklarovali účastníci prieskumu z miest nad stotisíc obyvateľov (vo viac ako tretine odpovedí), naopak nižšiu mieru nesúhlasu vyjadrili oslovení z najmenších obcí do dvochtisíc obyvateľov (vo vyše štvrtine odpovedí).

Graf č. 14⁷

V grafe č. 14 na predchádzajúcej strane sú zreteľne výraznejšie diferencie v ohľade súhlasu oslovených na zaradenie biometrických údajov (odtlačok prsta, očné pozadie, digitálna fotografia) do cestovných a ďalších identifikačných dokladov. Ako vidieť v grafe,

⁷ 1/ Zlúčené sú odpovede „súhlasím“ a „viac súhlasím ako nesúhlasím“ ; 2/ Zlúčené sú odpovede „viac nesúhlasím ako súhlasím“ a „nesúhlasím“.

súhlas s uvedeným rozhodnutím najčastejšie deklarovali oslovení z Trnavského a Košického kraja. Opačný názor zastávali vo zvýšenej miere občania žijúci v Banskobystrickom a Bratislavskom kraji.

5.1.8. Dôvera občanov k jednotlivým prevádzkovateľom informačných systémov

Prevádzkovateľom informačných systémov je, podľa zákona č. 428/2002 Z. z., orgán štátnej správy, orgán územnej samosprávy, iný orgán verejnej moci alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá určuje účel a prostriedky spracúvania osobných údajov. Medzi respondentmi sme zisťovali, ktorému prevádzkovateľovi informačných systémov, ktorý spracováva ich osobné údaje, dôverujú najmenej. Oslovení mali možnosť uviesť najviac tri odpovede z ponúknutého zoznamu možných prevádzkovateľov informačných systémov. Za najmenej dôveryhodných prevádzkovateľov informačných systémov z hľadiska zachovania dôvernosti osobných údajov sú považované marketingové firmy. Túto odpoveď uviedla takmer polovica oslovených. Na druhom mieste sa nachádzajú lízingové spoločnosti, ktoré uviedli necelé dve pätiny oslovených a viac ako štvrtina účastníkov prieskumu nedôveruje v uvedenej oblasti poisťovniam. Naopak, najnižší počet hlasov nedôverujúcich respondentov sme zaznamenali u armády (2 %), v školstve (3 %), u ministerstiev a iných orgánov štátnej správy (8 %), teda u inštitúcií spadajúcich pod verejnú správu. V grafe zároveň prinášame výsledky prieskumu z marca 2005.

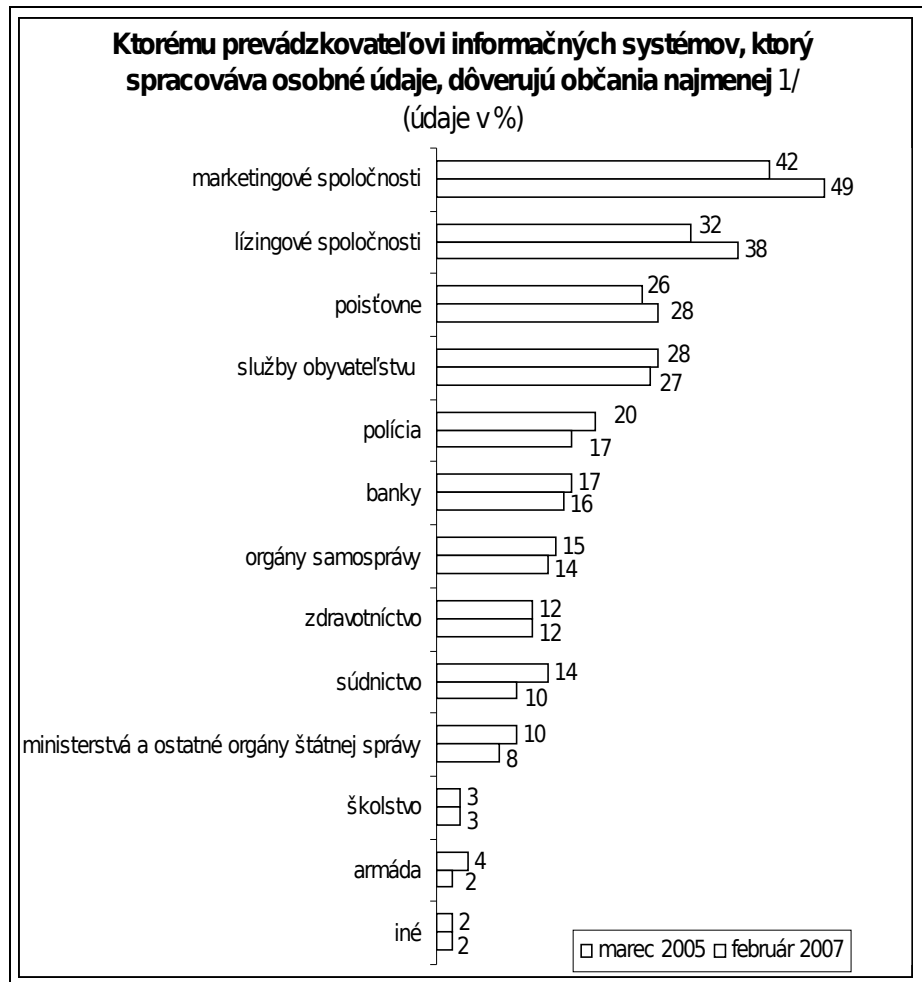
Ako vyplýva z grafu č. 15 na nasledujúcej strane, najvyšší nárast nedôvery k prevádzkovateľom informačných systémov, o sedem percentuálnych bodov, bol zaznamenaný pri marketingových spoločnostiach a o šesť percentuálnych bodov pri lízingových spoločnostiach. Najvýraznejší pokles nedôvery, oproti zisteniam spred dvoch rokov, bol zaznamenaný pri súdnictve, keď išlo o zníženie o štyri percentuálne body.

Pri ďalšej analýze sme identifikovali skupiny respondentov, ktorí vo vyššej miere ako celoslovenský priemer deklarovali, že niektorý prevádzkovateľ nemá ich dôveru. Prinášame sociodemografickú charakteristiku piatich prevádzkovateľov informačných systémov, ktorí získali najviac hlasov vyjadrujúcich nedôveru oslovených občanov (graf č. 15):

- Marketingovým spoločnostiam vo vyššej miere, ako je priemer za celé Slovensko, nedôverujú 25 až 29-roční (54 %), 40 až 49-roční (58 %), respondenti s úplným stredným a vysokoškolským vzdelaním (55 %, resp. 58 %), podnikatelia (54 %), zamestnanci (63 %), účastníci prieskumu z miest od desaťtisíc do päťdesiat tisíc obyvateľov (55 %), žijúci v Trenčianskom (59 %) a Žilinskom kraji (54 %).
- Lízingové spoločnosti sú nedôveryhodné najmä pre oslovených vo veku 25 až 29 rokov (49 %), respondentov s vysokoškolským vzdelaním (47 %), ako aj u podnikateľov (46 %) a zamestnancov (45 %).
- Služby obyvateľstvu (napr. vodárne, plynárne, energetika, telekomunikácie) sú menej dôveryhodným prevádzkovateľom spracujúcim osobné údaje predovšetkým pre dôchodcov (33 %) a z hľadiska administratívneho členenia Slovenska pre účastníkov prieskumu z Trnavského (36 %) a Trenčianskeho kraja (32 %).
- Poisťovniam vyjadrili častejšie nedôveru občania maďarskej národnosti (33 %), nekvalifikovaní robotníci (37 %), nezamestnaní (35 %), v najmenších obciach do dvoch tisíc obyvateľov (34 %), ako aj obyvatelia Košického kraja (33 %).
- Polícii deklarovali najmenšiu dôveru v súvislosti so spracovávaním osobných údajov respondenti s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním (22 %), nezamestnaní.

- (26 %), respondenti z miest od dvoch do desaťtisíc obyvateľov a nad stotisíc obyvateľov, ako aj z Nitrianskeho kraja (rovnako 22 %).

Graf č. 15⁸

Oslovení mali možnosť použiť aj „inú“ odpoveď a špecifikovať ďalšieho prevádzkovateľa, ktorému dôverujú najmenej. V tejto kategórii sa najčastejšie vyskytovali nasledovné odpovede: „podniky - zamestnávateľia“, „verím všetkým“, „neznáme organizácie poskytujúce údaje iným organizáciám (napr. pre Riders Digest), „mobilní operátori“, „mňa to už nezaujímá“, „je mi to jedno“.

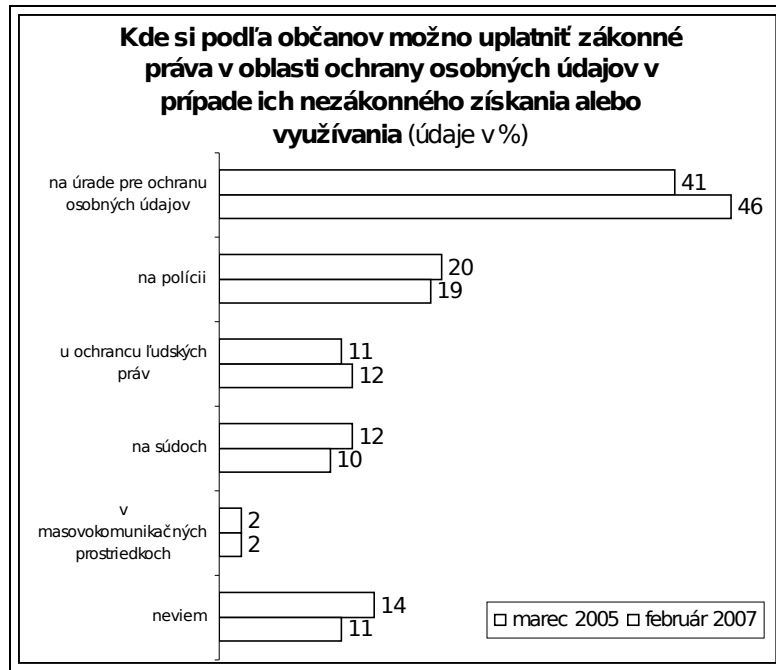
5.1.9. Vedomosti občanov o možnosti uplatnenia zákonného práva v oblasti ochrany osobných údajov

Dozor nad ochranou osobných údajov v Slovenskej republike vykonáva Úrad na ochranu osobných údajov so sídlom v Bratislave, ktorý je nezávislým orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou. Ďalšou zo zisťovaných oblastí tak bola úroveň oboznámenosti slovenskej verejnosti s inštitúciou, kde môžu uplatniť svoje zákonné práva v oblasti ochrany osobných údajov pri podozrení, že boli ich osobné údaje nezákonne získané alebo využívané.

⁸ 1/ Súhrn všetkých odpovedí prevyšuje 100 %, pretože respondenti mohli uviesť tri odpovede.

Takmer polovica účastníkov prieskumu správne identifikovala inštitúciu, na ktorú by sa obrátili v prípade podozrenia z nezákonného získania alebo využívania osobných údajov a uviedla Úrad na ochranu osobných údajov SR. Oproti prieskumu spred dvoch rokov to predstavuje nárast oboznámenosti o 5 percentuálnych bodov. Na druhom mieste, podobne ako pred dvoma rokmi, skončila polícia s takmer pätinou odpovedí a ombudsmana ako inštitúciu uplatňovania uvedených práv uviedla takmer osmina oslovených. Ďalšie odpovede prináša nasledujúci graf.

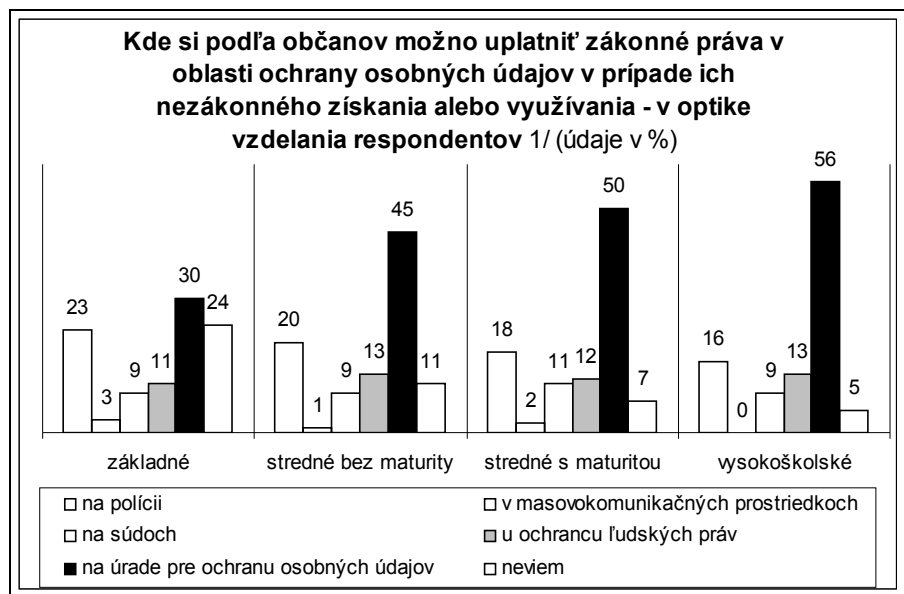
Graf č. 16

- Úrad na ochranu osobných údajov správne určili ako inštitúciu pre uplatnenie svojho práva v oblasti ochrany osobných údajov predovšetkým respondenti vo veku 25 až 29 rokov (54 %), vysokoškolsky vzdelaní oslovení (56 %), podnikatelia (55 %), zamestnanci (54 %), oslovení z miest s počtom od desaťtisíc do päťdesiat tisíc a od päťdesiat tisíc do stotisíc obyvateľov (52 % resp. 51 %), žijúci v Nitrianskom a Košickom kraji (51 % a 52 %).
- Na políciu by sa v uvedených prípadoch, vo zvýšenej miere ako je celoslovenský priemer, obrátili najstarší oslovení vo veku 60 a viac rokov (25 %), nekvalifikovaní robotníci (27 %) a z hľadiska územno-správneho členenia Slovenska účastníci prieskumu zo Žilinského kraja (24 %).
- Ochranca ľudských práv – ombudsman je v uvedenej oblasti kompetentný podľa názoru predovšetkým respondentov žijúcich v sídlach od dvochtisíc do desaťtisíc obyvateľov (17 %) a v Prešovskom kraji (21 %).
- To, že práva v oblasti ochrany osobných údajov si možno uplatniť na súdoch sa domnievajú najmä podnikatelia a respondenti žijúci v Bratislavskom kraji (zhodne 15%).
- Respondenti, ktorí nevedeli, kde si môžu uplatniť svoje práva v oblasti ochrany osobných údajov, patrili predovšetkým medzi najstarších oslovených vo veku 60 a viac rokov (17 %), s najvyšším ukončeným základným vzdelaním (24 %).

Výrazné diferencie v odpovediach respondentov sme zaznamenali v kategórii dosiahnutého vzdelania, tak ako to zobrazuje nasledujúci graf.

Graf č. 17⁹

Ako vyplýva z grafu č. 17 na predchádzajúcej strane, s nárastom vzdelania respondentov rastie aj vedomosť verejnosti o inštitúcii, kde si môžu uplatniť svoje zákonné práva v oblasti ochrany ľudských práv v prípade ich nezákonného získania alebo využívania. Zatiaľ čo medzi oslovenými s najvyšším ukončeným základným vzdelaním správne uviedla Úrad na ochranu osobných údajov necelá tretina respondentov, u účastníkov prieskumu s vysokoškolským vzdelaním to boli takmer tri pätiny. Opačnú tendenciu zaznamenal prieskum pri odpovedi „neviem“, keď ju uviedol približne každý štvrtý oslovený, kým medzi držiteľmi vysokoškolských diplomov to bol iba každý dvadsiaty respondent.

Vedomosti občanov o tom, či môžu prevádzkovateľovi informačného systému zakázať prenos osobných údajov do iného štátu Európskej únie

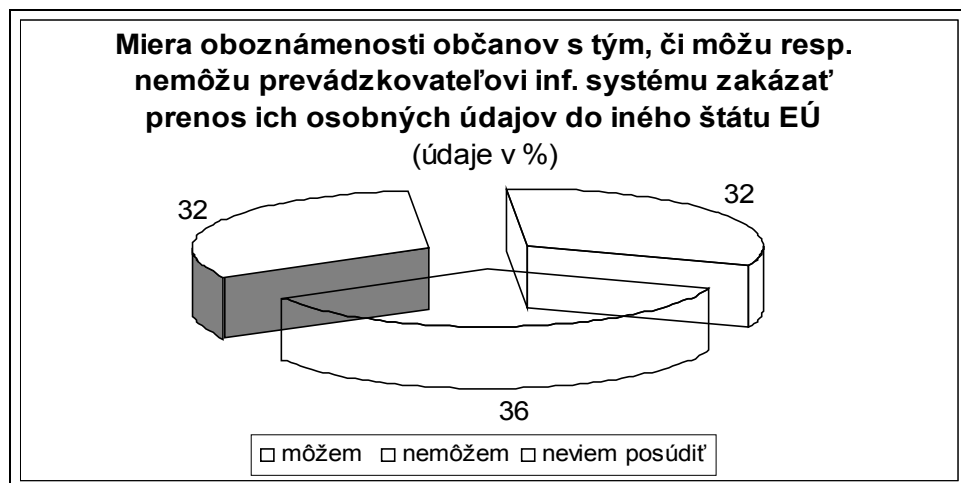
Na základe zákona NR SR č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov má občan právo písomne odmietnuť prenos svojich osobných údajov do cudziny, ak cieľová krajina nezaručuje primeranú úroveň ochrany. Medzi oslovenými občanmi sme zisťovali, či vedia o svojom práve zakázať prenos svojich osobných údajov do iného štátu Európskej únie. Na základe odpovedí respondentov môžeme skonštatovať, že najväčšia skupina – 36 % oslovených – nevedeli na túto otázku odpovedať. Dve rovnako veľké skupiny – 32-percentné, si myslia, že môže prevádzkovateľovi zakázať prenos ich osobných údajov do iného štátu EÚ a ako aj, že prevádzkovateľovi to zakázať nemôže. V prehľadnej podobe tieto zistenia prináša nasledujúci graf č. 18.

– O možnosti zakázať prevádzkovateľovi informačného systému prenos osobných údajov do iného štátu EÚ, sú nadpriemerne presvedčení 30 až 39-roční (39 %), respondenti s vysokoškolským vzdelaním (40 %), zamestnanci (40 %) a obyvatelia Trnavského kraja (43 %).

⁹ 1/ V prípade, ak súčet percent pri jednotlivých úrovniach vzdelania je menší ako 100, respondenti uviedli aj odpovede „vo vláde a parlamente“ a „inde“.

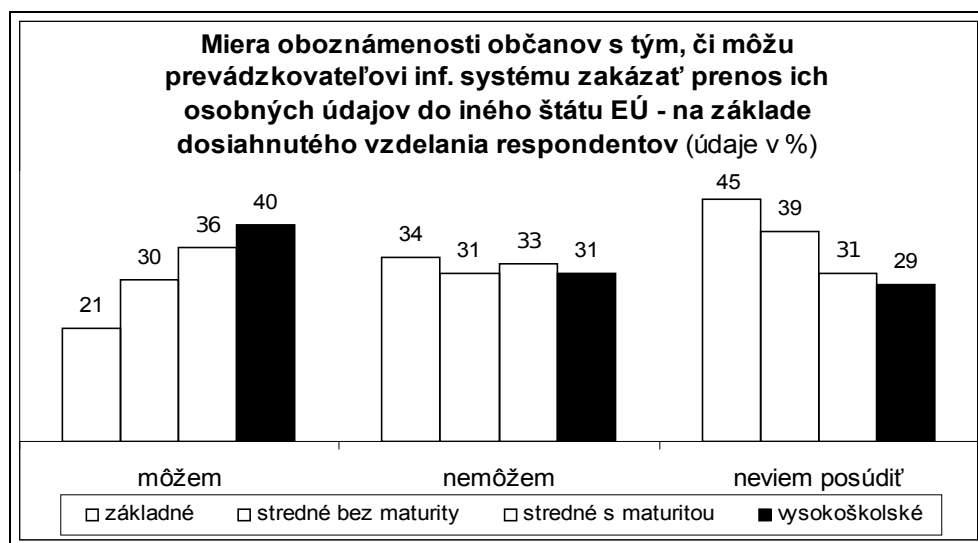
- Mienku, že občan nemôže prevádzkovateľovi zakázať prenos jeho osobných údajov do iného štátu EÚ zastávajú najmä 50 až 59-roční respondenti (38 %), občania žijúci v sídlach nad stotisíc obyvateľov (39 %) a pochádzajúci z Prešovského kraja (43 %).
- Na otázku nevedeli odpovedať vo zvýšenej miere oslovení nad 60 rokov (45 %), nezamestnaní (48 %) a obyvatelia Žilinského kraja (41 %).

Graf č. 18

Úroveň dosiahnutého vzdelania respondentov sa javí ako dôležitý determinant znalosti ich práva, na základe ktorého môžu prevádzkovateľovi informačného systému zakázať prenos ich osobných údajov do iného štátu Európskej únie.

Graf č. 19

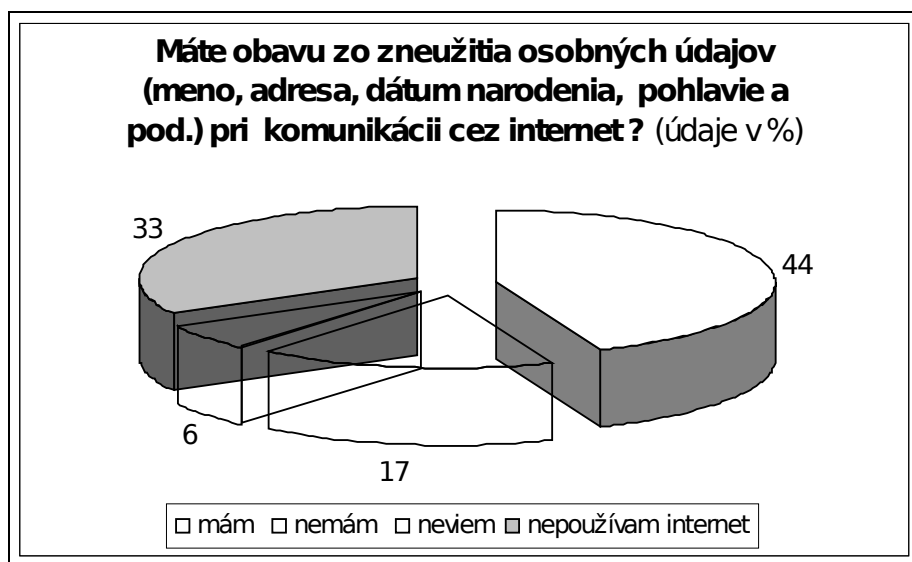

Ako prináša graf č. 19, s nárastom vzdelania účastníkov prieskumu stúpa podiel odpovedí občanov, ktorí tvrdia, že môžu prevádzkovateľovi informačného systému zakázať prenos osobných údajov do iného štátu Európskej únie. Zatiaľ čo medzi vysokoškolsky vzdelanými uvedenú možnosť uviedli dve pätiny oslovených, medzi respondentmi so základným vzdelaním to bola iba o niečo viac ako pätina oslovených. Fakt, že ide o špecifickú problematiku dokumentuje aj zistenie, že na otázku nevedeli odpovedať až dve pätiny oslovených s najvyšším ukončeným základným vzdelaním, a tiež takmer tretina držiteľov vysokoškolských diplomov, u ktorých sa predpokladá vyššia úroveň právneho vedomia.

5.1.10. Miera obáv verejnosti zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet

Využívanie internetu ako komunikačného média si získava stále väčšiu obľúbenosť. Vystáva tak dôležitá otázka, do akej miery má slovenská verejnosť obavy so zneužitím osobných údajov práve pri takejto forme komunikácie. Ako vyplýva z výsledkov aktuálneho výskumu najväčšia časť respondentov, viac ako dve pätiny, majú obavy zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet. Obavy zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet nemá približne šestina oslovených a tretina respondentov internet nevyužíva. Všetky odpovede prináša ďalší graf.

Graf č. 20

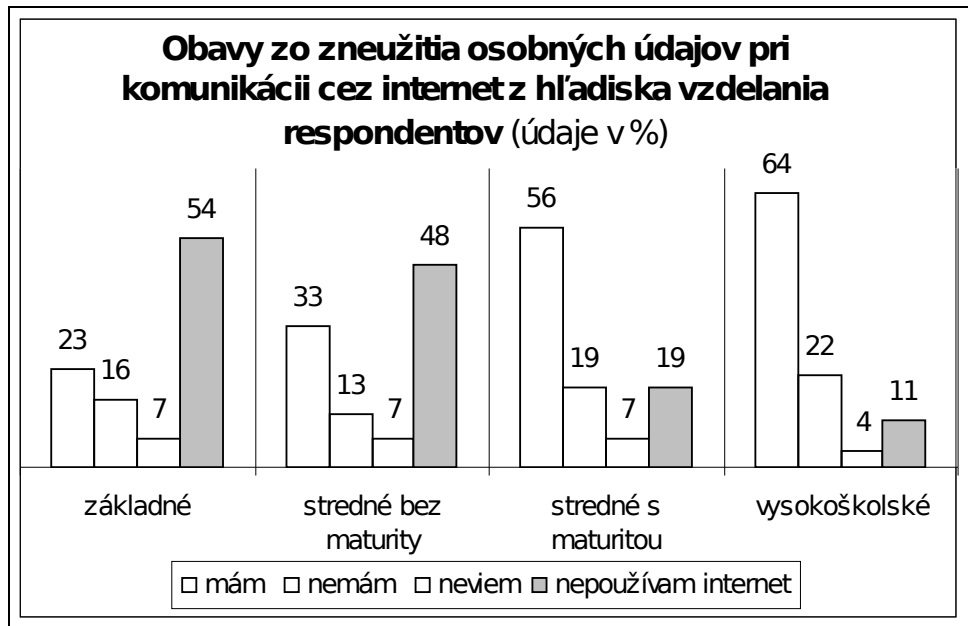
Obavy zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet majú častejšie, ako je priemer za celé Slovensko, oslovení vo veku 18 až 24 rokov (50 %), 25 až 29 rokov (53 %), 30 až 39 rokov (57 %), 40 až 49 rokov (56 %), s úplným stredným a vysokoškolským vzdelaním (56 %, resp. 64 %), podnikatelia (62 %), zamestnanci (61 %), účastníci prieskumu z miest nad stotisíc obyvateľov (57 %), žijúci v Bratislavskom (51 %), Žilinskom (49 %) a Banskobystrickom kraji (50 %).

Obavy zo zneužitia osobných údajov na internete vo zvýšenej miere, ako je priemer za celé Slovensko, nemajú najmladší oslovení vo veku 18 až 24 rokov (27 %), zatiaľ čo v ostatných sledovaných socio-demografických charakteristikách sa nevyvíja z celoslovenského priemeru.

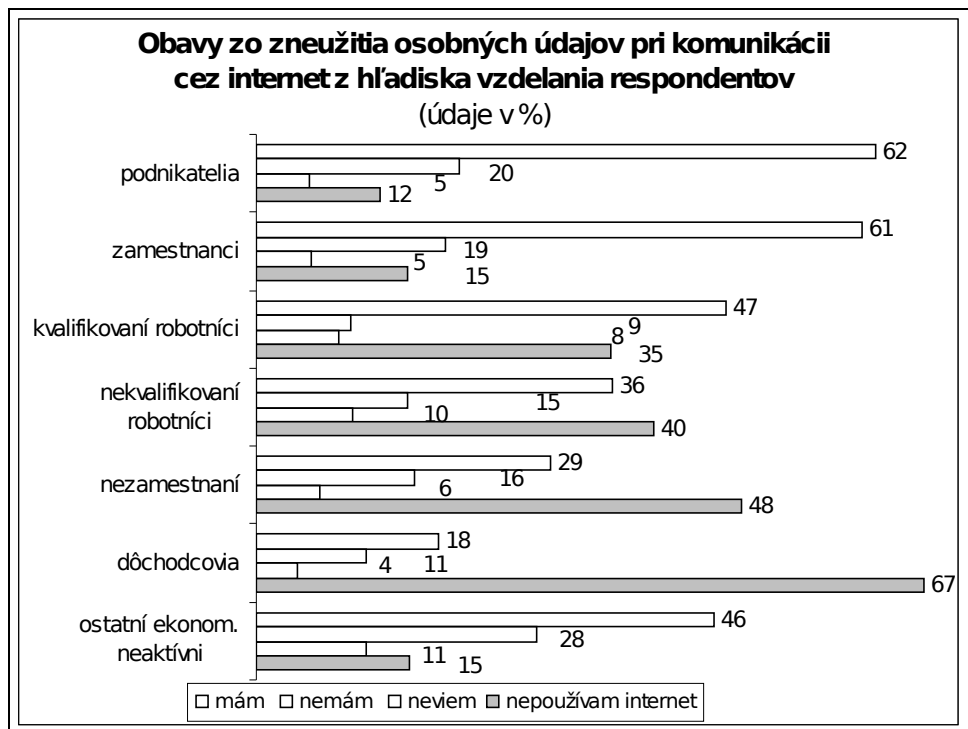
Medzi respondentmi, ktorí sa k otázke nevyjadrili, pretože internet nevyužívajú, boli častejšie zastúpení 50 až 59-roční (54 %) a 60 a viacroční oslovení (48 %), nekvalifikovaní robotníci (40 %), nezamestnaní (48 %) a z hľadiska regionálneho členenia Slovenska oslovení z Trnavského kraja (43 %).

Z grafu č. 21 možno identifikovať dve dôležité informácie. Prvou, najvýraznejšou je tendencia nárastu využívania internetu so zvyšujúcim sa vzdelaním. Zatiaľ čo medzi respondentmi so základným vzdelaním internet nevyužíva viac ako polovica oslovených, u držiteľov vysokoškolských diplomov to bola len približne desatina. Z týmto zistením potom úzko súvisí druhé, a to – že obavy zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet si najvýraznejšie uvedomujú vysokoškolsky vzdelaní oslovení, keď obavy deklarovali takmer dve tretiny z nich, kým u respondentov so základným vzdelaním to nebola ani štvrtina oslovených.

Graf č. 21

Graf č. 22

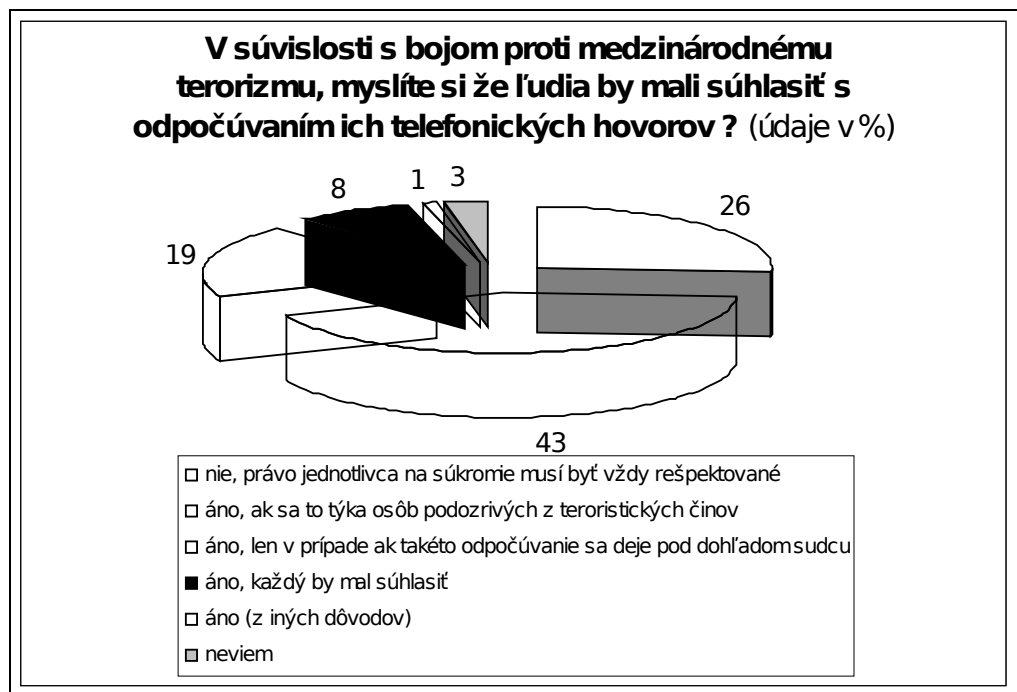

Výrazne diferencie v „internetizácii“ spoločnosti môžeme vidieť aj v grafe č. 22. Na dvoch pomyselných okrajoch stoja podnikatelia a dôchodcovia. Nepoužívanie internetu uviedla len približne osmina podnikateľov, kým s internetom nepracujú viac ako dve tretiny dôchodcov. Obavy zo zneužitia osobných údajov najčastejšie uvádzali podnikatelia a zamestnanci vo verejnej alebo súkromnej sfére, boli to približne tri pätiny respondentov. Naopak u dôchodcov takéto obavy zdieľa len pätina oslovených.

Súhlas občanov s odpočúvaním telefonátov ako súčasťou boja proti terorizmu

Udalosti z 11. septembra 2001 v USA boli v západnom svete impulzom k prehodnoteniu nástrojov boja proti terorizmu. Odpočúvanie telefonických hovorov je považované za jeden z takýchto prostriedkov účinnejšieho boja proti terorizmu. Ako vyplýva z výsledkov aktuálneho prieskumu, najväčšia časť oslovených – viac ako dve pätiny – sa priklonili k názoru, že súhlasia s odpočúvaním, ak sa to týka podozrivých z teroristických činov. Približne štvrtina respondentov nesúhlasí s odpočúvaním, pretože právo jednotlivca na súkromie musí byť vždy rešpektované a necelá pätina súhlasí s odpočúvaním pod podmienkou, že bude so súhlasom sudcu. Všetky odpovede prináša nasledujúci graf 23.

Graf č. 23

Súhlas s odpočúvaním telefonických rozhovorov, ak sa to týka podozrivých z teroristických činov deklarovali častejšie najmladší oslovení vo veku 18 až 24 rokov (49 %), respondenti s vysokoškolským vzdelaním a z miest s počtom od päťdesiat tisíc do sto tisíc obyvateľov (51 %) a z hľadiska regionálnej príslušnosti ide o obyvateľov Žilinského kraja (52 %).

Nesúhlas s odpočúvaním s odôvodnením, že právo jednotlivca na súkromie musí byť vždy rešpektované uviedli častejšie, ako je priemer za celé Slovensko, občania maďarskej národnosti (34 %), kvalifikovaní robotníci (31 %), ako aj obyvatelia Trenčianskeho (33 %) a Banskobystrického kraja (31 %).

Dohľad sudcu, ako podmienka súhlasu s odpočúvaním telefonických hovorov rezonovala najmä v odpovediach účastníkov prieskumu z Bratislavského kraja (24 %), zatiaľ čo v ostatných sledovaných charakteristikách sa pohybovala na úrovni celoslovenského priemeru.

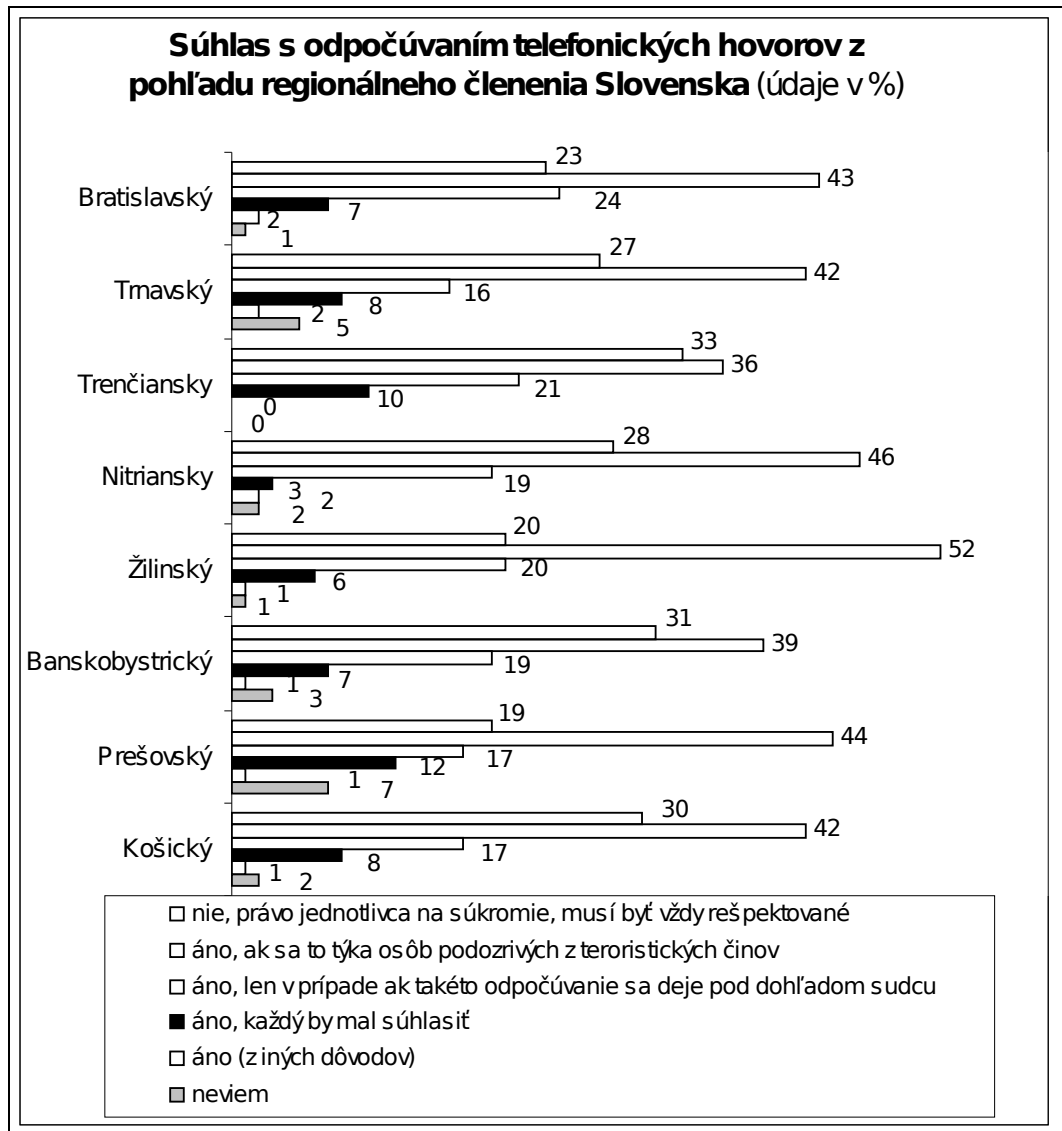
V grafe č. 24 sa podrobnejšie venujeme vnímaniu uvedenej problematiky z hľadiska regionálneho členenia Slovenska.

Ako vyplýva z grafu č. 24, nesúhlas s odpočúvaním najčastejšie uvádzali respondenti z Trenčianskeho a Banskobystrického kraja, keď túto odpoveď uviedla približne tretina

opýtaných. Naopak súhlas s odpočúvaním hovorov v prípade, ak by sa to týkalo podozrivých z teroristických činov, uvádzali najčastejšie obyvatelia Žilinského kraja a ako v jedinom kraji sa k tejto odpovedi priklonila viac ako polovica opýtaných. Aspekt súdnej kontroly nad odpočúvaním najviac rezonoval u účastníkov prieskumu z Bratislavského kraja, keď túto možnosť uprednostnila štvrtina respondentov.

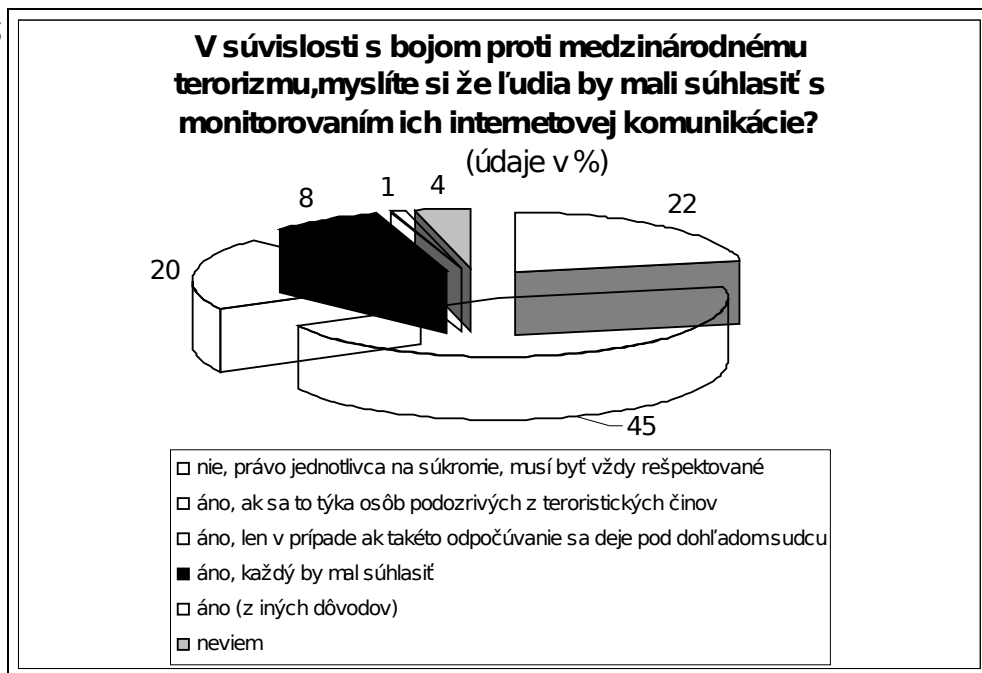
Graf č. 24

5.1.11. Súhlas občanov s monitorovaním internetovej komunikácie ako súčasť boja proti terorizmu

Ďalší prostriedok masovej komunikácie popri telefonovaní predstavuje internet. V súvislosti s bojom proti terorizmu sme zisťovali, ako pristupuje slovenská verejnosť k monitorovaniu internetovej komunikácie. Najväčšia, viac ako dvojpätinová skupina oslovených, súhlasila s monitorovaním internetovej komunikácie, ak sa týka podozrivých z teroristických činov (graf č. 25). Vyše pätina respondentov nesúhlasí s monitorovaním internetu, pretože právo jednotlivca na súkromie musí byť vždy rešpektované. Ďalšia pätina súhlasí s monitorovaním v prípade, že bude so súhlasom sudcu. Viac prináša nasledujúci graf.

Graf č. 25

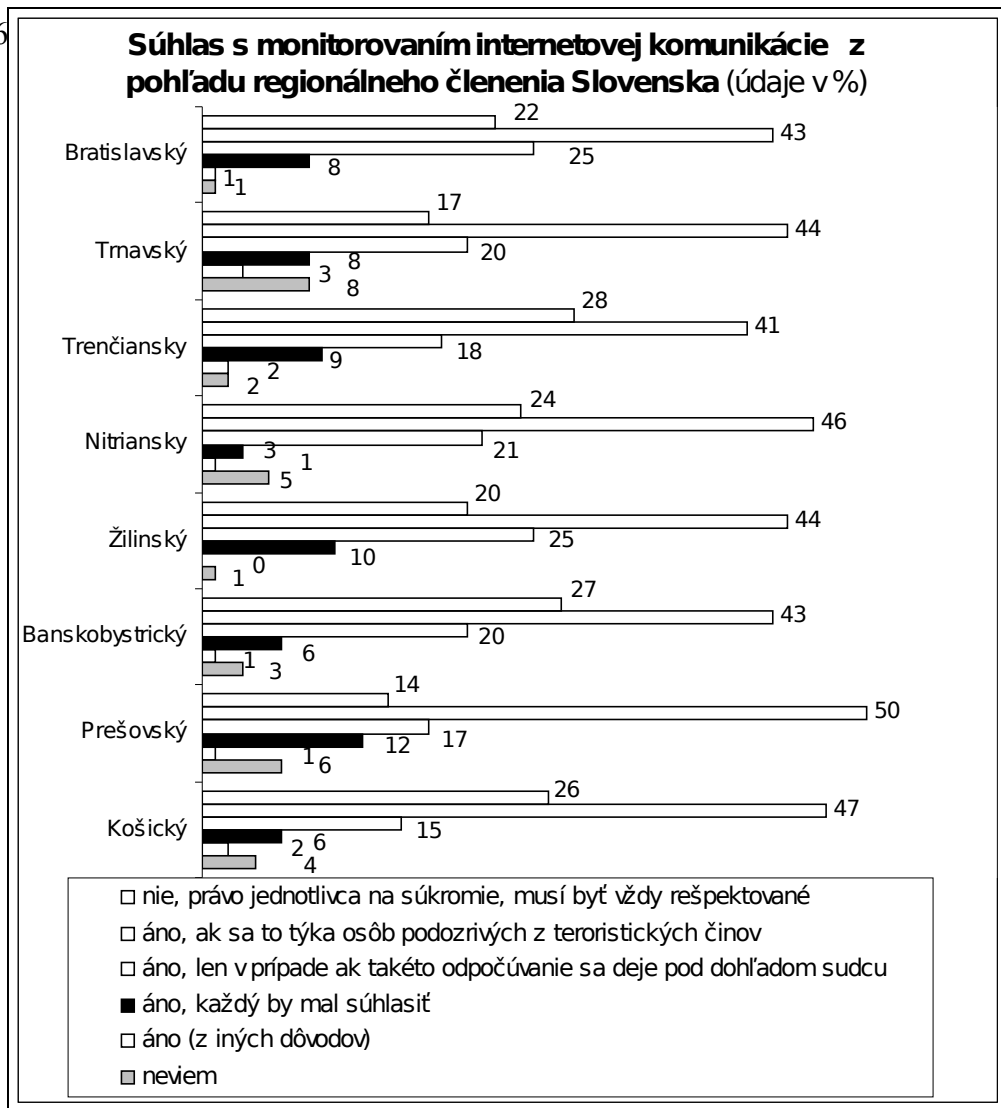
Súhlas s monitorovaním internetovej komunikácie, ak sa to týka podozrivých z teroristických činov uviedli častejšie, ako je priemer za celé Slovensko, respondenti zo sídiel s počtom od päťdesiat tisíc do stot tisíc (50 %), nad stot tisíc obyvateľov (54 %) a z hľadiska územno-správneho členenia Slovenska a príslušnosti ide o obyvateľov Prešovského kraja (50 %).

Nesúhlas so sledovaním internetovej komunikácie, pretože ide o právo jednotlivca na súkromie, ktoré musí byť rešpektované, uviedli vo zvýšenej miere občania maďarskej národnosti (28 %), účastníci prieskumu zo sídiel nad stot tisíc obyvateľov (29 %), ako aj obyvatelia Trenčianskeho kraja (28 %).

Súhlas s monitorovaním internetovej komunikácie pod dohľadom sudcu, bol vo zvýšenej miere, oproti priemeru za celé Slovensko, zaznamenaný u oslovených vo veku 25 až 29 rokov, respondentov žijúcich v Bratislavskom a Žilinskom kraji (rovnako 25 %).

Súhlas s monitorovaním komunikácie prostredníctvom internetu v prípade, ak by sa to týkalo podozrivých z teroristických činov, uvádzali najčastejšie účastníci prieskumu z Prešovského kraja, keď sa k uvedenej odpovedi priklonila polovica oslovených. Nesúhlas s monitorovaním komunikácie cez internet najčastejšiu uvádzali oslovení z Trenčianskeho kraja.

Graf č.26

5.2. Zhrnutie

- Z desiateho prieskumu venujúceho sa ochrane osobných údajov, ktorý realizoval ÚVVM, vyplýva, že viac ako polovica respondentov – 51 %, deklarovala znalosť práva na ochranu osobných údajov, zatiaľ čo u 49 % oslovených táto znalosť absentuje. Je to po prvýkrát od roku 1999, keď v prieskume prevažuje skupina respondentov poznajúca svoje práva na ochranu osobných údajov.
- Medzi najcitlivejšie osobné údaje sú opýtanými vnímané okrem rodných čísel, aj údaje o majetku a financiách, ako aj údaje o zdravotnom stave. V porovnaní s výskumami realizovanými v apríli 2003 a marci 2005 sa vo verejnosti nezmenil názor, že najcitlivejší osobným údajom je rodné číslo.
- Najväčšia časť oslovených – viac ako dve pätiny – sa priklonila k odpovedi, že nie vždy a nie všetky informácie im boli poskytnuté prevádzkovateľom, ktorý od nich žiadal osobné údaje. Spokojnosť s informovaním o spracovaní prejavila viac ako osmina oslovených, keď uviedli, že vždy sú im tieto informácie poskytnuté.

- Najčastejším kopírovaným úradným dokladom bol podľa odpovedí respondentov občiansky preukaz, ktorý uviedla takmer polovica oslovených. Na druhom mieste bol doklad o vzdelaní, ktorý uviedla viac ako tretina oslovených a na treťom rodný list s podielom viac ako štvrtina odpovedí.
- Takmer deväť z desiatich oslovených možnosť vyžiadať informáciu o spracúvaní svojich osobných údajov nevyužili. Respondenti najčastejšie uvádzali, že požiadali o opravu svojich osobných údajov, keď túto odpoveď uviedol približne jeden z dvadsiatich oslovených.
- Presne polovica respondentov súhlasila s rozhodnutím, že v cestovných a ďalších identifikačných dokladoch budú obsiahnuté ich biometrické údaje, necelá tretina účastníkov prieskumu zastáva opačný názor a nesúhlasí so zaradením ich biometrických údajov do identifikačných dokladov.
- Za najmenej dôveryhodného prevádzkovateľa informačných systémov z hľadiska zachovania dôvernosti osobných údajov sú považované marketingové firmy, keď túto odpoveď uviedla takmer polovica oslovených. Na druhom mieste sa nachádzajú lízingové spoločnosti, ktoré uviedli necelé dve pätiny oslovených a viac ako štvrtina účastníkov prieskumu nedôveruje v uvedenej oblasti poisťovniam.
- Takmer polovica účastníkov prieskumu správne identifikovala inštitúciu, na ktorú by sa obrátili v prípade podozrenia z nezákonného získania alebo využívania osobných údajov a uviedla Úrad na ochranu osobných údajov. Oproti prieskumu pred dvoch rokov to predstavuje nárast vedomosti o 5 percentuálnych bodov.
- Najväčšia skupina – 36 % oslovených – nevedelo o svojom práve zakázať prenos svojich osobných údajov do iného štátu Európskej únie. Dve rovnako veľké skupiny – 32-percentné, si myslia, že môže prevádzkovateľovi zakázať prenos ich osobných údajov do iného štátu EÚ a ako aj to, že prevádzkovateľovi to zakázať nemôže.
- Viac ako dve pätiny, majú obavy zo zneužitia osobných údajov pri komunikácii cez internet. Takéto obavy nemá približne šestina oslovených a tretina respondentov internet nevyužíva.
- Viac ako dve pätiny respondentov súhlasia s odpočúvaním telefonických rozhovorov, ak sa to týka podozrivých z teroristických činov. Približne štvrtina respondentov nesúhlasí s odpočúvaním, pretože právo jednotlivca na súkromie musí byť vždy rešpektované a necelá pätina súhlasí s odpočúvaním pod podmienkou, že bude so súhlasom sudcu.
- Najväčšia, viac ako dvojpäťtinová skupina oslovených, súhlasila s monitorovaním internetovej komunikácie, ak sa týka podozrivých z teroristických činov. Vyše pätina respondentov nesúhlasí s monitorovaním internetu, pretože právo jednotlivca na súkromie musí byť vždy rešpektované. Ďalšia pätina súhlasí s monitorovaním v prípade, že bude so súhlasom sudcu.

5.3. Internetová stránka Úradu – www.dataprotection.gov.sk

K významným aktivitám Úradu zaraďujeme prevádzkovanie internetovej stránky ako moderného elektronického prezentačného nástroja.

Pri jej návrhu ako aj v priebehu jej realizácie sa kládol dôraz na vzájomné sklbenie jednotlivých rovín riešenia, a to obsahovej stránky, používateľského komfortu, grafického dizajnu a spôsobu navigácie návštevníkov stránky a správy internetovej stránky Úradu.

V hodnotenom období došlo k dvom významným udalostiam týkajúcich sa internetovej stránky:

1. v júli 2005 Úrad si dal zaregistrovať a začal používať internetovú doménu uoou.sk, čo znamenalo, že na internetovú stránku bol možný prístup aj prostredníctvom adresy <http://www.uoou.sk>,
2. v marci 2006 sa zmenil dizajn a rozloženie obsahu stránky a pribudli ďalšie sekcie.

Tieto zmeny viedli k lepšiemu vnímaniu obsahovej úrovne stránky a k jej vyššej návštevnosti.

5.3.1. Vymedzenie obsahu internetovej stránky Úradu

Obsahom internetovej stránky Úradu sú informácie, ktoré:

- zodpovedajú požiadavkám na informácie, ktoré podľa § 5 zákona č. 211/2000 Z. z. sú orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy a verejnoprávne organizácie povinné zverejňovať na internetových stránkach,
- vyplývajú tiež z postavenia a úloh, ktoré Úrad zo zákona plní voči verejnosti,
- sú určené odbornej verejnosti, najmä prevádzkovateľom informačných systémov obsahujúcich osobné údaje,
- sú poskytované partnerským a medzinárodným organizáciám so sídlom v zahraničí, monitorujú situáciu v oblasti ochrany osobných údajov zahraničí.

Na základe vyššie uvedených informačných požiadaviek je obsah internetovej stránky rozvrhnutý do devätnástich sekcií – pre porovnanie – pôvodná stránka obsahovala len šesť sekcií.

Sekcia 1: O Úrade

Účelom sekcie je poskytnúť základné informácie charakterizujúce Úrad – predseda Úradu, spôsob zriadenia Úradu, organizačná štruktúra Úradu, základné úlohy, ktoré zo zákona v oblasti ochrany súkromia občanov pri spracúvaní ich osobných údajov plní, právomoci a kompetencie Úradu.

Sekcia 2: Registrácia informačných systémov

Zameranie sekcie sa týka najmä prevádzkovateľov tých informačných systémov, ktoré podľa zákona č. 428/2002 Z. z. podliehajú registrácii. Obsahom sekcie sú:

- informácie týkajúce sa registračnej povinnosti prevádzkovateľov IS a povinnosti nahlasovania zmien,
- podrobné informácie o registrácii informačných systémov a výnimkách z registrácie,

- vzory aktuálnych registračných formulárov vrátane pokynov na ich vyplnenie, s možnosťou ich stiahnutia z internetovej stránky Úradu a vytlačenia na počítači prevádzkovateľmi,
- zoznam zrušených registrácií,
- vyhľadávací formulár, pomocou ktorého je možné vyhľadávať zaregistrované informačné systémy na Úrade.

Sekcia 3: Evidencia informačných systémov

Táto sekcia bola pridaná na stránku hlavne z dôvodu vystavenia formulárov evidencie informačných systémov pre prevádzkovateľov, ktorí majú povinnosť viesť evidenciu, pretože kontrolami vykonávanými u prevádzkovateľov informačných systémov sa zistilo, že evidenčné listy informačných systémov obsahovali v mnohých prípadoch viaceré nedostatky.

Sekcia 4: Nahlasovanie zodpovedných osôb

Účelom tejto sekcie je poskytnúť niektoré všeobecné informácie k nahlasovaniu zodpovedných osôb podľa § 19 zákona č. 428/2002 Z. z. Sekcia ďalej obsahuje formulár oznámenia prevádzkovateľa o poverení zodpovednej osoby.

Sekcia 5: Legislatíva

Obsahuje:

- úplné znenie zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov vrátane zákona
- č. 90/2005 Z. z.,
- tabuľku zhody so smernicou 95/46/ES,
- právne dokumenty EÚ a Rady Európy, ktoré predstavujú štandardy v oblasti ochrany osobných údajov platné v krajinách EÚ,
- súvisiace dokumenty (zoznam odporúčaní Rady Európy pre ochranu osobných údajov v rôznych sektoroch) s výhľadom zverejnenia textov týchto odporúčaní v slovenskom jazyku,
- nadväznú legislatívu (prehľad základných právnych predpisov) upravujúcich ochranu osobných údajov v Slovenskej republike.

Sekcia 6: Inšpekcia

Sekcia je určená na bližšie zoznámenie sa s prácou na sekcii inšpekcie a tiež podáva postup pri podávaní oznámení.

Sekcia 7: Odporúčania a stanoviská

V tejto časti sú zverejnené stanoviská predsedu Úradu k aktuálnym prípadom porušovania ustanovení zákona o ochrane osobných údajov a odporúčania prevádzkovateľom informačných systémov.

Sekcia 8: Cezhraničný tok osobných údajov

Sekcia obsahuje európsku legislatívu k cezhraničnému toku osobných údajov, informácie o Safe Harbor, formulár sťažnosti Safe Harbor a rozhodnutie Európskej komisie týkajúcej sa Safe Harbor a rozhodnutia Európskej komisie o štandardných zmluvných doložkách.

Sekcia 9: Ochrana osobných údajov vo verejnom sektore

Sekcia v súčasnosti poskytuje návštevníkom informácie o ochrane osobných údajov v informačných systémoch prevádzkovaných políciou. Plánuje sa pridanie ďalších rubriek v tejto sekcii, ktoré budú objasňovať ochranu osobných údajov aj v ostatných oblastiach verejného sektora (napr. zdravotníctvo).

Sekcia 10: Poskytovanie informácií

Obsahom sekcie sú informácie a služby ponúkané verejnosti. Ide najmä o:

- informácie o spôsobe akým je možné podať na Úrad žiadosť o poskytnutie informácie (podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám),
- webový formulár žiadosti o poskytnutie informácie.

Sekcia 11: Informačný servis

Obsahom sekcie sú:

- tlačové správy,
- verejné obstarávania,
- výberové konania.

Sekcia 12: Výročné správy

V sekcii sú všetky výročné správy, ktoré Úrad doteraz predložil Národnej rade Slovenskej republiky na schválenie.

Sekcia 13: Prieskumy

Sekcia je určená na publikovanie výsledkov prieskumov verejnej mienky v oblasti ochrany osobných údajov.

Sekcia 14: Zahraníčia

Sekcia zahraničia obsahuje:

- európske normy a štandardy z oblasti zdravotníctva,
- zoznam krajín Dohovoru 108 RE,

- zoznam niektorej zahraničnej literatúry vysvetľujúcej problematiku osobných údajov.

Sekcia 15: Prípadové štúdie

Sekcia obsahuje prípadové štúdie objasňujúce problematiku osobných údajov.

Sekcia 16: Príbuzné stránky

V sekcii sú linky na stránky rôznych zahraničných inštitúcií zaoberajúcimi sa problematikou osobných údajov.

Sekcia 17: Kontakt

Posledná sekcia obsahuje poštovú adresu, spojové kontakty (telefonické a faxové čísla), e-mailovú adresu a spoje MHD.

Sekcia 18: Najčastejšie otázky

Sekcia ponúka pre návštevníkov stránky odpovede na najčastejšie otázky. Sekcia je rozdelená podľa rôznych oblastí:

- Zodpovedná osoba,
- Bezpečnosť osobných údajov, bezpečnostný projekt,
- Registrácia informačných systémov,
- Evidencia informačných systémov,
- Osobitná registrácia informačných systémov,
- Cezhraničný tok osobných údajov,
- Rôzne otázky.

Sekcia 19: Vybraté zo zákona

Sekcia ponúka pre návštevníkov stránky vybraté časti zákona č. 428/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktoré sú doplnené o komentáre, ktoré tvoria vybraté časti dôvodovej správy k zákonu č. 90/2005 Z. z.

5.3.2. Funkcie, navigácia, grafická realizácia a návštevnosť stránky

Stránka poskytuje funkcie pre podporu používateľov a funkcie podporujúce správu a prevádzku internetovej stránky Úradu. Názornú ukážku grafickej realizácie internetovej stránky približuje príloha č. 3.

Nenahradí to však priamy vstup na internetovú stránku, adresa ktorej je: <http://www.dataprotection.gov.sk>, resp. <http://www.pdp.gov.sk>, alebo v súčasnosti aj <http://www.uoou.sk>.

Súčasťou internetovej stránky je tiež jej anglická verzia s obsahom orientovaným najmä na zahraničie, ktorá zahŕňa sekcie: office (o Úrade), legislation (legislatíva), filling systems operated by police (informačné systémy prevádzkované políciou), annual reports (výročné správy), foreign (zahraničie) a contact (kontakt). Slovenská, aj anglická verzia internetovej stránky navyše obsahuje sekciu mapa stránok (site map), prostredníctvom ktorej je možné zobrazit' si hierarchickú štruktúru internetovej stránky. Každá položka mapy stránok je zároveň linkou na príslušnú časť internetovej stránky.

Významným krokom vpred bolo vykonanie už spomenutých opatrení v súvislosti s internetovou stránkou (registrácia a využívanie internetovej domény uoou.sk a vytvorenie novej stránky), pretože priemerná denná návštevnosť oproti rokov 2004 a 2005 vzrástla v rokoch 2006 a 2007 dvojnásobne.

Úrad plánuje do budúcnosti ešte ďalšie zmeny týkajúce internetovej stránky, ktoré by mali napomôcť lepšej informovanosti laickej i odbornej verejnosti v oblasti ochrany osobných údajov.

6. Zahraničné aktivity Úradu

6.1. Aktivity Úradu v rámci prístupového procesu Slovenskej republiky k Schengenskej dohode

V sledovanom období Úrad zabezpečoval plnenie významných úloh súvisiacich s pripravenosťou SR na vstup do Schengenského priestoru. Podrobnejší odpočet plnenia týchto úloh uvádzame v nasledujúcich častiach tejto kapitoly.

6.1.1. Schengenský akčný plán (SAP)

Centrálnym orgánom zodpovedným za implementáciu a aplikáciu schengenského acquis a schengenských štandardov je Ministerstvo vnútra SR. Orgánom zodpovedným za koordináciu činností ústredných orgánov štátnej správy v oblasti ochrany osobných údajov je Úrad. V súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru prebiehal rad rokovaní v pracovných skupinách Európskej komisie a medzirezortných pracovných skupinách v SR aj v predchádzajúcich rokoch. Plnenie úloh ako aj ďalšie postupy boli vykonávané aj v zmysle piatich aktualizácií Schengenského akčného plánu SR (viď. uznesenie vlády SR č. 781/2006).

6.1.2. Predvstupové rokovania

V decembri roku 2005 sa konala prezentácia Slovenskej republiky na pôde Európskej komisie, kde MV SR a zástupca ÚOOÚ SR informovali o situácii súvisiacej s pripravenosťou SR plniť požiadavky vyplývajúce zo schengenského aquis v oblasti ochrany osobných údajov.

6.1.3. Prvá etapa hodnotiaceho procesu

V dňoch 1. až 4. februára 2006 sa uskutočnila prvá z hodnotiacich misií - Sch-Eval, zameraná na oblasť ochrany osobných údajov. Predmetom hodnotenia boli Úrad na ochranu osobných údajov SR, Úrad informatiky a telekomunikácií MV SR, Úrad kontroly ministra vnútra SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície prezídia Policajného zboru a Ministerstvo zahraničných vecí SR za oblasť vydávania víz. Návrh správy z hodnotiacej misie bol dňa 10. marca 2006 prezentovaný pracovnej skupine pre schengenské hodnotenia a následne na ďalšom zasadnutí pracovnej skupiny bola správa aj schválená. Dňa 21. júna 2006 vláda Slovenskej republiky prijala uznesenie č. 558 k priebežnému stanovisku Slovenskej republiky k Hodnotiacej správe o súlade ustanovení o ochrane osobných údajov s ustanoveniami schengenského acquis, v ktorom uložila dotknutým rezortom prijať opatrenia na realizáciu záverov uvedených v predbežnom stanovisku v súlade so závermi hodnotiacej správy.

Hodnotiaca misia v oblasti ochrany osobných údajov formulovala svoje odporúčania v jedenástich bodoch, kde okrem iného odporúča SR:

- vysvetliť či implementácia SIS II nebude vyžadovať špecifickú legislatívu,
- vysvetliť základné kompetencie a úlohy Úradu vo vzťahu k SIS II a SIRENE,
- zabezpečiť prevádzkovú a rozpočtovú nezávislosť Úradu s oporou v ústave SR,

- objasniť vzťah medzi internou kontrolou MV SR a kontrolou, ktorú v SIS v zmysle článku 114 Dohovoru o Schengenskom informačnom systéme vykonáva Úrad,
- jednoznačné stanovenie kompetencií Úradu vo vzťahu k policajným databázam,
- poskytnúť primerané rozpočtové zdroje Úradu na zabezpečenie plnenia úloh súvisiacich so vstupom do Schengenského priestoru,
- aby Úrad zväžil návštevu konzulátov za účelom preverenia prístupu miestnych zamestnancov do IS, pri spracúvaní vízovej agendy,
- zabezpečiť občanom tretej krajiny poskytovanie informácií o ich právach súvisiacich s prístupom, opravou alebo vymazaním ich osobných údajov pri spracovaní žiadosti o udelenie víz,
- zabezpečiť informovanie občana tretej krajiny o jeho právach súvisiacich s prístupom, opravou alebo vymazaním údajov v SIS aj na web stránke Ministerstva vnútra SR ako aj na web stránkach konzulátov SR

6.1.4. Druhá etapa hodnotiaceho procesu

Dňa 21. marca 2007 sa uskutočnila opakovaná misia Sch-Eval na Slovensku. Účelom misie bolo posúdenie plnenia odporúčaní uložených v roku 2006. Rokovania prebiehali v priestoroch Úradu a za slovenskú stranu rokovanie viedol zástupca Úradu.

Predmetom hodnotenia boli štyri oblasti:

1. Legislatívny rámec pre implementáciu SIS konkrétne SIS one 4 All,
2. Postavenie, kompetencie a funkčnosť Úradu (najmä intervenčné, vyšetrovacie/kontrolné a sankčné právomoci Úradu),
3. Postupy pri vydávaní schengenských víz,
4. Informovanie verejnosti o uplatňovaní práv dotknutých osôb pri spracúvaní osobných údajov v rámci Schengenského informačného systému ako aj o zmenách, ktoré nastanú v súvislosti so vstupom SR do Schengenského priestoru,

k bodu 1.

Kľúčovým problémom bolo vyjasnenie vzájomných vzťahov medzi budúcim prevádzkovateľom SIS a dozornou autoritou v zmysle čl. 114 Dohovoru o SIS. Táto požiadavka bola splnená návrhom novely zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, kde sa za prevádzkovateľa SIS ustanovuje ministerstvo vnútra. Novela zákona je v súčasnom období v legislatívnom procese. Taktiež sa upravili kontrolné a sankčné právomoci Úradu voči policajným IS vrátane SIS novelou Nariadenia ministra vnútra č. 82/2005 o ochrane osobných údajov v policajných IS. Novela citovaného interného predpisu bola prijatá v marci 2007.

k bodu 2.

Postavenie, kompetencie a kontrolné právomoci Úradu vyplývajú zo zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov. Úrad preukázal praktické uplatňovanie svojich kompetencií pri kontrole policajných databáz. Za uplynulé

obdobie vykonal inšpekčné návštevy na úrade hraničnej a cudzineckej polície a na pracovisku Eurodac.

k bodu 3.

V súvislosti s previerkou požiadaviek na spracovanie vízovej agendy, vyplývajúcich zo spoločných konzulárnych pokynov, vykonal Úrad v decembri 2006 a vo februári 2007 kontroly na piatich exponovaných konzulárnych pracoviskách zastupiteľských úradov SR, umiestnených na vonkajších hraniciach budúceho Schengenského priestoru (Minsk, Moskva, Kyjev, Belehrad a Záhreb).

k bodu 4.

Úrad spolupracoval s partnerskými inštitúciami (MV SR a MZV SR) pri prepracovaní web stránok uvedených inštitúcií. Úpravou internetovej stránky MZV SR sa občanom tretích krajín sprístupnia komplexné relevantné informácie týkajúce sa spracovania vízovej agendy a taktiež informácie o politike ochrany osobných údajov (privacy policy).

MV SR predstavilo svoju novú web stránku zameranú na informácie týkajúce sa Schengenu, národnej ústredne SIS (Schengenského IS) a úradu SIRENE a tiež uplatňovania práv dotknutých osôb pri spracúvaní ich osobných údajov v SIS a v policajných informačných systémoch.

Rokovania prebiehali na profesionálnej úrovni, pri otvorenej a konštruktívnej výmene názorov a splnili očakávania zúčastnených strán.

6.1.5. Súvisiace aktivity

a) v nadväznosti na prípravu prevádzkovateľa a používateľov Schengenského informačného systému (SIS) sa Úrad uplynulom období zamerlal na zvyšovanie povedomia príslušníkov Policajného zboru v oblasti ochrany osobných údajov a zabezpečil viacero vzdelávacích akcií:

- vo februári 2006 s finančnou podporou EK organizoval dvojdenný seminár k problematike ochrany osobných údajov v Schengenskom informačnom systéme,
- v septembri 2006 vyškolil v súčinnosti s ÚMPS PPZ a ÚK MV SR 86 lektorov – príslušníkov policajného zboru, ktorí následne, do konca roka 2006, vykonali celoplošné preškolenie 13.058 policajtov,
- vo februári 2007 zabezpečil školenie príslušníkov železničnej polície.

V týchto aktivitách bude Úrad pokračovať aj v budúcnosti.

b) Zástupca Úradu sa zúčastnil ako expert v hodnotiacich misiách Sch-Eval pri hodnotení pripravenosti škandinávskych krajín – Dánsko, Švédsko a Fínsko (2005) a Cyprusu a Malty (2006).

Podľa informácií, ktoré má Úrad k dispozícii, prebehla prvá aj druhá etapa hodnotiaceho procesu úspešne.

6.2. Medzinárodné konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia¹⁰

Jedná sa o svetové konferencie, ktorých sa pravidelne zúčastňuje viac ako 50 krajín. Je to najvyššie svetové fórum na ochranu osobných údajov.

- **September 2005 – 27. medzinárodná konferencia splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia¹¹, Montreaux.** Konferencia sa niesla v duchu hesla: “Smerom k priznaniu univerzálneho práva na ochranu osobných údajov a ochrany súkromia“. Hlavné témy: jednotlivec v globalizovanom svete; univerzálny zákon o ochrane osobných údajov v rôznych právnych, ekonomických, politických a kultúrnych systémoch: utópia alebo realita; zásady ochrany údajov – primeraná odpoveď pre internet; nové agresívne technológie – problém potreby nových právnych aj technických noriem; 10 rokov po prijatí smernice EÚ 95/46: aké sú skúsenosti so samoreguláciou, jej výhľady a dôležitosť pri implementácii zásad ochrany údajov; efektívnosť dozoru nad ochranou osobných údajov; regulácia cezhraničného toku údajov vzhľadom na globalizáciu; požiadavky na ochranu údajov verzus boj proti terorizmu; úloha súkromného sektoru spracúvajúceho osobné údaje pri plnení verejných úloh; biobanky a súvisiace výzvy; politický marketing. Na záver bola prijatá tzv deklarácia z Montreux. Opäť bola deklarovaná potreba medzinárodnej spolupráce typu “jeden svet – jeden spôsob ochrany osobných údajov a súkromia”. Apeluje na vlády, medzinárodné organizácie, medzinárodné orgány aby chránili súkromie a osobné údaje. Ďalej bola prijatá Deklarácia o použití osobných údajov na politickú komunikáciu¹² a Rezolúcia na použitie biometrie v pasoch, identifikačných kartách a cestovných dokumentoch¹³.
- **November 2006 – 28. medzinárodná konferencia splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia, Londýn. Bola zameraná na problém sledovanej spoločnosti¹⁴.** Hlavné témy: ako sloboda súvisí so sledovaním spoločnosti; budúcnosť sledovania; sledovanie – hrozba našim právam; učme sa z minulosti – vzťah medzi súkromím a identitou v totalitných režimoch; presadenie zákona – súkromie a kriminalita; štát – použitie informácií za účelom poskytnutia úžitku a zlepšenia služieb pre obyvateľstvo; ľudské práva v sledovanej spoločnosti – kde sú hranice ich realizácie; osobné údaje o zákazníkoch a ich spracovanie; posunutie hranice medzi právom na ochranu súkromia a právom na informácie; aké sú nové úlohy dozorných úradov na ochranu osobných údajov a iných inštitúcií. 28. medzinárodná konferencia konštatovala, že „sledovaná spoločnosť je už tu“ a to predovšetkým vzhľadom na množstvo zozbieraných a uchovaných údajov, prudký rozvoj rôznych typov sledovania pomocou kamerových systémov, rôznych typov e-komunikácií, moderných e-služieb, používanie technológií umožňujúcich už teraz alebo v blízkej budúcnosti korelovanie údajov pochádzajúcich z rôznych zdrojov a umožňujúcich podrobnú charakterizáciu dotknutých

¹⁰ International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners

¹¹ 27th International Conference of Data Protection and Privacy Commissioners, Montreux (14 - 16 September 2005) Towards the recognition of a universal right to data protection and privacy

¹² The Resolution on the Use of Personal Data for Political Communication

¹³ Resolution on the Use of Biometrics in Passports, Identity Cards and Travel Documents

¹⁴ The surveillance society

osôb vrátane ich geolokalizácie. Sledovaná spoločnosť je spoločnosťou, kde je možné bez súhlasu dotknutých osôb protiprávnym spôsobom zisťovať osobné údaje občanov a monitorovať ich činnosť a zvyky až do úrovne odhalenia osobných údajov osobitnej kategórie. Konferencia upozornila na aktuálny problém prechodu moci od vlád k veľkým globálnym firmám v dôsledku disponibilných zdrojov, masového zberu údajov, z toho plynúcich reálnych znalostí o občanoch, ktorými vlády nedisponujú. Konferencia prijala niekoľko rezolúcií.

6.3. Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov ¹⁵

Ide o európske konferencie, ktorých sa pravidelne zúčastňujú zástupcovia orgánov na ochranu osobných údajov členských krajín EÚ a pozorovatelia.

- **Apríl 2005 – Jarná konferencia dozorných orgánov na ochranu osobných údajov, Krakov.** Hlavné témy : smernica 95/46/ES: stav implementácie v EÚ, novelizácia alebo nová interpretácia; vplyv jurisdikcie európskeho súdneho dvora na aplikáciu ustanovení smernice; prenos osobných údajov do tretích krajín; dozorné orgány ustanovené prevádzkovateľom – zodpovedné osoby; uplatňovanie práva prístupu k informáciám o spracúvaných osobných údajov dotknutými osobami; povedomie a vzdelávanie občanov v oblasti ochrany osobných údajov, zhodnotenie činnosti pracovnej skupiny zaoberajúcej sa prešetrovaním sťažností; správa o činnosti medzinárodnej pracovnej skupiny o ochrane osobných údajov v telekomunikáciách; spracúvanie a ochrana osobných údajov súvisiaca s činnosťami podľa hlavy VI. Zmluvy o Európskej únii (záležitosti spravodlivosti a vnútra). Zástupca Úradu predniesol príspevok na tému „Úroveň povedomia a vzdelávania občanov SR v oblasti ochrany osobných údajov a ochrany súkromia v kontexte práva EU“. Referát¹⁶ na túto tému vychádzal z údajov prieskumov verejnej mienky a bol vyžiadaný a následne publikovaný v Španielsku.
- **Apríl 2006 – Jarná konferencia dozorných orgánov na ochranu osobných údajov, Budapešť .** Hlavné témy: právny základ pre 3. pilier a zvláštnosti 3. piliera (napr. SIS, VIS II), inovácia postupov ochrany OÚ, informačná štruktúra Europolu; bezpečnostné záruky a Haagsky program; budúcnosť Europolu a JSB; analýza potrebnosti SIS a SIS II plynúcich z čl. 92 až 119 Schengenského dohovoru (Schengen Convention); whistleblowing; všadeprítomný kompjuting; internet vecí; RFID a geolokalizácia (riziká vzniku „veritable surveillance society“ – “skutočnej sledovanej spoločnosti”; problematika geolokalizácie z hľadiska dotknutých osôb, atď.); ochrana osobných údajov spracúvaných za účelom historického a vedeckého výskumu; efektivita práce národných dozorných orgánov, národné zdravotné databázy a zdravotné karty elektronického zdravotníctva, rakúsky model správy identít v e - Governmente a e - health systémoch), genetické údaje. Predseda Úradu Mgr. Gyula Veszelei predniesol príspevok o používaní elektronických zdravotných záznamov v praxi a súvisiacich projektoch na Slovensku. Ďalší delegát Úradu predniesol správu o stretnutí splnomocnencov na ochranu osobných údajov krajín strednej a východnej Európy, ktoré sa uskutočnilo v Smoleniciach, v máji 2005.

¹⁵ Spring Conference of European Data Protection Authorities

¹⁶ Citizen´s awareness level and dataprotection education activity in the field of privacy and data protection across the EU

6.4. Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov krajín strednej a východnej Európy¹⁷

- **Máj 2005 – 7. stretnutie splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy v Smoleniciach.** Konferencie sa zúčastnili delegácie z Bulharska, Chorvátska, Česka, Estónska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Slovenska, Poľska a Rumunska. Hlavné témy: spracovanie biometrických údajov/nové technológie v praxi/ (príspevok ČR, SR), spracovanie osobných údajov pre štatistické účely (Estónsko), administratívne a právne postupy pri poskytovaní informácií obsahujúcich osobné údaje (Maďarsko), budúca spolupráca nových členských krajín v rámci EÚ (WP 29, Art. 31, JSB Europol, EDPS) a nových kandidátskych krajín (zúčastnené krajiny), situácia v oblasti nových národných osobných identifikátorov (Litva, SR), spracovanie osobných údajov v sektore zdravotníctva (Poľsko), ochrana osobných údajov v súdnych konaniach (SR). Na záver bola schválená tzv. Smolenická deklarácia o budúcej spolupráci¹⁸, v ktorej bola deklarovaná ochota krajín strednej a východnej Európy naďalej rozvíjať vzájomné vzťahy a spoluprácu pri zabezpečovaní ochrany osobných údajov.
- **Máj 2006 – 8. stretnutie splnomocnencov na ochranu osobných údajov Strednej a Východnej Európy vo Varne-Euxinograde.** Konferencie sa zúčastnili delegácie z krajín : Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Macedónsko, Slovensko, Poľsko, Rumunsko. Hlavné témy: najnovší vývoj v účastníckych krajinách od posledného zasadnutia; sloboda prejavu; spontánny verejný záujem; povedomie verejnosti o ochrane osobných údajov; politický marketing; osobné údaje členov politických strán a voľby; video-sledovanie; geolokalizácia v kontexte ochrany osobných údajov; ochrana osobných údajov a spracovanie sťažností; osobné údaje a priamy marketing. Boli dohodnuté kroky konkrétnej spolupráce s rumunskou delegáciou, ktorá sa úspešne rozvíja. V júni 2007 sa pripravuje 9. stretnutie úradov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy v chorvátskom Zadare.

6.5. Bilaterálne stretnutia

V rámci medzinárodnej spolupráce s partnerskými úradmi sa uskutočnilo niekoľko pracovných rokovaní.

- **Apríl 2005 – návšteva inšpektora ochrany údajov Dozorného úradu na ochranu osobných údajov Europolu v Maďarskej republike.** Riaditeľ maďarského úradu podpísal s predsedom nášho Úradu dohodu o spolupráci. Cieľom dohody bolo určiť rámec a formy spolupráce pri vypracúvaní zásad ochrany osobných údajov a kontroly ich uplatňovania orgánmi činnými v trestnom konaní a v boji proti kriminalite.
- **Marec 2006 – stretnutie so zástupcami českého ÚOOÚ vo Valticiach v Českej republike.** Na pracovnom rokovaní boli prediskutované tieto témy: súčasný stav ochrany súkromia pri komunikácii verejnej správy s občanmi – registre verejnej správy, zverejňovanie OÚ prostredníctvom internetu, klient a prevádzkovateľ – všeobecné obchodné podmienky, súhlas dotknutej osoby, právo prístupu k osobným údajom, registre dlžníkov, výkon dozoru a jeho súčasné nástroje, kontrola a správny proces, kritériá pre ukladanie pokút, príprava na vstup do Schengenského priestoru, výkon dozoru v SIS,

¹⁷ Meeting of the Central and Eastern European Data Protection Commissioners (CEEC DPC Meeting)

¹⁸ Declaration on future cooperation ,7th Meeting of the Central and Eastern Europe Personal Data Protection Commissioners, Smolenice, May 24th 2005, Declaration on future cooperation

vzťah kontrolných orgánov, prenos osobných údajov do tretích krajín. Na záver stretnutia vo Valticiach bolo podpísané spoločné memorandum o spolupráci.

- **Júl 2006 – pracovné rokovanie so zástupcami chorvátskeho úradu na ochranu osobných údajov** v Bratislave. Chorvátska strana bola podrobne oboznámená s obsahom zákona č. 428/2002 Z. z. predovšetkým vo vzťahu k výkonu dozoru a kontroly. Chorvátska delegácia prejavila záujem najmä o skúsenosti Úradu pri výkone kontrolnej činnosti útvaru inšpekcie v teréne, o konkrétne postupy pri prijímaní, prešetrovaní a vybavovaní oznámení a podnetov, o postavenie inšpektorov v rámci právneho poriadku SR, ich právomoci ako aj o ďalšie podmienky pri výkone ich funkcie a proces pri preverovaní registrácie a evidencie IS. Taktiež bola oboznámená s postupom pri transpozícii Smernice EP a Rady 95/46 ES do národného zákona ako aj s otázkami súvisiacimi s uplatňovaním Dohovoru Rady Európy č. 108 spolu s jeho dodatkovým protokolom a implementáciou odporúčaní Rady Európy do zákona č. 428/2002 Z. z. Boli tiež prediskutované všeobecné otázky súvisiace s nezávislosťou Úradu a s organizačným zabezpečením činnosti Úradu.
- **November 2006** sa zástupcovia Úradu zúčastnili na pracovnom rokovaní v Rumunsku, kde predseda Úradu informoval partnerov o legislatíve v oblastiach:
  - slobodný prístup k informáciám podľa zákona č. 211/2000 Z. z.,
  - prístup k utajovaným skutočnostiam podľa zákona č. 215/2004 Z. z.,
  - registrácia informačných systémov, ktoré obsahujú osobné údaje,
  - problematika týkajúca sa vstupu nových členských krajín EU do Schengenského priestoru
  - príprava návštevy rumunskej delegácie na slovenskom Úrade.

6.6. Účast' zamestnancov Úradu na medzinárodných konferenciách a seminároch

- **Máj 2005 Funchal, september 2005 a september 2006 Berlín – Medzinárodná pracovná skupina pre ochranu osobných údajov v telekomunikáciách¹⁹ (IWG DPT).** Pracovná skupina bola založená v roku 1983 v rámci Medzinárodnej konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov. Zasadá dvakrát ročne a je špecializovaná na aspekty ochrany osobných údajov v telekomunikáciách a elektronických komunikáciách. Jej závery rešpektuje pracovná skupina A29 WP aj svetová Medzinárodná konferencia splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia a Jarná európska konferencia dozorných orgánov na ochranu osobných údajov. Od samého počiatku sa zaoberá témami zameranými na ochranu osobných údajov a príslušnými rizikami v technických systémoch prenášajúcich a obsahujúcich osobné údaje napríklad: telekomunikácie a ochrana súkromia zamestnancov, ochrana osobných údajov šifrovaním, technológie zvyšujúce ochranu súkromia, inteligentní softwaroví agenti, prehľadávajúce stroje Internetu, napríklad Google, riadenie informácií autorských práv, protipodvodová ochrana, telemedicína založená na webových službách, hlasové služby nad IP protokolom (VoIP), dôveryhodný kompjuting, sloboda slova a ochrana súkromia v on-line publikáciách, kybernetické kaviarne, systémy detekcie prielomu do

¹⁹ International Working Group Data Protection in Telecommunications

systemu (Intrusion Detection Systems), online profily, registrácia doménových mien, telekomunikačné tajomstvo, právo na anonymitu, právo na bezpečnosť, prístup k osobným údajom a podobne. Zástupca Úradu počas rokov 2005 a 2006 prispel v diskusii k podkladom dokumentov, ako sú napríklad: Druhý pracovný dokument o ochrane osobných údajoch v procese on-line hlasovania v parlamentných a komunálnych voľbách, Pracovný dokument o cashingu osobných údajov webovými vyhľadávačmi v komerčných a multiužívateľských prístupových prostrediach - napr. v kybernetických kaviarňach; Pracovný dokument o ochrane súkromia a bezpečnosti v internetovej telefónii (VoIP); Dôveryhodný kompjuting, technológie riadenia prístupových práv a ochrana súkromia – niektoré otázky pre vlády a vývojárov softwaru; Členenie problematiky ochrany osobných údajov v oblasti interaktívnych služieb širokopásmového internetu.

- **Máj 2005 – Fórum elektronických pasov, Berlín²⁰**. Organizátormi každoročného podujatia je spoločnosť Wisemedia. Na fóre boli prerokované technické ako i ľudskoprávne aspekty výroby a zavádzania elektronických pasov s použitím RFID technológií a biometrie.
- **Jún 2005 – ETNO – Asociácia Európskych prevádzkovateľov telekomunikačných sietí²¹, Serock**. Účasť v pracovných skupinách „Ochrana osobných údajov a informačná bezpečnosť VIII²²“ a „Spoločná akčná skupina pre záležitosti bezpečnosti“²³. Boli prerokované bezpečnostné riziká nových e-komunikačných služieb z hľadiska ochrany zákazníkov aj prevádzkovateľov s dôrazom na ochranu osobných údajov dotknutých osôb a riziká zneužitia týchto údajov.
- **Júl 2005 Brusel, november 2005 Londýn, január 2006 Brusel. CNSA²⁴ workshopy o presadzovaní anti – SPAMových opatrení²⁵**. CNSA je kontaktná sieť úradov bojujúcich proti SPAM-u, to je proti nevyžiadanej elektronickej pošte ako aj proti spyware. Bola vytvorená Európskou Komisiou na presadzovanie článku 13 Smernice o súkromí a elektronických komunikáciách. Za SR sa zasadnutí zúčastnil zástupca Úradu a zástupca Telekomunikačného úradu SR, ktorý je dozorným a sankčným orgánom pre presadzovanie antispamovej legislatívy u nás.
- **September 2005 – Sympóziu – Sloboda informácií, Potsdam**. Organizátor: brandenburský splnomocnenec na ochranu údajov. Témy: informačná sloboda – šanca pre moderné rokovanie vo verejnej správe; základné legislatívne problémy v oblasti zabezpečovania slobodného prístupu k informáciám; konflikt medzi dvoma základnými ľudskými právami garantovaných ústavou: právom na prístup k informáciám a na ochranu osobných údajov; hľadanie vyváženého rozhodovania vo verejnej správe.
- **September 2005 – Zdravotné údaje citlivých skupín, Brusel**. Podujatie sa týkalo vypracovania Európskych noriem na ochranu dôvernosti údajov o pacientoch a ich súkromí (EuroSOCAP) a venovalo sa ochrane zraniteľných skupín pacientov – detí, migrantov, väzňov, bezdomovcov a pod.
- **Október 2005 – INVEX 2005 Brno**. Výstava určená profesionálom v oblasti IT a IS špecializovaná na riešenia a služby.

²⁰ Electronic passport forum

²¹ European Telecommunications Network Operators Association

²² Data Protection and Information Security VIII

²³ Joint Task Force on Security Issues II

²⁴ CNSA - Contact Network of Spam enforcement Authorities – kontaktná sieť úradov bojujúcich proti SPAMu

²⁵ CNSA Workshop on SPAM Enforcement

- **November 2005 – Svetový summit informačnej spoločnosti, Tunis.** Organizátori: OSN a ITU. Jeho hlavným zámerom bolo priniesť konkrétne riešenia, ktoré prispievajú k eradikácii chudoby. Summit sa niesol v zmysle hesla „Pre každé dieťa jeden počítač“ (1 laptop per child). Paralelne s prejavmi vysokých štátnych predstaviteľov bolo organizovaných niekoľko desiatok workshopov, panelov okrúhlych stolov a tzv. High Panel (panel priamych otázok na najvyšších predstaviteľov ITU) na aktuálne témy týkajúce sa stupňa vývoja informačnej spoločnosti v rôznych odvetviach spoločnosti v jednotlivých krajinách alebo regiónoch. Svoje príspevky prezentovali aj jednotlivé nadnárodné priemyselné a obchodné spoločnosti a medzinárodné organizácie. Dôraz bol pritom kladený na humánne aspekty rozvoja informačnej spoločnosti, do akej miery ovplyvňuje kvalitu života a podieľa sa na šírení dôležitých informácií v jednotlivých krajinách. Veľký priestor bol vyčlenený pre svetové výstavisko najnovších informačných technológií a medzinárodných projektov nadnárodných firiem, jednotlivých štátov a medzinárodných organizácií.
- **November 2005 – Polícia a ochrana údajov, Budapešť.** Konferencia expertov a členov Spoločného dozorného orgánu Europolu k otázkam zefektívnenia práce vo vzťahu k novým členským štátom Európskej únie.
- **November 2005 Paríž, marec 2006 Madrid, november 2006 Atény, február 2007 Helsinki – Case Handling Workshop.** Tematicky zamerané a pravidelne sa konajúce workshopy o prerokúvaní sťažností a podnetov občanov týkajúcich sa mnohých aspektov ochrany osobných údajov. Priama výmena skúseností inšpektorov jednotlivých dozorných orgánov na ochranu osobných údajov.
- **Marec 2006 – IFISI²⁶ 2006 Marakesh.** Organizátori: Marocké kráľovstvo a Islamská rozvojová banka. Medzinárodné fórum pre stratégiu a investície do informačných a komunikačných technológií uskutočnené za účelom realizácie konkrétnych krokov na základe záverov prijatých na svetovom summite informačnej spoločnosti v Tunise. Na fóre boli prezentované rôzne riešenia financovania lokálnych projektov informačných a komunikačných technológií predovšetkým v rozvojových krajinách. Zástupkyňa francúzskeho CNIL-u prezentovala dôležitosť zabezpečenia adekvátnej ochrany osobných údajov i pri realizácii nadnárodných projektov v oblasti informatizácie.
- **Marec 2006 – 1. Európsky kongres ochrany osobných údajov, Madrid.** Organizátori: Španielsky úrad na ochranu osobných údajov, nadácia BBVA a Vysoká rada Obchodnej, priemyselnej a námornej komory. Celonárodná udalosť a prierez všetkými rezortmi; prezentácia najdôležitejších verejnoprávnych inštitúcií spracúvajúcich osobné údaje v Španielsku na prvom spoločnom fóre ochrany osobných údajov. Cieľom kongresu bolo vytvoriť platformu na spoločnú výmenu skúseností a vedomostí profesionálov zaoberajúcich sa ochranou a zvyšovaním povedomia o práve na ochranu osobných údajov. Súčasne sa táto udalosť považuje za prvý pokus posunúť ochranu osobných údajov v Španielsku podstatným spôsobom dopredu, nakoľko jeho zámerom bolo zdôrazniť „dobré zvyklosti ochrany osobných údajov“ a takisto harmonizovať jednotlivé národné postupy v rámci EÚ.
- **Máj 2006 – Projekt PRIVIREAL²⁷ Brusel.** Projekt „Ochrana súkromia vo výskumnej etike a práve“ riešil podmienky ochrany osobných údajov v biomedicínskom výskume v nadväznosti na európsku Smernicu na ochranu osobných údajov č. 95/46/ES.

²⁶ International Forum of ICT Strategies and Investment

²⁷ PRIVacy In Research Ethics And Law

- **Máj 2006 – Spracovanie osobných údajov vo farmaceutickom priemysle, Praha.** Medzinárodná (transatlantická) konferencia o medicínskom výskume organizovaná českým Úradom rozoberala rôzne aspekty súvisiace s ochranou osobných údajov predovšetkým vo farmakovigilancii – vykonávaní sústavného preverovania účinkov liečiv počnúc ich klinickým skúšaním až po postmarketingovú kontrolu už povolených medicínskych produktov, ale aj vo farmakogenetike, epidemiológii a farmakoepidemiológii. Konferencia osvetlila aj mnohé medzinárodnoprávne aspekty, nakoľko sa jej zúčastnili aj zástupcovia advokátskej spoločnosti Hunton & Williams.
- **Máj 2006 – Workshopy o RFID, Brusel.** 2 workshopy organizované Európskou Komisiou – prvý o otázkach bezpečnosti, ochrany zdravia a ochrany súkromia pri aplikácii RFID technológií a druhý venovaný doménam aplikácií a novým trendom. Hlavné témy: Akým spôsobom môže mať RFID pozitívny dopad na európsku dodávateľskú sieť; sektory distribúcie, maloobchodu a životný cyklus produktu? Ako môže RFID pozitívne vplyvať na európsku dopravu a logistiku? Ako môžu EU a členské štáty stimulovať používanie RFID v rámci e-Governmentu a verejného sektoru? Aké možnosti by mala Európa preskúmať použitie RFID na ochranu zdravia svojich občanov a zvýšenie súťaživosti svojho farmaceutického priemyslu? Ako môže RFID podporovať nové mobilné a internetové aplikácie a aké sú možné aspekty ich dopadu? Aké možnosti využitia týchto aplikácií existujú? Aké sú bezpečnostné aspekty a aspekty ochrany súkromia a zdravia pri RFID? Aké sú bezpečnostné, zdravotné a riziká ochrany súkromia pri použití v rezortných doménach?
- **Jún 2006 – Svetové fórum elektronických pasov, Paríž.** Organizátor: spoločnosť Wisemedia, pod záštitou francúzskeho a nemeckého ministra vnútra. Hlavné témy: cestovné doklady a svetová bezpečnosť, interoperabilita; bezpečnosť versus ochrana súkromia; nové cestovné dokumenty – zavádzanie v troch vlnách; najmodernejšie technológie pre cestovné doklady. Prezentácie odpovedali na otázky: Čo je potrebné urobiť na vybudovanie fungujúcej infraštruktúry pre globálnu bezpečnosť? Čo je momentálne k dispozícii na vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému hraničných kontrol? Akým spôsobom sa dá zabezpečiť, že rozličné cestovné doklady a čítacie technológie budú vo svete bez problémov fungovať? Aké najlepšie zvyklosti môžu zabezpečiť bezpečnosť pri súčasnom dodržiavaní ochrany súkromia občanov?
- **Október 2006 Workshop o RFID.** Prvá časť sa konala v Komisii pre ochranu Osobných údajov Rakúska vo Viedni, ktorá sa zaoberala hlavne definíciami osobných údajov v legislatíve EÚ a národných legislatívach členských krajín v kontexte s RFID technológiami. Druhá časť bola čisto technologická a uskutočnila sa na Univerzite Graz a vo firme, ktorá je hlavným technickým realizátorom riešení súvisiacich s e-Governmentom v Rakúsku a tiež implementácie čipov RFID.
- **September 2006 – Stretnutie nezávislých úradov na ochranu osobných údajov frankofónnych štátov²⁸, Monako.** Konferencia sa konala za účelom nadviazania spolupráce frankofónnych krajín pri realizácii projektov určených na pomoc pri tvorbe legislatívy a inštitucionálneho rámca pre ochranu osobných údajov ako jedného z práv a slobôd jednotlivca v krajinách, kde táto oblasť nie je legislatívne ani inštitucionálne riešená. Na tejto konferencii bol vypracovaný návod pre krajiny, ktoré nemajú zabezpečenú ochranu osobných údajov.

²⁸ Rencontre des autorités indépendantes francophones protection de DP ,

- **Október 2006 – Konferencia o medzinárodných prenosoch osobných údajov, Brusel.** Organizátorom bola A29 WP spolu s US Department of Commerce (viď kapitola cezhraničný tok)
- **November 2006 – Workshop – Ochrana údajov v medicínskom výskume a hlásení údajov o bezpečnosti pacientov, Frankfurt.** Medzinárodná konferencia organizovaná International Privacy Consortium za účasti zástupcov viacerých dozorných úradov členských štátov EÚ a zástupcov farmaceutických koncernov (Elly Lilly, Novartis a pod.). Hlavné témy: anonymizácia a pseudonymizácia osobných údajov pri medicínskom výskume; farmakovigilancia.

6.7. Odborné medzinárodné podujatia na území SR

- **Máj 2005 – organizácia 7. stretnutia úradov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy v Smoleniciach.** (bližšie viď kapitolu 6.3.1.1 - Stretnutia úradov na ochranu osobných údajov krajín Strednej a Východnej Európy)
- **November 2006 – Konferencia ITAPA 2006** – v spolupráci s Komisiou pre ochranu osobných údajov Rakúska²⁹, zástupca Úradu predniesol príspevok na tému [e-government, e-zdravotníctvo, e-databázy z hľadiska ochrany osobných údajov](#) podľa úspešného modelu riešenia identity manažmentu rakúskeho e-governmentu.

6.8. Ostatné zahraničné aktivity Úradu

6.8.1. Inšpekčné kontroly zastupiteľských úradov SR v zahraničí:

- V dňoch 11. až 16. decembra 2006 útvar inšpekcie v súlade s plnením bodu 9 Uznesenia vlády SR č. 558 z júna 2006 k priebežnému stanovisku SR k Hodnotiacej správe o súlade ustanovení o ochrane osobných údajov s ustanoveniami schengenského acquis vykonal kontrolu na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov SR na Ukrajine, v Bielorusku a v Ruskej federácii. Predmetom kontroly bolo preveriť súlad spracúvania osobných údajov na týchto pracoviskách so zákonom o ochrane osobných údajov.

Kontrola prebiehala v dvoch krokoch – u prevádzkovateľa informačného systému Ministerstva zahraničných vecí SR a na konkrétnych pracoviskách konzulárnych oddelení zastupiteľských úradov SR v Kyjeve, v Minsku a v Moskve (podrobnejšie v kap. 5.7.).

6.9. Zhrnutie výsledkov zahraničných aktivít Úradu

Aktivity Úradu v Európskej únii a v tretích krajinách každým rokom naberajú na intenzite a vyžadujú od zamestnancov Úradu rozsiahle odborné vedomosti a jazykové schopnosti, aby ich mohli pretransformovať do podoby, ktorá vzbudí ohlas nielen svojou formou, ale aj svojím skutočným prínosom pre širokú komunitu expertov z oblasti ochrany osobných údajov. Vzhľadom na širokospektrálny rozsah konceptu ochrany osobných údajov zasahujúceho do všetkých oblastí, kde sa zhromažďujú a uchovávajú informácie o jednotlivcoch, sa podieľajú na zahraničných aktivitách Úradu okrem vedenia Úradu zamestnanci zo všetkých jeho odborov.

²⁹ Österreichische Datenschutzkommission

Nakoľko je Slovenská republika členským štátom Európskej únie, Úrad bezprostredne závisí od informácií, získaných v zahraničí, ktoré tvoria podklad na jeho rozhodovanie a bez ktorých by obraz konkrétnej problematike nebol úplný.

Vývoj moderných technológií so sebou prináša riziká, voči ktorým sa dá účinne brániť iba spoluprácou na medzinárodnej úrovni.

7. Záver

Porovnaním so správami z predchádzajúcich období je zrejmé, že táto posledná správa je rozsiahlejšia nielen čo do počtu strán, ale aj obsahom. Dá sa povedať, že je to dôsledok prirodzeného vývoja tejto, z historického pohľadu relatívne „mladej“ agendy, ktorá sa však z roka na rok rozširuje rôznorodosťou úloh.

Okrem jednotlivých druhov činnosti úradu, popísaných v správe na predchádzajúcich stranách, sú zaujímavé a veľmi významné aj niektoré závery tu publikovaného štatistického prieskumu, vykonaného Ústavom pre výskum verejnej mienky pri Štatistickom úrade SR.

Popri jednotlivých odpovediach na otázky, má najväčší význam výsledné zistenie o vedomostnej úrovni občanov, pokiaľ ide o ich práva v oblasti ochrany osobných údajov.

Totíž od roku 1999 po prvýkrát pri takýchto prieskumoch prevažuje skupina respondentov, ktorá pozná svoje práva na ochranu osobných údajov s podielom päťdesiatjeden percent oproti skupine, ktorej táto znalosť chýba. Od roku 1999 je to nárast z vtedajších dvadsiatich percent na terajšiu päťdesiatjedenpercentnú úroveň.

Na rôzne vopred určené otázky občania – respondenti odpovedali s rôznou mierou presnosti alebo sa vôbec nevedeli k danej problematike vyjadriť. Presnosť ich odpovedí bola vo väčšine prípadov priamoúmerne závislá od ich vzdelania, stupňa kvalifikácie, odbornosti, ale aj veku a veľkosti či krajovej príslušnosti komunity, v ktorej žijú.

Samozrejme, dosiahnutie čo najlepšej informovanosti a vyššej úrovne znalosti občanov v danej oblasti bolo jedným z prvoradých cieľov úradu. Je to výsledok dlhodobej cieľavedomej práce pracovníkov úradu pri ich komplexnej činnosti – výkone dohľadu. Táto práca obsahuje mnoho zložiek – počnúc poradenskou, konzultačnou, inšpekčnou, kontrolnou či rozhodovacou činnosťou, pokračujúc pripomienkovaním návrhov zákonov a iných právnych aktov ostatných rezortov, posudzovaním, či povoľovaním cezhraničného toku osobných údajov do tretích krajín, ktoré nezaručujú primeranú úroveň ochrany osobných údajov. Ďalej je to registračná agenda, účasť pracovníkov úradu na rôznych medzirezortných rokovaní, workshopoch, v komisiách, pracovných skupinách a na konferenciách doma i v zahraničí ako aj pri vzájomnej výmene skúseností s partnerskými zahraničnými úradmi.

Treba povedať, že aj keď štatistický prieskum ukázal iba vedomosti občanov v danej oblasti, pracovníkom úradu z vlastnej praxe je známe, že ku značnému zvýšeniu právneho vedomia a znalostí v oblasti spracúvania a zabezpečenia ochrany osobných údajov došlo aj u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov informačných systémov, ich oprávnených a zodpovedných osôb.

V hodnotenom období možno badať aj určité zlepšenie vzťahov a spolupráce medzi úradom na jednej strane a niektorými rezortmi, úradmi, organizáciami či spoločnosťami na strane druhej. Je to následok lepšieho pochopenia významu tejto činnosti, ako aj zodpovednejšieho vnímania poslania a úloh, ktoré sa navzájom dopĺňajú v prospech spoločnosti ako celku.

Napriek tomu sú však subjekty, ktoré význam tejto agendy pre spoločnosť nevidia a nedoceňujú, nakoľko nie sú ochotné alebo schopné postrehnúť negatívne dôsledky opomenutia ochrany osobných údajov a súkromia. Považujú ju za zbytočnú ťarchu a prekážku pre ich prácu a nechcú spolupracovať. Ako príklad možno spomenúť obchádzanie úradu

niektorými rezortmi, úradmi ako aj gestormi návrhov v prípade možno problematickejších zákonov, či novelizácií pri pripomienkovom konaní.

V uplynulých dvoch rokoch sa výrazne rozšírili aj medzinárodné aktivity úradu. Okrem pracovníkov odboru zahraničných vzťahov boli do nich zapojení aj pracovníci ostatných útvarov. Väčšina týchto podujatí sa konala v zahraničí.

Medzi významnejšie odborné podujatia u nás možno zaradiť konferenciu na smolenickom zámku koncom mája 2005. Bolo to 7. Stretnutie splnomocnencov na ochranu osobných údajov štátov strednej a východnej Európy. Okrem splnomocnencov sa ho zúčastnili aj odborní pracovníci z desiatich štátov a na záver bola podpísaná aj tzv. Smolenická deklarácia o budúcej spolupráci.

Pokiaľ ide o otázku úplnej nezávislosti úradu, možno povedať, že v hodnotenom období nastalo výraznejšie zlepšenie. V personálnej oblasti agenda výberových konaní pre obsadzovanie štátno-zamestnaneckých miest bola prenesená do kompetencie úradu.

Na zlepšenie funkčnosti úradu, okrem iného, ostáva aj personálne dobudovať niektoré organizačné útvary úradu potrebným počtom vysokokvalifikovaných odborníkov za predpokladu, že ich záujem o prácu na úrade bude mať dlhodobejšiu perspektívu a zo strany úradu aj lepšie finančné ocenenie.

Vzhľadom na pomer celkového počtu uskutočnených a počtu úspešných výberových konaní na obsadzovanie štátnozamestnaneckých miest možno usudzovať na ich náročnosť a tiež na relatívne malý počet uchádzačov spĺňajúcich kritériá. Odchod prevažnej väčšiny zamestnancov, ktorí ukončili pracovný pomer s našim úradom bol motivovaný vyhliadkou lepšieho finančného ocenenia najmä v súkromnom sektore a v bankovníctve. Tento stav sa usilujeme zlepšiť a hľadáme možné spôsoby jeho riešenia.

Vzhľadom na nové úlohy, ktoré pribúdajú úradu v súvislosti so vstupom Slovenskej republiky do Schengenského priestoru, bude v dohľadnej dobe niekoľko nových pracovných miest obsadených ďalšími pracovníkmi.

Mienime zabezpečiť tiež lepšie monitorovanie legislatívnych aktov iných rezortov, ktoré sa dotýkajú spracúvania osobných údajov a to cestou špecializácie tejto činnosti na legislatívno-právnom odbore.

Zvýšenie počtu pracovníkov žiada aj útvar zahraničných vzťahov. Súčasný stav jeho personálneho obsadenia nepokrýva reálne potreby stále sa rozširujúcej agendy a povinných a očakávaných aktivít. Táto agenda vyžaduje zvýšenie počtu zahraničných pracovných miest, s čím súvisí aj potreba zabezpečiť finančné prostriedky.

Úrad nezabúda ani na styk s verejnosťou, ktorý sa realizuje jednak prostredníctvom webovej stránky úradu ako aj cestou spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami. Záujem médií o informácie z úradu je do istej miery menlivý a zvyčajne závisí od spoločenského diania. Televízne spoločnosti sa na nás obracajú zväčša v súvislosti s konkrétnymi prípadmi pre účely spravodajských relácií.

Treba však povedať, že občas dochádza k nepresnostiam vo výsledných výstupoch, ktoré sú spôsobené neodborným zásahom pri zostrihoch spravodajských relácií. Spoluprácu najmä s audiovizuálnymi elektronickými médiami by sme chceli v budúcnosti rozšíriť aj o televízne diskusné fóra za účasti zástupcov – odborníkov viacerých rezortov zameraných na oblasť základných ľudských práv a slobôd. Od apríla 2006 prácu úradu s médiami sprostredkováva a organizuje tlačová tajomníčka.

Záverom si dovoľujem konštatovať, že pracovníci úradu plnia z roka na rok stále viac čoraz náročnejších úloh, s ktorými si dokážu poradiť napriek ich relatívne malému počtu a nie vysokému rozpočtu.

Naším prvoradým cieľom naďalej ostáva zabezpečenie čo najúčinnnejšieho dohľadu nad dodržiavaním zákonného spracúvania osobných údajov prevádzkovateľmi informačných systémov a ochrany osobných údajov občanov. Súčasne tak napĺňanie všetkých zákonných požiadaviek vyplývajúcich z platnej legislatívy a medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v danej oblasti.

Úrad napriek vlastnej rozhodovacej a sankčnej právomoci aj v budúcnosti mieni využívať predovšetkým prostriedky preventívneho pôsobenia na spracovateľov osobných údajov. Zistené porušenia, či iné nedostatky predpokladá riešiť využívaním miernejších prostriedkov na dosiahnutie nápravy, ako sú napríklad odporúčania, či opatrenia na odstránenie nedostatkov. Finančné sankcie, poriadkové pokuty či zverejnenie porušenia zákona bude využívať len v prípadoch závažnejšieho porušenia zákona a ignorovania uložených opatrení alebo neposkytnutia súčinnosti úradu pri vykonávaní kontroly.

Práca v oblasti zabezpečovania základných práv a slobôd občanov vyžaduje citlivý prístup k ľuďom a ich problémom, istú dávku trpezlivosti, dôslednosti, úroveň odborných znalostí a v neposlednom rade patričnú úctu. Zamestnanci úradu vedomí si tohto poslania, sú pripravení a odhodlaní naplňať to každodennou činnosťou.

8. Zoznam skratiek

ADAMS	databáza ponúkajúca plné texty nariadení, technických dokumentov a správ - Agencywide Documents Access and Management System
AESC	konzultačná firma Association of Executive Search Consultants, ktorá vypracúva profesionálne smernice a praktiky pre podnikateľov aj štátnu správu
CEEC	krajiny strednej a východnej Európy – Central and East European Countries
CJPD	projektová skupina na ochranu údajov – Project Group on Data Protection
CNSA	kontaktná sieť úradov bojujúcich proti SPAMu - Contact Network of Spam enforcement Authorities
DNA	kyselina deoxyribonukleová
DSS	Dôchodková správcovská spoločnosť
EDPS	Európsky splnomocnenec na ochranu osobných údajov - European Data Protection Commissioner
EP	Európsky parlament
ES	Európske spoločenstvo - do 1. 11. 1993 Európske hospodárske spoločenstvo EHS
EÚ	Európska únia
Eurodac	EURODAC je európska databáza odtlačkov prstov, navrhnutá výhradne pre potreby identifikácie žiadateľov o azyl.
Europol a Eurojust	Agentúry pre policajnú (Europol) a súdnu (Eurojust) spoluprácu v oblasti trestnej činnosti
FEDMA	Federácia európskeho priameho a interaktívneho marketingu - Federation of European Direct and Interactive Marketing
HTML	jazyk hypertextového značkovania - HyperText Markup Language
HW	hardware
IFISI	Medzinárodné fórum pre stratégie a investície do informačných a komunikačných technológií - International Forum of ICT Strategies and Investment
IP	internetový protokol
IS	informačný systém
ITU	Medzinárodná telekomunikačná únia - International Telecommunication Union
IWG DPT	Medzinárodná pracovná skupina pre ochranu osobných údajov v telekomunikáciách - International Working Group Data Protection in Telecommunications
JSA	Spoločný dozorný úrad - Joint Supervisory Authority

JSB	Spoločný dozorný orgán - Joint Supervisory Body
MHD	mestská hromadná doprava
MMS	Služba multimediálnych správ - Multimedial Messages Service
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZV	Ministerstvo zahraničných vecí SR
Národná rada SR	Národná rada Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OR PZ	Okresné riaditeľstvo policajného zboru
PET	technológia zvýšenia ochrany súkromia - Privacy Enhancing Technology
PIN	osobné identifikačné číslo - Personal Identification Number
PNR	záznam mena (osobných údajov) cestujúceho - Passenger Name Record
PRIVIREAL	projekt PRIVacy In Research Ethics And Law
PZ	Policajný zbor
RE	Rada Európy
RFID	Technológia rádiových frekvencií identifikácie - Radio Frequency IDentification technology
RTG	Röntgen
SAP	Schengenský akčný plán
SIRENE	pracovisko pre medzinárodnú výmenu informácií zo systémov Schengenského informačného systému (SIS) - Supplementary Information Request at the National Entries
SIS	Schengenský informačný systém
SPAM, aj spam	nevyžiadaná správa - je zneužívanie elektronickej komunikácie, najmä e-mailu na rozosielanie nevyžiadaných správ
SW	software
SWIFT	Spoločnosť pre celosvetovú medzibankovú finančnú telekomunikáciu - Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
T-PD	Konzultatívny výbor k Dohovoru 108 RE - Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data
T-PD-BUR	Kancelária Konzultatívneho výboru k Dohovoru 108 RE -Bureau of the Consultative Committee of the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data
ÚMPS PPZ SR	Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia policajného zboru SR
ÚOOÚ SR	Úrad na ochranu osobných údajov SR

Úrad	Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky
ÚVVM	Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR
Výbor 31	Výbor pre ochranu osobných údajov zriadeného podľa článku 31 smernice 95/46/ES
VZN	všeobecne záväzné nariadenie
WHOIS	"WHOIS" server slúži na overovanie dostupnosti domén a na zverejňovanie informácií o nich
Working Party 29, resp. A29WP	Pracovná skupina zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES

8.1.1.1. Ostatné skrútenia:

Správa	Správa o stave ochrany osobných údajov za obdobie apríl 2005 až marec 2007
hodnotené obdobie	Od 1. apríla 2005 do 31. marca 2007
zákon č. 428/2002 Z. z.	zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov
zákon č. 52/1998 Z. z.	zákon č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch v znení zákona č. 241/2001 Z. z.
Dohovor RE 108	dohovor Rady Európy č. 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov v znení dodatkov (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 49/2001 Z. z.)
smernica 95/46/ES	smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o ochrane jednotlivcov pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov
smernica 2002/58/ES	smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES týkajúca sa spracovávaní osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách)
Euronovela	zákon č. 90/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov
zákon č. 135/1982 Zb.	zákon č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení zákona č. 441/2001 Z. z.
zákon č. 372/1990 Zb.	zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
zákon č. 162/1993 Z. z.	zákon č. 162/1993 Z. z. o občianskych preukazoch v znení neskorších predpisov
zákon č. 351/1997 Z. z.	zákon 351/1997 Z. z. Branný zákon v znení neskorších predpisov
zákon č. 195/1998 Z. z.	zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení

	neskorších predpisov
zákon č. 195/2000 Z. z.	zákon č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení zákona č. 308/2000 Z. z.
zákon č. 211/2000 Z. z.	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií)
zákon č. 312/2001 Z. z.	zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon č. 320/2002 Z. z.	zákon č. 320/2002 Z. z. o brannej povinnosti v znení neskorších predpisov
zákon č. 553/2002 Z. z.	zákon č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa)
zákon č. 610/2003 Z. z.	zákon č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov

9. Prílohy

1. Internetová stránka Úradu
2. Organizačná štruktúra Úradu platná v hodnotenom období

Príloha č. 1: Internetová stránka Úradu

The screenshot shows a web browser window displaying the official website of the Office for Personal Data Protection of the Slovak Republic. The browser's address bar shows the URL: http://www.dataprotection.gov.sk/buxusnew/generate_page.php?page_id=1. The website header features the Slovak coat of arms and the text "Úrad na ochranu osobných údajov SLOVENSKEJ REPUBLIKY". Below the header, there are navigation links for "Hlavná stránka", "Najčastejšie otázky", and "Vybraté zo zákona". The main content area is divided into several sections:

- Nové dokumenty a stránky**: A section for new documents and pages.
- Deň ochrany osobných údajov**: Information about the Day of Personal Data Protection, updated on 25. 1. 2007. It includes a link to a communication by Queen's University regarding European models for data protection in the healthcare sector, updated on 26. 6. 2006.
- Policajné informačné systémy**: Information about police information systems, updated on 12. 1. 2006. It includes a link to a list of registration numbers of information systems, updated on 16. 11. 2005.
- Tlačové správy**: A section for press releases. It includes a link to a reaction to an article by Jozef Vyskočák published in SME on 8. januára 2007, updated on 26. 1. 2007. It also includes a link to a reaction to a radio broadcast on Rádio Expres on 4. 11. 2005, updated on 4. 11. 2005.

The left sidebar contains a navigation menu with items such as "O úrade", "Registrácia informačných systémov", "Evidencia informačných systémov", "Nahlasovanie zodpovedných osôb", "Legislatíva", "Inšpekcia", "Odporúčania a stanoviská", "Čezhraničný tok osobných údajov", "OOÚ vo verejnom sektore", "Poskytovanie informácií", "Informačný servis", "Výročné správy", "Prieskumy", "Zahraničie", "Prípadové štúdie", "Príbuzné stránky", and "Kontakt". At the bottom of the sidebar, there is a logo for the "Európsky sociálny fond" (European Social Fund) and a link to the project description.

The right sidebar contains a search box with a "Hľadať" button, a "Mapa stránok" (Site Map) section, and a "Linky" (Links) section with various external links including "Deň ochrany osobných údajov - Rada Európy", "Council of Europe", "Data protection", "Úradný vestník", "Dokumenty prijaté WP 29", "JSA Schengen", "JSB Europol", "Central and Eastern Europe States Group", "OECD", and "Safe Harbor".

Príloha č. 2 - Organizačná štruktúra Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky

